

Vuoden 2022 talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät valtuusto- ja kuntalaisaloitteet sekä niihin annetut vastaukset

Koonti

Valtuustoaloitteet

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Valtuustoaloite kulttuurilähetteen käytön laajentamiseksi Tampereen sosiaali- ja terveyspalveluissa – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä ym.

(TRE: 834/06.00.01/2020)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite digitaalisen teatterimuseon perustamiseksi Tampereelle – Sofia Vikman ym. (TRE:674/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus sisältää kirjauksen asian edistämisestä, mutta ei erillistä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

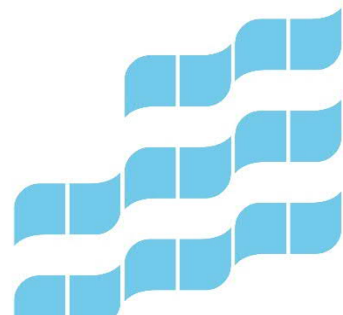
Valtuustoaloite Sara Hildénin museorakennuksen muuttamiseksi lastenkulttuurin keskuksi – Riitta Ollila (TRE:4668/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite maksuttoman aamupalatarjoilun tarjoamiseksi haastavilla alueilla toimiviin peruskouluihin – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä

(TRE:1492/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite uuden yhteisöllisen koulutalon rakentamiseksi Pohjois-Hervantaan

– Tampereen Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä (TRE:671/10.00.01/2021)

- Tarveselvitys viedään lautakuntaan hyväksyttäväksi päätetyn etenemistavan mukaisesti syksyllä 2021. Pormestarin talousarvioehdotus sisältää määrärahan Pohjois-Hervannan koulun uudisrakennukseen.

Valtuustoaloite Varhaiskasvatuksen henkilökunnan laadukkaan

varhaiskasvatuksen toteuttamisen mahdollistamiseksi – Anne Liimola

(TRE:2301/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite musiikkileikkikoulun ottamiseksi osaksi Tampereen

varhaiskasvatusta – Ari Wigelius ja Inna Rokosa (TRE:3026/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite Ikurin Virelän liikuntapaikan kehittämiseksi – Pekka Salmi

(TRE:3032/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

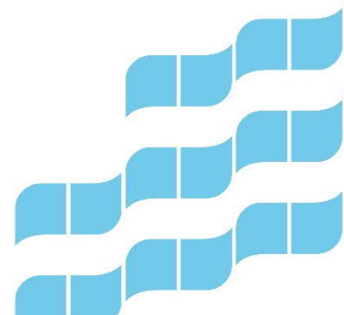
Valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamiseksi Kaupin urheilupuistoon – Inna

Rokosa ja Ari Wigelius (TRE:3872/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite talvikäyttöisen jalkapallohallin saamiseksi Tampereelle – Antti

Ivanoff ja Anne-Mari Jussila ym. (TRE:4669/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite liikkumisen edistämiseksi ja lisäämiseksi alueellisesti monipuolisella ja uudella tavalla käytöstä poistetun Hervannan laskettelurinteen aluetta hyväksi käyttäen – Ulla Kampman ym. (TRE:5680/12.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Valtuustoaloite kulttuurilähetteen käytön laajentamiseksi Tampereen sosiaali- ja terveyspalveluissa – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä ym. (TRE: 834/06.00.01/2020)

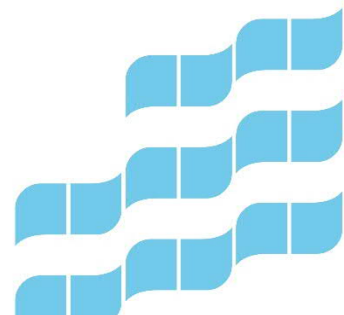
- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite matalan kynnyksen lyhytterapiapalveluiden mahdollistamiseksi Tampereella – Jaakko Mustakallio ym., (TRE:6150/06.00.01/2020)

- Vuoden 2021 lisätalousarvio ja vuoden 2022 talousarvioehdotus sisältää lisäyksen perusterveydenhuollon mielenterveystyön vahvistamiseksi. Lyhytterapioiden palveluseteleihin on myönnetty vuoden 2021 lisätalousarviossa 100 000 euroa.

Valtuustoaloite Tampereen mallin luomiseksi terapiatakuusta – Kokoomuksen, Kristillisdemokraattien ja Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen Tampereen valtuustoryhmä ym. (TRE:3882/05.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus sisältää 0,3 milj. euron määrärahan nuorten terapiatakuun Tampereen mallin käynnistämiseen.

Valtuustoaloite Kaupin vastaanottokeskuksen muuttamiseksi turvakodiksi –
Veikko Vallin (TRE:7635/05.00.01/2020)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite rakenteellisen sosiaalityön kehittämiseksi ja vahvistamiseksi –
Ulla-Leena Alppi ym. (TRE:3027/05.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus sisältää 50 000 euron määrärahan, jolla palkataan yksi sosiaalityöntekijä vastaamaan rakenteellisen sosiaalityön kehittämisestä ja koordinoinnista.

Valtuustoaloite maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamiseksi nuorille ja vähävaraisille – Tampereen vihreä valtuustoryhmä ja Tampereen vasemmistoliiton valtuustoryhmä (TRE:4670/05.00.01/2021)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

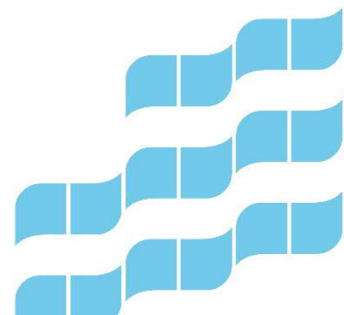
Yhdyskuntalautakunta

Valtuustoaloite keskusta-alueen viikonloppupysäköinnin muuttamiseksi maksuttomaksi 31.5.2021 saakka - Keskustan Tampereen valtuustoryhmä
TRE:3952/02.00.01/2020

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite Tampereen keskustan kadunvarsipysäköinnin muuttamiseksi keskustan yrittäjiä ja kaupungin taloudellista elinvoimaa palvelevaksi – Veikko Vallin TRE:2310/08.00.01/2021

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Tampereen kaupunkiseudun Joukkoliikennelautakunta

Valtuustoaloite kulttuuribussien käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa –

Aila Dündar-Järvinen, TRE:5210/08.00.01/2019

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Asunto- ja kiinteistölautakunta

Valtuustoaloite päiväkotien ja peruskoulujen alaluokkien pihojen muuttamiseksi

viheralueiksi Tampereella –Kalle Kiili, TRE:6149/10.00.01/2020

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite Härmälän koulun perusparannuksen aikaistamiseksi – Ari

Wigelius, TRE:7053/10.00.01/2020

- Vuoden 2022 investointiohjelman valmistelussa on esitetty hankkeen aikaistamista. Talousarvioesityksessä toteutus suunnitellaan tehdä vuoden 2022 aikana ja perusparannus valmistuu vuoden 2024 lopulla. Koulun käyttöönotto voisi olla tammikuussa 2025 lukukauden alussa.

Valtuustoaloite uuden yhteisöllisen koulutalon rakentamiseksi Pohjois-Hervantaan

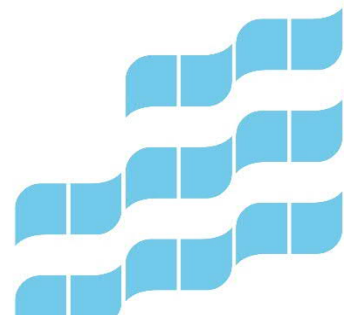
– Tampereen Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä, TRE:671/10.00.01/2021

- Tarveselvitys viedään lautakuntaan hyväksyttäväksi päätetyn etenemistavan mukaisesti syksyllä 2021. Pormestarin talousarvioehdotus sisältää määrärahan Pohjois-Hervannan koulun uudisrakennukseen.

Valtuustoaloite Kämmenniemen koulun peruskorjauksen aikaistamiseksi – Aila

Dündar-Järvinen, TRE:1495/10.00.01/2021

- Talousarvioehdotuksen talonrakennushankkeissa Kämmenniemen koulun perusparannuksen suunnittelu on vuonna 2024 ja rakentaminen 2025-2026.

Valtuustoaloite Järvensivun koulun säilyttämiseksi, remontoimiseksi ja kunnostamiseksi – Aila Dünder-Järvinen, TRE:1496/12.00.01/2021

- Talousarvioehdotuksen talonrakennushankkeissa Järvensivun koulun ja päiväkodin perusparannus ja laajennus suunnittelu on vuonna 2025 ja rakentaminen 2026-2027.

Konsernihallinto

Valtuustoaloite verovapaan työsuhdepyörän käyttöönottamiseksi Tampereella – Henri Backman ym., TRE:6143/08.00.01/2020

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Kuntalaisaloitteet

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

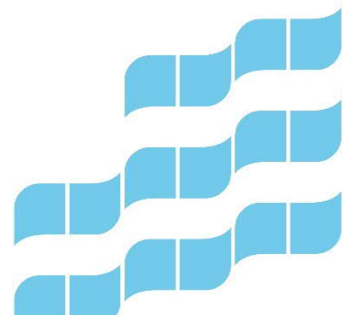
Liikuntakortin myöntäminen 65 vuotta täyttäneille tamperelaisille (TRE:1644/12.00.01/2020).

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen alle 25-vuotiaille tamperelaisille (TRE:6491/06.00.01/2020)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Liite: Sivistys- ja kulttuurilautakunta 16.9.2021

Talousarvioesityksen 2022 yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite kulttuurilähetteen käytön laajentamiseksi Tampereen sosiaali- ja terveyspalveluissa – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä ym.
(TRE: 834/06.00.01/2020)

Valtuustoaloite digitaalisen teatterimuseon perustamiseksi Tampereelle – Sofia Vikman ym.
(TRE:674/12.00.01/2021)

Valtuustoaloite Sara Hildénin museorakennuksen muuttamiseksi lastenkulttuurin keskuksesi – Riitta Ollila (TRE:4668/12.00.01/2021)

Valtuustoaloite uuden yhteisöllisen koulutalon rakentamiseksi Pohjois-Hervantaan – Tampereen Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä (TRE:671/10.00.01/2021)

Valtuustoaloite Varhaiskasvatuksen henkilökunnan laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamisen mahdollistamiseksi – Anne Liimola (TRE:2301/12.00.01/2021)

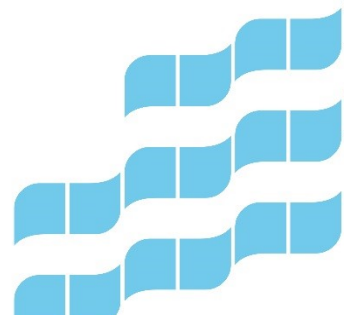
Valtuustoaloite musiikkileikkikoulun ottamiseksi osaksi Tampereen varhaiskasvatusta – Ari Wigelius ja Inna Rokosa (TRE:3026/12.00.01/2021)

Valtuustoaloite Ikurin Virelän liikuntapaikan kehittämiseksi – Pekka Salmi
(TRE:3032/12.00.01/2021)

Valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamiseksi Kaupin urheilupuistoon – Inna Rokosa ja Ari Wigelius (TRE:3872/12.00.01/2021)

Valtuustoaloite talvikäyttöisen jalkapallohallin saamiseksi Tampereelle – Antti Ivanoff ja Anne-Mari Jussila ym. (TRE:4669/12.00.01/2021)

Valtuustoaloite liikkumisen edistämiseksi ja lisäämiseksi alueellisesti monipuolisella ja uudella tavalla käytöstä poistetun Hervannan laskettelurinteen aluetta hyväksi käyttäen – Ulla Kampman ym. (TRE:5680/12.00.01/2021)

Valtuustoaloite kulttuurilähetteen käytön laajentamiseksi Tampereen sosiaali- ja terveyspalveluissa – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä ym.

Tampereen Vasemmistoliiton valtuustoryhmä on esittänyt kulttuurilähetteen laajentamista kaikenikäisille kuntalaisille osana sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintaa. Aloitetta perustellaan taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksilla kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin.

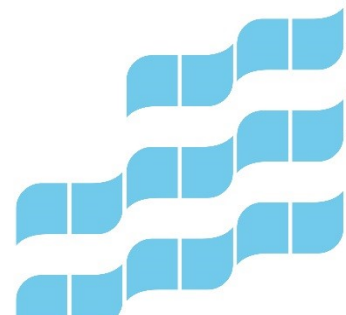
Aloitteessa viitataan Maailman terveysjärjestö WHO:n marraskuussa 2019 julkaisemaan laajaan raporttiin taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista. Raportti kokosi yhteen yli 900 kansainvälistä tutkimusjulkaisua ja 3000 yksittäistä tutkimusta, joiden mukaan taide- ja kulttuuritoimintaan osallistuminen sekä kokijana että tekijänä voi ehkäistä monia psyykkisiä ja fyysisiä sairauksia. Tämän lisäksi taide ja kulttuuri voivat hoitaa ja auttaa lukuisissa akuuteissa ja kroonisissa sairauksissa.

Maaliskuussa 2019 voimaan astuneessa laissa kuntien kulttuuritoiminnasta veloitetaan kuntia tukemaan kuntalaisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen. Lain mukaan kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä. Kunnan tulee edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Tampereella on kehitetty ja otettu käyttöön useita erilaisia taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta edistäviä palveluja ja toimintamalleja, joiden avulla kuntalaiset pääsevät helpommin kulttuurin pariin. Tästä yhtenä esimerkkinä Kulttuuri- ja liikuntaluotsitoiminta, joka madaltaa kuntalaisten kynnystä lähteä kulttuuri- ja liikuntakohteisiin. Luotsitoiminnassa vapaaehtoiset luotsit lähtevät maksutta seuraksi ja tueksi esimerkiksi museoon tai Tampere Filharmonian konsertteihin. Moniin kohteisiin luotsin kanssa pääsee maksutta sisään tai alennettuun hintaan. Luotsit toimivat tehtävässä vertaisina, joiden kanssa luotsattava voi jakaa kulttuurikokemuksen. Luotsattuina on ollut mm. Ikäihmisiä, näkövammaisia, liikuntarajoitteisia ja maahanmuuttajia.

Toinen kulttuurin saavutettavuutta parantava toimintamalli on neuvoloiden jakama Harrastelähete (entinen kulttuurilähete). Harrasteläheteitä annetaan neuvoloille jaettavaksi vuosittain yhteensä 300 kappaletta sellaisille perheille, jotka hyötyisivät kulttuurin harrastamisesta ja yhteisestä tekemisestä. Keskimäärin yksi neuvolan työntekijä voi jakaa asiakkailleen 3–4 lähetettä vuodessa. Harrasteläheteellä perheet voivat osallistua maksutta tietyille kursseille kaupungin liikunta- ja sivistyspalveluissa, kuten esimerkiksi perhesirkus- ja vauvojen värikylpy -kursseille. Harrasteläheteitä käytetään 80–100 perhettä vuodessa. Harrastelähetteen vuosittaiset kustannukset Tampereen kaupungille ovat noin 10 000–14 000 euroa. Karkeasti arvioituna yhden perheen osallistuminen kurssille maksaa kaupungille 125–140 euroa perheeltä. Osan kustannuksista kattaa opetus- ja kulttuuriministeriön lastenkulttuuriavustus. Neuvoloiden ja perhepalvelujen lisäksi harrastelähetteen jakamista on laajennettu niin, että varhaiskasvatuksen ohjaajat jakavat läheteitä päiväkodeissa asiakasperheille.

Tampereella on kehitetty syksystä 2020 lähtien kaikenikäisille tarkoitettua kulttuurilähetettä, jolla lähetteen saanut henkilö ohjautuu terveysasemalta lähitorille. Lähitorilla työntekijä ohjaa kulttuuriläheteasiakkaan johonkin häntä kiinnostavaan ja hänen hyvinvointiaan ja terveyttään edistävään toimintaan. Tällaista toimintaa ovat esimerkiksi erilaiset maksuttomat kulttuuriharraste- ja liikuntaryhmät sekä vapaaehtoistoiminta. Kulttuurilähetteen pilotointivaiheessa (2021–2022) kulttuurilähetettä testataan Hatanpään terveysaseman ja Kuuselan

lähitorin välillä. Pilotin jälkeen toimintaa arvioidaan ja kulttuurilähete otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön myös muilla terveysasemilla sekä lähitoreilla.

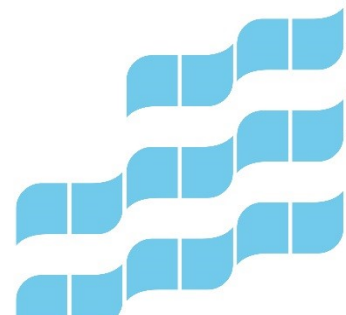
Tampereella pilotoidaan vuosina 2021–2022 valtakunnallista Kaikukorttia. Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja erilaisiin kulttuurikohteisiin kuten esimerkiksi museoihin, festivaaleille, konsertteihin ja tapahtumiin. Kaikukortti myönnetään taloudellisin perustein yli 16-vuotiaalle henkilölle, joka on sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaana. Pilotointivaiheessa Kaikukorttia myöntävät Tampereen kaupungin aikuissosiaalipalvelut sekä Ohjaamon ja kuntouttavan työtoiminnan työllisyyspalvelut asiakkailleen. Lisäksi Setlementti Tampere ry, Tampereen A-Kilta ry, Mielen ry ja Nauha ry jakavat pilotissa Kaikukorttia asiakkailleen.

Tampereen kaupunki luotsaa myös Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla -hanketta (2021–2023), joka saa sosiaali- ja terveysministeriön myöntämää valtionavustusta terveyden edistämisen määrärahasta. Hankkeen tavoitteena on mm. kehittää kunnissa tehtävän asiakasohjauksen käytäntöjä ja toimintamalleja kulttuuripalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden edistämiseksi sekä vahvistaa kulttuurihyvinvoinnin roolia osana kuntien lakisääteistä hyvinvoinnin- ja terveydenedistämistyötä.

Kuten edellä on tullut ilmi, kulttuurihyvinvoinnin kokonaisuus rakentuu Tampereella useammasta käyttöönotetusta tai kehitteillä olevasta palvelusta tai toimintamallista, joista neuvoloissa jaettava harrastelähete on yksi. Kulttuurihyvinvoinnin kokonaisuudessa yksi keskeisimmistä haasteista on koota kattava kulttuuripalvelutarjotin tarjolla olevista kulttuuri- ja taidesisällöistä sekä saada ohjattua kuntalaisia näihin palveluihin entistä paremmin. Tätä asiaa viedään eteenpäin Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla -hankkeessa. Mikäli neuvoloiden jakaman harrastelähete -toimintamalli halutaan laajentaa koskemaan kaikenikäisiä kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluissa, kannattaa laajentaminen nivoa laajempaan kulttuurihyvinvoinnin kokonaisuuteen.

Kulttuurilähetteen laajentumisesta kaupungille aiheutuvia kuluja on haastavaa arvioida ja mahdollisesta laajentumisesta olisi hyvä tehdä suunnitelma, jossa kartoitetaan kuinka paljon sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaina on henkilöitä, jotka voisivat kulttuuriläheteestä hyötyä. Samoin tulisi selvittää, kuka kulttuuriläheteitä tulisi sosiaali- ja terveyspalveluissa jakamaan neuvoloiden lisäksi erikäisille kuntalaisille. Selvityksestä olisi hyvä käydä ilmi myös mihin kulttuuripalveluihin kulttuurilähetteen saaneet kuntalaiset ohjataan sekä miten kulttuuriläheteestä koituneet kustannukset katetaan (esimerkiksi lähetteen saaneen henkilön osallistumismaksu kulttuurikurssille, kulttuurialan ammattilaisen palkkio, tarvikemaksut, tilavuokrat jne.). Selvityksessä olisi hyvä miettiä myös, miten kulttuurilähetteen saanut henkilö saataisiin käyttämään lähetettä: Neuvoloiden jakamista harrasteläheteistä vain n. 30 % käytetään. Miten harrastelähetteen käyttöä voisi tukea? Selvityksen toteuttamiseen tarvittaisiin yksi työntekijä (0,5 työajalla) sosiaali- ja terveyspalvelujen puolelta ja toinen (0,5 työajalla) sivistys- ja kulttuuripalveluista.

Vuoden 2022 sivistyspalveluiden talousarvioesityksessä ei ole varauduttu neuvoloissa jaettavan harrastelähetteen kaltaisen lähetteen laajentamista nykyisestä koskemaan kaikenikäisiä sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaita.

TRE:834/06.00.01/2020

Valtuustoaloite 27.1.2020

Tampereen Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää kulttuurilähetteen käyttöönoton laajentamista koskien kaikkia. Tampereella kulttuurilähetteitä voidaan määrätä neuvoloissa pienlapsiperheille, joiden katsotaan hyötyvän yhteisestä tekemisestä ja kulttuuriharrastuksesta.

Kulttuurilähete edistää terveyttä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tulisi rohkeasti käyttää kulttuuria osana hoitoa samaan tapaan kuin liikuntalähetteitä.

Esityksen taustalla on maailman terveysjärjestön WHO:n viime vuoden lopulla julkaisema raportti. Sen mukaan taidetoimintaan osallistuminen sekä taiteen kokijana että tekijänä voi ehkäistä lukuisia psyykkisiä ja fyysisiä sairauksia. Sen lisäksi se hoitaa ja auttaa selviytymään useiden akuuttien ja kroonisten sairauksien kanssa. Raportin mukaan taide voi tarjota ratkaisuja erityisesti sen kaltaisiin terveysongelmiin, joihin lääketiede ei yksin tepsii.

WHO:n raportin mukaan taiteella voi olla positiivista merkitystä useiden sairauksien ehkäisemisessä sekä niin fyysisen kuin psyykkisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Raportin mukaan taide voi vaikuttaa monin tavoin esimerkiksi terveyden sosiaalisiin määrittäjiin ja taustatekijöihin. Taidetoiminta voi muun muassa vähentää yksinäisyyttä, edistää sosiaalista sitoutumista, lisätä sosiaalista tukea ja sosiaalista pääomaa. Sosiaalisten tekijöiden puolestaan tiedetään vaikuttavan merkittävästi terveyteen. Esimerkiksi yksinäisyyden on todettu olevan merkittävä terveysriski: sillä on yhteys muun muassa mielen sairauksien kehittymiseen sekä ennen aikaiseen kuolemaan.

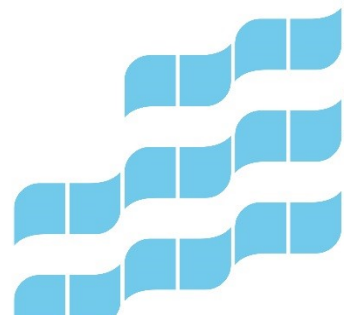
WHO:n esimerkkejä taiteen mahdollisista terveyshyödyistä

- taidetoiminta voi vähentää yksinäisyyttä, edistää sosiaalista sitoutumista ja lisätä sosiaalista pääomaa
- taide voi edistää konfliktien ratkaisemista tukemalla empatiaa, luottamusta ja yhteistyötä
- taiteet ovat myös tehokkaita terveysviestinnässä, esimerkiksi auttaa tavoittamaan marginalisoituneita tai vaikeasti tavoitettavia kohderyhmiä
- taidetta on hyödynnetty paljon myös terveyden tilaan, esimerkiksi mielen terveysongelmiin liittyvien stigmojen käsittelyssä ja vähentämisessä.

Tampereen kaupungin juuri hyväksytyssä kulttuuristategiassa toimenpiteenä on, että Hyödynnetään kulttuurin hyvinvointivaikutuksia sosiaali- ja terveyspalveluissa. Kulttuurilähete on nimenomaan sitä ja on linjassa kaupungin kulttuuristrategian kanssa.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää kulttuurilähetteen käytön laajennusta Tampereen sosiaali- ja terveyspalveluissa.

 Minna Mielikinen
 Sini Toikka
 Sini Toikka
 Noora Tapio
 Liisa Toikka
 Mikko Oksanen
 Milka Hämäläinen
 Jukka Gustafsson
 Riitta Oksanen

Valtuustoaloite digitaalisen teatterimuseon perustamiseksi Tampereelle – Sofia Vikman ym.*Teatterimuseohankkeen taustaa*

Teatteritaiteen tallentamisen ympärille virisi keskustelua teatterimuseosta jo 1950-luvun lopulla. Keskustelu kuitenkin hiipui, kun Helsinkiin perustettu Teatterimuseo aloitti toimintansa vuonna 1962. Tällä hetkellä Helsingissä toimiva museo on esittävien taiteiden valtakunnallinen vastuumuseo, joka ylläpitää suomalaisen teatterin, tanssin, oopperan, sirkuksen ja esitystaiteen kansallista kokoelmaa ja keskittyy ensisijaisesti ammatillisen toiminnan sekä alan järjestöjä ja ammattilaisia koskevan aineiston keruuseen, tutkimukseen ja esittämiseen.

Eläkkeellä olevien ammattinäyttelijöitten Eino-klubi alkoi suunnitella Tampereen museohanketta uudelleen 2010-luvun alussa ja nyt hanketta ajamaan on perustettu Tampereen Teatterimuseo -yhdistys. Aluksi tavoitteena oli live-museo omine tiloineen, näyttelyineen ja henkilökuntineen. Tarkemman kustannuslaskennan jälkeen museon perustamis- ja vuotuiset ylläpitokustannukset osoittautuivat niin suuriksi, että Tampereen kaupunki ei voinut hankkeeseen sitoutua (vuotuiset ylläpitokustannukset noin 240 000 €), eikä voinut osoittaa sen vaatimaa tilaa (600–700 neliometriä). Live-museon kustannuksiin ei ole myöskään saatavissa valtionapua, koska Helsingissä toimivan Teatterimuseon tehtävä on valtakunnallinen ja se kuuluu siksi valtiosuusjärjestelmän piiriin.

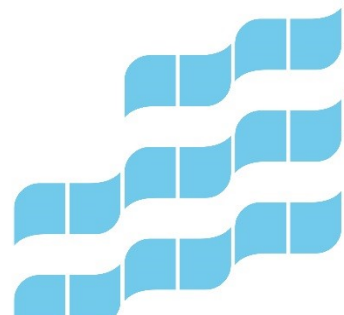
Nyt Tampereen Teatterimuseo -yhdistys on asettanut tavoitteekseen digitaalisen museotoiminnan käynnistämisen. Valtuutettu Sofia Vikmanin valtuustoaloitteeseen sisältyy paitsi esitys digitaalisen museon perustamisesta, myös näkökulma, että Tampereen historialliset museot ottaisi vastuun Teatterimuseoyhdistyksen keräämästä kokoelmasta tarjoamalla sille pysyvät säilytystilat.

Museoiden tehtävä ja digitaalinen museokonsepti

Museo on muistiorganisaatio, jonka tehtävänä on kulttuuriperinnön säilyttäminen tuleville sukupolville ja kulttuuriperintöön liittyvän tiedon, tarinoiden ja elämysten välittäminen yleisölle. Museolain mukaan museon tulee tallentaa ja säilyttää aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä, harjoittaa siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä siihen liittyvää näyttely- ja julkaisutoimintaa. Museon ja sen kokoelmien tulee olla kaikkien saavutettavissa.

Museon tehtävä, digitaalisenkin, on tallentaa ja säilyttää, harjoittaa tutkimusta, opetusta, tiedonvälitystä ja julkaisutoimintaa. Digitaalinen maailma tarjoaa museoille uusia keinoja ja mahdollisuuksia tarjota palveluitaan ja esitellä kokoelmiaan, mutta pelkkä kokoelma tai samanlaisena pysyvä näyttely ei ole vielä museotoimintaa. Toiminnan avainsanoja ovat pelillisuus, vuorovaikutteisuus ja aktiivisuus. Teatterimuseon (Helsinki) digitaalinen museo on erinomainen esimerkki omiin laajoihin kokoelmiinsa perustuvasta aktiivisesta ja pelillisestä digitaalisesta sisällöstä, jossa museovieras voi viihtymisen lisäksi oppia, kokea oivalluksia ja elämyksiä. Kilpailu AR-maailmassa on kovaa: asiat vanhenevat reaali maailman verrattuina nopeutetulla aikataululla.

Kokoelmien digitointi ja erilaisten digitaalisten palvelujen ja näyttelyiden tarjoaminen parantavat museoiden saavutettavuutta ja museot ovatkin digitoineet kokoelmiaan koko 2000-luvun. Palvelut ovat kuitenkin olleet hajallaan ja vaikeasti löydettävissä. Tampereen kaupungilla tai historiallisilla museoilla ei

ole tarjota hankkeelle digitaalista alustaa: Vapriikilla on käytettävissään ainoastaan Tampereen kaupungin palvelimella pyörivät kotisivut.

Digimuseo.fi -palvelu ja kustannukset

Suomen Museoliitto ja John Nurmisen säätiö käynnistivät vuonna 2020 Digimuseo.fi -palvelun, jonka tavoitteena on, että kuluttaja löytää virtuaaliset museot palveluineen yhdestä ja samasta paikasta. Kun tekniset ratkaisut on kustannustehokkaasti keskitetty yhteen paikkaan, voivat museot keskittyä sisältöjen tuottamiseen. Erilaisia digitaalisia alustoja on markkinoilla muitakin, mutta museokäyttöön Digimuseo.fi on tällä hetkellä ylivoimaisesti sopivin.

Digimuseonkin taustalle tarvitaan ammattitaitoinen henkilökunta. Sisällöt täytyy suunnitella ja tutkia, käsikirjoittaa, skannata, 3D-kuvata, valokuvata, konservoida/korjata. Uusia sisältöjä täytyy viritellä jatkuvasti. Museon on siis uudistuttava jatkuvasti, jotta se pystyy säilyttämään ja löytämään uusia yleisöjä. uudistu.

Digimuseo.fi -alustalla palvelun kustannukset ovat maltilliset. Vaihtoehtoja on kaksi:

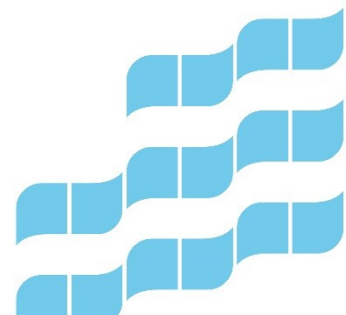
- A. 360-näyttely
- B. 3D-virtuaalinäyttely, jossa vaihtoehdot Basic- ja Pro-lisenssi.

Vaihtoehto A ei sovellu tarkoitukseen, koska kävijäkokemus rakentuu näyttelymallissa, joka pohjautuu jo olemassa olevaan tilaan/näyttelyyn. Valmista näyttelyä ei Tampereen Teatterimuseo -yhdistyksellä ole. Tästä vaihtoehdosta hyviä esimerkkejä ovat Poliisimuseo Tampereella (<https://poliisimuseo.fi/tee-virtuaalikierros>) ja Apteekkimuseo Turussa (<https://digimuseo.fi/apteekkimuseo/>). Vapriikin Teatterikaupunki-näyttely on tallennettu 360-tekniikalla, mutta näyttelyssä ei ollut esillä Tampereen Teatterimuseo -yhdistyksen kokoelmia, eikä se näin ollen voi olla Tampereen teatterimuseo.

Vaihtoehto B. Basic-lisenssi pitää sisällään yhden galleria/kaksi huonetta. Siinä voi esitellä 2D-aineistoja, 7 kohdetta ja 1 video/huone. Tämä ei tulle kyseeseen. Pro-lisenssi soveltuu tarkoitukseen paremmin: siinä rajaton määrä gallerioita ja huoneita, 3D-esineet saa esiin tuetusti napsauttamalla ja lisenssiin sisältyvät myös kaikki palvelussa kulloinkin tarjolla olevat toiminnallisuudet. Toimintoihin voi liittää myytävät opaspalvelut jne. Liittymismaksu on 1695 € + 410 €/kk+ 60 €/kk opastus = museon pyörittäminen Digimuseo.fi alustalla maksaa vuositasolla noin 7 000 €. Jos lisenssiin liitetään Digimuseo.fi kautta myytäviä palveluita (opastukset, lipunmyynti), on palveluntarjoajan provisio kaikesta myynnistä 20 %. Tämän lisäksi kustannuksiin on laskettava esineiden 3D-kuvaukset, skannaukset ym., jotka ensimmäistä perustason näyttelyä luotaessa voisivat olla karkeasti arvioiden 10 000 €. Ennen kuin päästään asettumaan digialustalle asti, tarvitaan ihmisvoimin tehtävää museaalista työtä, sitä samaa mitä livemuseossakin näyttelyiden ja kokoelmien eteen tehdään. Digitaalisuus ei ole näppärä keino halpuuttaa, mutta se on aivan erinomainen väylä parantaa museoiden saavutettavuutta ja tuoda museo kokoelmineen suuremman yleisön ulottuville. Tämä on pitkällä aikavälillä kustannustehokas ratkaisu.

Kokoelman säilyttäminen

Tampereen historiallisilta museoilta tiedustellaan jatkuvasti säilytystilaa erilaisille kokoelmille. Kokoelmien säilytys on museotyön kallein osa. Tällä hetkellä historialliset museot myy aineistojen säilytystilaa yhdelle ammatilliselle museolle, joka huolehtii oman materiaalinsa hallinnasta ja

dokumentoinnista museoammatillisten kriteerien mukaisesti. Ulkopuolisen toimijan aineistojen säilyttäminen museoiden kokoelmakeskuksessa Ruskossa on sangen problemaattista: ulkopuolisen materiaalin tuominen kokoelmakeskukseen lisää ratkaisevasti kontaminaatoriskiä ja kasvattaa merkittävästi henkilökunnan työtaakkaa (esineiden kuntokartoitukset, pakastus, karanteenivalvonta, esineiden pakkaaminen, siirrot, varastokirjanpito, yms.).

Kunnallisena toimijana Tampereen historialliset museot on veloitettu noudattamaan kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuusperiaatetta eli kuntalaisten ja eri asiakas- ja sidosryhmien tasapuolista kohtelua, johdonmukaisuutta ja syrjimättömyyttä. Emme voi tarjota esineiden säilytyspalvelua ilmaiseksi yhdelle ryhmälle, jos emme voi sitä tarjota kaikille kysyjille. Tampereen historiallisten museoiden kokoelmaan kuuluu noin 400 000 esinettä. Kokoelmakeskuksesta huolimatta käytössä on edelleen muutama ns. etävarasto, joista on systemaattisesti pyritty viime vuosina eroon. Yhtenä keinona on ollut kokoelmien karsiminen ja tilojen tiivistäminen. Samalla on voitu nostaa kokoelmien tasoa. Tulevaisuudessa tilaa tarvitaan aineiston kartunnalle.

Kuluvan valtuustokauden pormestariohjelmassa on kirjattu museoiden kokoelmakeskuksen miljoonaluokan perusparannushanke. Se tarkoittaa käytännössä mittavia, useita vuosia kestäviä kokoelmasiirtoja eri väistötiloihin ympäri kaupunkia ja työ sitoo koko kokoelmakeskuksen henkilökunnan työpanoksen.

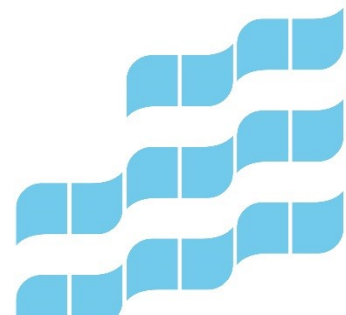
Yhteenveto

Tampereen historiallisilla museoilla ei tällä hetkellä ole mahdollisuutta lähteä nykyisen henkilökunnan voimin toteuttamaan Digimuseo.fi alustalle digitaalista Tampereen teatterimuseota, ellei siihen osoiteta erillistä resurssia, jolla voidaan palkata osaavaa henkilökuntaa sitä tekemään. Karkea arvio toiminnan aloittamiseen on 2 htv + välittömät kustannukset, sekä hallinnolliset kulut ja laitteet. Tampereen historiallisilla museoilla ei ole tällä hetkellä henkilökunnassaan tarvittavaa erityisosaamista digitaalisten sisältöjen ja palveluiden tuottamiseen, eikä sillä myöskään ole tarjota museohankkeelle mitään erillistä digitaalista alustaa.

Digitaalista teatterimuseota ja sen tarjoamia palveluita täytyy ylläpitää, kehittää ja uudistaa. Työhön tarvitaan erillinen ammatillinen henkilö- ja suunnitteluresurssi, karkea arvio 1 htv. Sisällöistä on pystyttävä kaivamaan esille kiinnostavia näkökulmia pitäen tarkasti silmällä sitä, mitä nopeasti kehittyvä valtakunnallisella tallennusvastuulla toimiva Teatterimuseo Helsingissä tekee, diginä tai livenä.

Vapriikin kuva-arkiston kuvien käytöstä hankkeeseen tulee sopia erikseen ja täsmentää niiden käyttötarkoitus. Tässäkin otettava huomioon eri asiakasryhmien tasapuolinen ja ketään syrjimätön kohtelu. Tampereen historialliset museot ei pysty tarjoamaan ulkopuolisille sidosryhmille kokoelmien säilytystilaa museoiden kokoelmakeskuksesta Ruskosta. Syynä on kiinteistön peruskorjaus ja vuosia kestävät kokoelmasiirrot. Tampereen Teatterimuseo -yhdistyksen täytyy etsiä palvelu vapailta markkinoilta tai Tampereen kaupungin täytyy osoittaa sen tarvitsemat tilat jostain muualta.

Tampereen historialliset museot pystyy tukemaan ja kannustamaan Tampereen teatterimuseo -yhdistyksen omaehtoista museaalista kulttuuriperinnön säilyttämiseen ja tunnetuksi tekemiseen liittyvää toimintaa eri tavoin. Tampereen kaupungin yhdistykselle myöntämää avusta vuodelle 2021 korotettiin. Teatterikaupunki-näyttelyn järjestäminen Vapriikissa oli myös Tampereen Teatterimuseo -

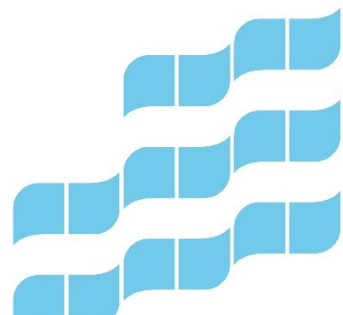

yhdistyksen pyrintöjä tukevaa toimintaa. Kokoelmien dokumentointiin ja säilytykseen on myös saatavissa apua ja neuvontaa mm. Pirkanmaan maakuntamuseon alueellisen vastuumuseotyön kautta. Harkinnan arvoinen seikka voisi myös olla yhteistyön syventäminen Helsingissä sijaitsevan teatterimuseon kanssa. Sillä on kokoelmissaan myös tamperelaista materiaalia (mm. Tampereen Työväen Teatterin historiallinen valokuvakokoelma lahjoitettiin sinne vuonna 2007) ja kokemusta digitaalisen museotoiminnan käynnistämisestä ja pyörittämisestä.

Toiminnan aloittamiseen tulisi resursoida historiallisten museoiden arvion mukaan 2 henkilötyövuotta (100 000 eur). Museohankkeen välittömät kustannukset ovat runsaat 7000 euroa vuodessa. Tämän lisäksi tulevat hallinnolliset kulut ja laitteet. Museohankkeen ylläpitoon tarvitaan vuosittain 1 henkilötyövuosi (50 000 eur).

Mikäli toiminta halutaan osaksi historiallisten museoiden toimintaa, on museolle resursoitava alkuvaiheessa kahden ja toiminnan vakiintuessa yhden henkilön palkkakustannukset sekä muutamien kymmenien tuhansien eurojen välittömät kustannukset. Tämän lisäksi on erikseen ratkaistava teatterimuseohankkeen kokoelman säilytys. Tällä hetkellä kaupungilla ei ole tiloja kokoelman säilyttämiselle.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei kulttuurin palveluryhmässä ole varauduttu digitaalisen teatterimuseon perustamiseen.

TRE:674/12.00.01/2021

Valtuustoaloite: Digitaalisen teatterimuseon perustamiseksi Tampereelle, Sofia Vikman

Tampere on Suomen teatteripääkaupunki. Ammattimaista teatteria on tehty Tampereella jo 1900-luvun alusta lähtien. Nykyisin kaupungissa on valtionosuusjärjestelmän (VOS) piirissä jo kuusi ammattiteatteria.

Tampereen elinkeinoelämä hyötyy monella tapaa teatterikatsojien tuomista kerrannaisvaikutuksista, ja yrittäjät myös tukevat teatteritoimintaa monin tavoin. Tampereen kannattaa edelleen vahvistaa mainettaan Suomen teatteripääkaupunkina.

Vapriikin Teatterikaupunki-näyttely päättyy helmikuun lopussa, ja siitä kannattaa ammentaa myös tulevaan.

Professori Olavi Veistäjä alkoi jo vuonna 1958 kehittää Tampereen Teatterimuseo -hanketta. Tampereen teatterimuseo perustettiin virallisesti Tampereen kaupunginhallituksen päätöksellä vuonna 1960. Museo toimi aktiivisesti 3-4 vuotta. Toiminta kuitenkin hiipui, kun kaupungin pitkäjänteinen sitoutuminen puuttui.

1970-luvulla näyttelijä Sylvi Salonen aktivoitui lahjoittamaan museotoiminnan käynnistämiseen merkittävän summan rahaa. Silti toiminta ei saanut myötätuulta. Kaupungin on aika herätä näkemään hankkeen arvo ja myönteiset vaikutukset kaupungin kulttuurielämälle ja sen kautta koko kaupungin vetovoimalle.

Kolmas kerta toden sanoo. Tampereen Teatterimuseoyhdistys on perustettu museotoiminnan käynnistämiseksi. Nyt ei tähdätä seiniin ja kattoon vaan tavoitteena on saada museolle digitaalinen alusta ja sille toimintaedellytykset.

Tämän valtuustoaloitteen ja Tampereen Teatterimuseo -yhdistyksen tavoitteena on saada Tampereen kaupungin museotoimi vastuuhenkilöineen toimimaan yhteistyöhön digitaalisen teatterimuseon perustamiseksi.

Tarkoituksena on toteuttaa paikallinen ja alueellinen digitaalinen teatterimuseo. Museosisällön laajentaminen tulevaisuudessa voi tuoda mukaan kaupungissa vaikuttavia esiintyvän taiteen eri muotoja. Myös yhteistyö Helsingissä sijaitsevan Teatterimuseon kanssa on mahdollista.

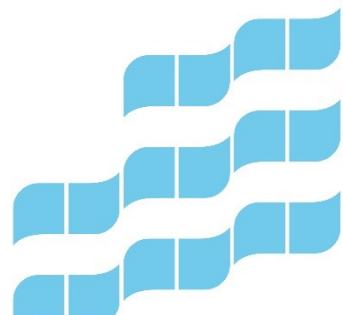
Tampereen museotoimen apu on välttämätöntä, jotta Vapriikin Teatterikaupunki-näyttelyn sisällöt voidaan siirtää digialustalle. Museotoimen on myös tarjottava pysyvä varastointipaikka yhdistyksen hallussa olevalle kokoelmalle, jonka joukossa on todellisia aarteita. Tampereen museotoimi voisi toimia digialustan ylläpitäjänä ja laajentajana sekä kokoelman museoijana.

Digitaalisen teatterimuseon toteutuminen tekisi kunniaa kaupunkimme mainetta rakentaneille teatterisukupolville ja mainellemme teatteripääkaupunkina. Vahva asema Suomen teatteripääkaupunkina on ansaittu pitkäjänteisellä taiteellisella työllä. On paikallaan tuoda esiin henkilöitä, yhdistyksiä ja eri tahoja, joiden toiminnan ansiosta Tampereen maine Suomen teatteripääkaupunkina on saavutettu.

Hankkeen toteutuminen myös vahvistaa Tampereen asemaa kulttuurikaupunkina. Hankkeeseen tarttumisen oikea aika on nyt, kun Tampere hakee kulttuuripääkaupungiksi 2026. Jokainen kulttuuriteko merkitsee kokonaisuudessa.

On tärkeää, että digimuseo käynnistetään ennen vuotta 2024. Digimuseohankkeen edistämiseksi tarvitaan mahdollisimman pian päätös vastuuhenkilöstä tai yhteisöstä, joka ottaa vetovastuun tulevasta toiminnasta.

Kyse ei ole kaupungille isosta kuluerästä vuositasolla. Etenkin alkuvaiheessa hanke tarvitsee toiminta- ja kehitystukea digipalvelun rakentamiseksi ja käynnistämiseksi. Kun digitaalinen ympäristö on luotu, kustannukset ovat maltilliset. Digimuseotoiminnassa on mahdollista ottaa käyttöön myös erilaisia ansaintamalleja.

Digitaalisen teatterimuseon sisältö muodostuu hyvien yhteistyökumppanien kautta. Kumppanuuksien kehittämiseen on Tampereen seudulla erinomaiset mahdollisuudet.

Tämän valtuustoaloitteen tarkoitus on saattaa Tampereen kaupunki yhteistyössä Tampereen Teatterimuseo -yhdistyksen kanssa tuomaan runsaasti materiaalia digitaaliselle alustalle kansalaisten ulottuville. Materiaalin kerääminen on jo pitkällä esimerkiksi videoiden ja valokuvien muodossa. Lisäksi aloitteen tavoite on, että jo olemassa oleville lahjoituksille ja esineistölle saadaan museoarkistointi. Tampereen kaupungin apu on välttämätöntä, jotta arvokas materiaali säilyy yhtenäisenä.

Varainkeruu hankkeen tueksi on jo käynnistynyt vapaaehtoisvoimin.

Edellä olevan perusteella esitämme, että Tampereen kaupunki yhteistyössä vapaaehtoisten teatterivaikuttajien ja Tampereen Teatterimuseo -yhdistyksen kanssa vahvistaa Tampereen asemaa Suomen teatteripääkaupunkina mahdollistamalla digitaalisen teatterimuseon toiminnan Tampereella pitkäjänteisesti ja turvaa aineiston asiallisen museoinnin ja varastoinnin.

Sofia Vikman

25.1.2021 Tampere

Kalervo Kummola

Irja Tulonen

Anneli Taina

Sari Tanus

Leena Kostiainen

Ilkka Sasi

Antti Ivanoff

Anne-Mari Jussila

Matti Höyssä

Reeta Ahonen

Aleksi Jäntti

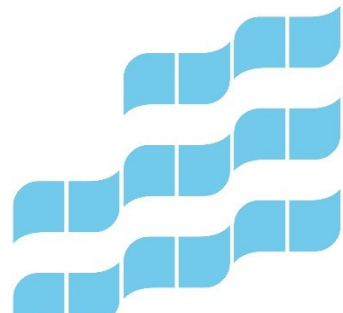
Leena Rauhala

Peter Löfberg

Jouni Markkanen

Pekka Salmi

Kirsi Kaivonen

Aila Dündar-Järvinen

Pia Viitanen

Ari Wigelius

Esa Kanerva

Jukka Gustafsson

Anne Liimola

Atanas Aleksovski

Anneli Kivistö

Ilkka Porttikivi

Johanna Loukaskorpi

Inna Rokosa

Minna Minkkinen

Mikko Aaltonen

Sinikka Torkkola

Ulla-Leena Alppi

Noora Tapio

Milka Hanhela

Olli-Poika Parviainen

Juhana Suoniemi

Natalia Rincon

Miisa Karjalainen

Oras Tynkkynen

Matti Helimo

Henri Backman

Olga Haapa-aho

Jaakko Stenhäll

Kalle Kiili

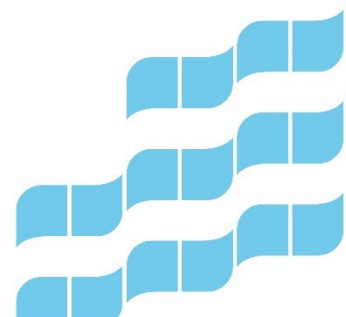
Vilhartti Hanhilahti

Jouni Ovaska

Mikko Alatalo

Lassi Kaleva

Sakari Puisto

Yrjö Schafeitel

Lasse Oksanen

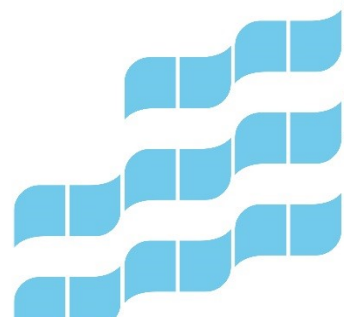
Varavaltuutetut:

Ilpo Rantanen

Jussi Kuortti

Katja Karintaus

Pia Nordström

**Valtuustoaloite Sara Hildénin museorakennuksen muuttamiseksi lastenkulttuurin keskuksi
– Riitta Ollila**

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Sara Hildénin museorakennuksesta ympäristöineen tehdään lastenkulttuurin keskus.

Särkänniemen alueen ja museorakennuksen taustaa ja hankkeen kustannusarvio

Särkänniemen huvipuiston alueella sijaitseva Sara Hildénin taidemuseon rakennus jää tyhjilleen, kun taidemuseo muuttaa uudisrakennukseen Finlaysonin alueelle vuoden 2026 jälkeen.

Särkänniemen alueella ei ole vielä uutta asemakaavaa. Suunnitteilla on, että uusi asemakaava jättää rakennuksen tulevalle käyttötarkoitukselle erilaisia mahdollisuuksia. Asemakaavaselostuksen mukaan alueelle voidaan sijoittaa kulttuuriympäristöön soveltuvaa liike-, palvelu-, tuotanto-, ja harrastustoimintaa palvelevaa yksityistä tai julkista tilaa sekä ympäristöön soveltuvaa muuta työpaikkatoimintaa.

Tontin rakennusoikeus on 5 000 kerrosalaneliötä. Nykyinen museorakennus on suuruudeltaan kaikkiaan 2 500 m². Museorakennus on suojeltu kaavamerkinnällä. Tämän vuoksi muutos- ja rakennussuunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

Museorakennuksen peruskorjaus maksaa kaupungille kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän laskelman mukaan pienimmillään 7,0–7,5 miljoonaa €. Kustannuksessa ei ole huomioitu käyttötarkoituksen muutosta, eikä sen mahdollisesti aiheuttamia lisäkustannuksia.

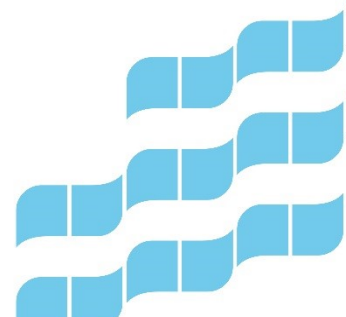
Mikäli kulttuurin palvelualue hallinnoisi tilaa tulevaisuudessa, sen kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmälle maksama vuokra olisi vuosittain runsaat 720 000 €. Lastenkulttuurin keskukselta nousevat toimintakustannukset ja henkilökunnan lisäys olisi noin 5 henkilötyövuotta ja tulisi henkilöstökuluina olemaan noin 250 000 €. Vuosittainen vuokra- ja henkilöstökulujen kasvu kulttuurin palveluryhmällä olisi yhteensä noin miljoona €.

Tampereen kaupungin taide- ja kulttuuritarjonta lapsille

Tampereen kaupunki tarjoaa monipuolista taide- ja kulttuuritoimintaa lapsille ja nuorille sekä vapaa-ajalla että osana koulupäivää pääasiassa Lastenkulttuurikeskus Rullan, Monitoimitalo 13:n, Taidekaari-kulttuurikasvatusohjelman sekä Sara Hildén -akatemiaa kautta. Palveluiden järjestämisen periaatteena on, että kuntalaiset saavuttavat palvelut yhdenvertaisesti eri puolilla kaupunkia.

Kulttuuritalo Laikun peruskorjaus on valmistunut ja Lasten Kulttuurikeskus Rullan remontoidut tilat saadaan käyttöön syksyllä 2021.

Kulttuuritalo Laikussa sijaitseva Lastenkulttuurikeskus Rulla on keskittynyt alle 10-vuotiaiden lasten ja perheiden kulttuuriin. Rullasta löytyy lapsille suunnattuja ja lasten itsensä tekemiä toiminnallisia näyttelyitä, studio teatterin tekemiseen, elämystila perheen pienimmille sekä kuvataide- ja kädentaitotyöpaja.

Nuorisopalveluiden kulttuurisessa nuorisotyössä järjestetään sisältöjä, jotka tukevat nuorten itseilmaisun vahvistumista sekä tarjoavat nuorille tilaisuuksia toteuttaa omia kulttuurisia unelmiaan. Erityisesti tuetaan nuorten omien kulttuurien ja marginaalitaiteiden esille tuomista ja tarjotaan nuorille mahdollisuuksia toteuttaa omia ideoita ja projekteja. Toimipaikat ovat keskustassa Monitoimitalo 13 sekä kaupunginosien nuorisokeskukset.

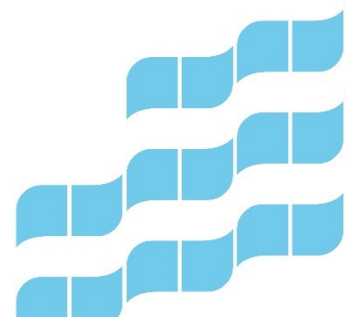
Taidekaari-kulttuurikasvatusohjelma tuo taiteenlajit osaksi lasten ja nuorten koulupäivää, ulottuen koko esi- ja perusopetukseen. Ohjelma koostuu kullekin vuosiluokalle suunnitellusta kulttuurilaitoskäynnistä sekä teemaa syventävästä työpajasta. Oppilaat pääsevät itse tekemään taidetta eri taiteenlajien ammattilaisten kanssa. Kullekin vuosiluokalle on tarjolla oma taiteenlajinsa. Ohjelma on laajuutensa ja suunnitelmallisuutensa ansiosta poikkeuksellinen koko Suomessa.

Pitkäjänteistä taideharrastusta tarjoaa kuvataidekoulu Sara Hildén -akatemia, joka on osa taiteen perusopetusjärjestelmää.

Yllä olevien kaupunkikulttuuriyksikön kautta tapahtuvien lasten kulttuuripalvelujen lisäksi kaupunki tarjoaa kulttuurikasvatusta myös mm. kaupunginorkesterin sekä historiallisten ja taidemuseoiden kautta. Niissä räätälöidyt sisällöt ja sisältöihin teemoitetut työpajat ovat kaikkien kaupunkilaisten saatavilla.

Valtuustoaloitteen ajatus uudesta keskitetystä kulttuurikeskuksesta vaikuttaisi suurella todennäköisyydellä olemassa olevan taide- ja kulttuuritarjonnan supistumiseen. Tällä hetkellä nähdään tarkoituksenmukaisempaan vahvistaa olemassa olevien lasten ja nuorten kulttuurikeskusten kehittämistä niin, että ne voivat nykyistä paremmin toimia lasten ja nuorten kulttuuritiloina. Lastenkulttuurikeskuksen sijainti Särkänniemessä Sara Hildénin taidemuseon museorakennuksessa palvelisi kesäaikaan turisteja, mutta talviaikaan omien kuntalaisten saavuttaminen olisi hankalaa sijainnin ja joukkoliikenteen reittien vuoksi.

Valtuustoaloitteen budjettivaikutukset Tampereen kulttuurin palveluryhmälle tulisivat olemaan noin miljoona euroa vuodessa. Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu muuttamaan Sara Hildénin taidemuseon museorakennusta lastenkulttuurin keskuksesi.

Valtuustoaloite

Sara Hildénin museorakennuksesta lastenkulttuurin keskus

Särkänniemi on nykyisellään ennen kaikkea lasten, nuorten ja perheiden paikka. Alue on kokonaisuutena harvinaisen monipuolinen tarjoamalla tietoa ja kokemusta avaruudesta eläinmailmaan, Koiramäen tarinamailmasta huvipuiston riemuihin. Sen kohteet kuuluvat jo useamman sukupolven ajalta kesälomien ohjelmaan. Särkänniemi on keskeisellä paikalla, myös Tampereen historiaa ajatellen, ja tulevaisuudessa ratikkareitillä omalla nimikkopysäkillään. Vaikka alue nyt on talvella hiljainen, niin tulevaisuudessa siellä tulee olemaan monenlaista ympärivuotista toimintaa. Vuodenajat eivät ole este vaan mahdollisuus monipuolistaa toimintaa.

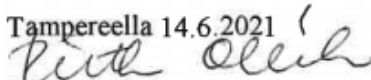
Sara Hildénin museo on saamassa vuonna 2026 uudet tilat Finlaysonin alueelta, ja vanhalle museorakennukselle tulee löytää mielekästä ja koko alueen sisältöä tukevaa käyttöä. Kulttuuripääkaupunkihakemuksemme painotti yhdenvertaisuutta, nyt kaupungille tarjoutuu mahdollisuus vahvistaa teoilla tätä ajatusta varaamalla rakennus lastenkulttuurin käyttöön. Lasten vuoro on tullut nyt.

Tyhjentyvä museo ympäristöineen on parasta ja kauneinta, mitä Särkänniemen alueella on. Museoalue kaikkine ominaisuuksineen on kehitettävissä paikaksi, josta yhdistyvät kokeminen – kuunteleminen, katseleminen, eläytyminen – ja monipuolinen tekeminen eri lastenkulttuurin alueilla. Piha-alue on kaikkina vuodenaikoina innostava ja puhutteleva. Näsijärven upeasta rantamaisemasta lapsille riittää virikettä tanssiin, kuvaan, leikkiin, tarinaan, rytmiin, melodiaan tai rakentamiseen. Vapaa-ajanvieron rinnalle museorakennus ympäristöineen tarjoaa mahdollisuuksia myös varhaiskasvatukseen ja perusopetuksenkin sisältöjen monipuoliselle toteuttamiselle. Koko alue kaikinensa tarjoaa eri asioiden yhdistämistä; aava järvenselkä ja Planetaarion avaruus muuttavat muotoaan tanssiksi, musiikiksi, kuvaksi, rakennelmäksi. Mahdollisuudet ovat rajattomat.

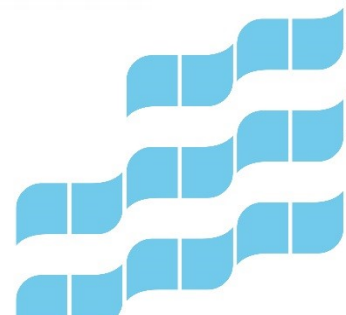
Näin suunnitellen alue mahdollistaa kokoamaan yhteen lastenkulttuurin tekijöitä, tutkijoita, yhteisöjä ja kokijoita. Yhdessä toimien syntyy alueen toiminnan tavoitteet ja sisällöt. Tila avautuu myös kansainväliseen kulttuurivaihtoon ja yhteistyöhön ja tiivistää tällä tavoin laajasti koko lastenkulttuuriverkostoa.

Kaupunki olisi luontevasti rakennuksen ja tontin omistajana sekä lastenkulttuurikentän tuntijana hankkeen vetäjä. Nyt tulee tehdä tarvittavat päätökset asian edistämiseksi. Kokonaisuuden rakentaminen on iso tehtävä, mutta siihen on nyt hyvin aikaa. Ottamalla käyttöön nykyiset resurssit ja kutsumalla lastenkulttuurin toimijat yhteisen pöydän ääreen päästään etenemään suunnitelmallisesti. Muualta Suomesta ja maailmalta on saatavissa arvokasta kokemustietoa erilaisista toteutuksista. Lastenkulttuurikeskus Rulla jatkaisi edelleen hienoa toimintaansa Laikussa keskittyen pienimpien lasten kulttuuritarjontaan.

Esitän, että Sara Hildénin museorakennuksesta ympäristöineen tehdään lastenkulttuurin keskus. Kaikille perheille ja lapsille mahdollistuu näin entistä paremmin oikeus monipuoliseen kulttuuriin.

Tampereella 14.6.2021

Riitta Ollila, sd

kaupunginvaltuutettu

Valtuustoaloite uuden yhteisöllisen koulutalon rakentamiseksi Pohjois-Hervantaan – Tampereen Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Tampereen Sosialidemokraattien valtuustoryhmä esittää 25.1.2021 jättämässään valtuustoaloitteessa, että saneerauksen sijaan Pohjois-Hervantaan rakennetaan uusi koulutalo, joka palvelee hervantalaisten tarpeita mahdollisimman monipuolisesti.

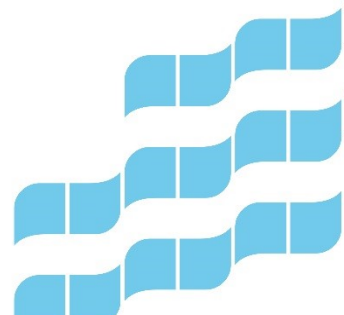
Ahvenisjärven (entinen Pohjois-Hervannan) koulu on investointiohjelman mukaisesti esitetty perusparannettavaksi ja laajennettavaksi vuosien 2023–2025 aikana. Kohteen tarveselvitystyö on käynnissä ja hankkeen toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on vireillä.

Tarveselvitystyössä on tutkittu vaihtoehtoisia ratkaisuja; koulun perusparannusta ja laajennusta sekä uudisrakennusvaihtoehtoa, jossa vanha koulurakennus puretaan ja korvataan uudella rakennuksella. Lisäksi molemmissa vaihtoehdoissa huomioidaan mahdollisen uuden päiväkotiyksikön rakentaminen koulun välittömään läheisyyteen. Päiväkotirakennus ei ole investoinnissa mukana.

Asemakaavaluonnos on asetettu nähtäville 10.6.2021-5.8.2021. Asemakaavaluonnoksessa on mukana molemmat vaihtoehdot. Luonnosvaiheen palautteen perusteella asemakaavoitus ottaa kantaa mahdolliseen etenemistapaan elokuun 2021 aikana.

Vaihtoehdoista on tehty erillinen selvitys, joka esiteltiin kaupungin johtoryhmälle 1.6.2021. Kaupunginhallitus linjaa investointisuunnitelman valmistelun yhteydessä hankkeen etenemistapaa (perusparannus ja laajennus/uudisrakennus).

Tarveselvitys viedään lautakuntaan hyväksyttäväksi päätetyn etenemistavan mukaisesti syksyllä 2021.

TRE:671/10.00.01/2021

VALTUUSTOALOITE**Uuden yhteisöllisen koulutalon rakentaminen Pohjois-Hervantaan**

Hervanta on Tampereen suurin asuinalue noin 25 000 asukkaallaan. Arvioiden mukaan väkiluku kasvaa tulevaisuudessa yli 30 000 asukkaaseen. Hervannan kehitykseen ja vetovoimaan vaikuttavat erityisesti korkeakoulut, täydennysrakentaminen, laajat työpaikka-alueet ja raitiotie.

Tampereen kaupunki suunnittelee Ahvenisjärven koulun Pohjois-Hervannan koulutalon saneerausta. Toisena vaihtoehtona tutkitaan uudisrakennuksen rakentamista.

Segregaation ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy vaatii jatkuvasti toimenpiteitä. Etelä-Hervannan uuden koulutalon myötä on vaarana, että Pohjois-Hervannan koulutalon houkuttelevuus heikkenee. Uuden koulutalon rakentaminen myös Pohjois-Hervantaan olisi erittäin perusteltua. Uusi koulutalo olisi tukipilari kehitettäessä Hervantaa kohti sosiaalisesti kestävästä kaupunginosasta. Uusi koulurakennus turvaisi laadukkaan oppimis- ja harrastusympäristön alueen lapsille ja nuorille sekä viihtyisän työympäristön koulun henkilökunnalle. Koulun merkitys lapsiperheiden arkeen ja turvallisuuteen on valtava.

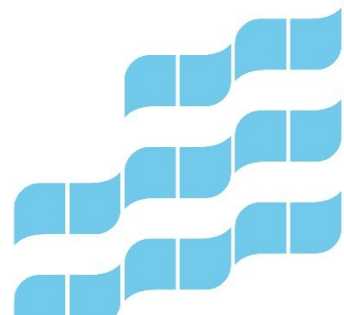
Uuden koulurakennuksen tilat pystyttäisiin mitoittamaan arvioidun oppilasmäärän mukaiseksi. Koulun henkilökunta, vanhempainyhdistys, lapset ja nuoret sekä alueen asukkaat tulisi osallistaa koulurakennuksen suunnitteluun heti alusta lähtien. Suunnittelussa on huomioitava niin lasten ja nuorten kuin koulun henkilökunnan tarpeet. Lapsivaikutusten arvioinnilla saadaan lasten ja nuorten kokemusasiantuntijuus valmistelijoiden ja päätöksentekijöiden käyttöön.

Viime ajat ovat osoittaneet, että myös koulumaailmalta vaaditaan nopeaa reagointi- ja mukautumiskykyä. Vanhan rakennuksen remontointi ei korvaa uudisrakennuksen tuomia mahdollisuuksia, joita nykypäivän velvoitteet edellyttävät. Jo pelkästään uusi opetussuunnitelma sekä uusi teknologia ovat muuttaneet koulumaailmaa niin valtavasti, että vanha rakennus ei taivu niihin edes uudistettuna. Uusi rakennus mahdollistaisi myös toimivan aamu- ja iltapäivätoiminnan.

Uudesta koulutalosta tulisi suunnitella koko Pohjois-Hervannan yhteinen harrastus- ja kokoontumispaikka. Uusi rakennus tulisi suunnitella siten, että se mahdollistaisi runsaan käytön kouluajan ulkopuolellakin, niin sisällä kuin ulkona. Uusi rakennus toisi uusia harrastusmahdollisuuksia alueen asukkaiden käyttöön.

Uusi, ajanmukainen koulu on koko kaupunginosan vetovoimatekijä, joka houkuttelisi uusia asukkaita alueelle. Uuden koulun arkkitehtuuria voisi suunnitella Raili ja Reima Pietilän hengessä ja esimerkiksi puuta hyödyntämällä. Tavoitteena tulisi olla koulu, josta kaikki hervantalaiset voivat olla ylpeitä.

Uusi koulurakennus mahdollistaisi myös uuden tutkimustiedon hyödyntämisen koulurakennuksien suunnittelussa. Koulujen psykososiaalista ympäristöä on tutkittu paljon ja toisaalta myös oppimisteknologioita. Nyt fyysisten ympäristöjen tutkimus on alkanut nousta. On tärkeää yhdistää nämä tiedot, ja tarkastella kaikkia tekijöitä yhdessä. Kun opettajat ja oppilaat otetaan mukaan tilojen suunnitteluprosessiin, se lisää hyvinvointia. Kuullut epäkohdat on sitten otettava huomioon myös toteutuksessa. Jos vain kuunnellaan, pettymys on kova.

Uusissa oppimisympäristöjen suunnittelun malleissa otetaan huomioon esimerkiksi yhteisöllisyys ja toisaalta yksilöllisyys, mukavuus ja toisaalta terveellisyys, uudenaikaisuus ja toisaalta perinteisyys. Näiden parien avulla suunnitellaan toimivia ja muokkautuvia tiloja, niin että kumpaakaan puolta ei unohdeta. Suunnittelun pääosassa ovat tilojen käyttäjät.

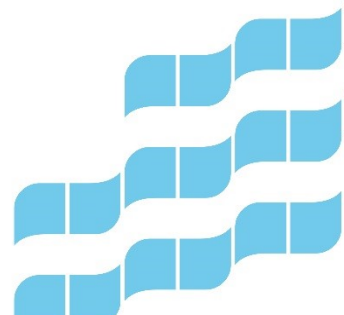
SDP:n valtuustoryhmä katsoo, että uuden koulurakennuksen suunnittelu ja rakentaminen on oppimisympäristön, kolmiportaisen tuen, pedagogiikan sekä alueellisen eriarvoistumiskehityksen vähentämisen näkökulmasta selkeästi perustellumpi ja vetovoimaisempi vaihtoehto kuin vanhojen tilojen peruskorjaus. Näin myös liikuntatilat koulussa saataisiin suuremmiksi ja paremmin koko Hervannan aluetta ja liikuntapalveluiden tarpeita palveleviksi. SDP:n valtuustoryhmä tiedostaa, että uudisrakennus on kalliimpi vaihtoehto, mutta pitää sitä kuitenkin perusteltuna satsauksena alueen lasten ja nuorten hyvinvointiin, harrastusmahdollisuuksiin sekä alueen asukkaiden ja yhteisöjen tarpeisiin.

Esitys: Esitämme, että saneerauksen sijaan Pohjois-Hervantaan rakennetaan uusi koulutalo, joka palvelee hervantalaisten tarpeita mahdollisimman monipuolisesti.

Tampereella 25.1.2021

Tampereen SD. valtuustoryhmä

Pekka Salmi
puheenjohtaja

Valtuustoaloite varhaiskasvatuksen henkilökunnan laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamisen mahdollistamiseksi – Anne Liimola

Kaupunginvaltuuston varavaltuutettu Anne Liimola ehdottaa aloitteessaan, että Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksessa luovutaan 95 % käyttötavoitteesta palauttamalla takaisin käyttöön ns. kahden paikkalaisuudet. Lisäksi hän toivoo aloitteessaan, että resursseja vahvistetaan lisäämällä varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrää. Tavoitteena tulee olla, että varhaiskasvatuksessa on vähintään yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja sataa lasta kohden. Aloitteessaan hän esittää myös, että henkilökunnan osaamista vahvistetaan tukeen ja inklusioon liittyen.

Tampereen varhaiskasvatuksen palvelun järjestämisen periaatteet

Varhaiskasvatuspalvelun järjestämistä määrittelevät valtakunnallisesti varhaiskasvatuslaki ja asetus sekä varhaiskasvatuksen valtakunnalliset perusteet. Näiden ohjaavien normien pohjalta kunnat laativat varhaiskasvatussuunnitelman. Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma on hyväksytty sivistys- ja kulttuurilautakunnassa 13.6.2019.

Varhaiskasvatuslaissa määritellään lapsiryhmien muodostamiseen liittyen henkilöstön kelpoisuudesta ja määrästä, eli kuinka monta alle- ja yli 3-vuotiaasta lasta voi olla yhtä työntekijää kohden. Voimassa olevan varhaiskasvatuslain mukaan alle 3-vuotiaita voi olla 4 lasta ja yli 3-vuotiaita 7 lasta työntekijää kohden.

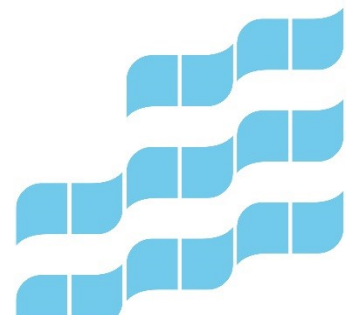
Tampereen varhaiskasvatuksessa lapsiryhmät päiväkodeissa muodostetaan käyttäen varhaiskasvatuslain suhdelukua alle kolmivuotiailla 1:4. Yli kolmivuotiaiden osalta suhdeluku on 1:7 kaupunginvaltuuston linjauksen mukaisesti. Lapsiryhmät ovat alle ja yli 3-vuotiaiden ryhmiä tai 1–5-vuotiaiden sisarusryhmiä. Tampereen varhaiskasvatuksessa kaikki yksiköt toteuttavat pienryhmätoimintaa, jolla varmistetaan lapsen yksilöllinen ohjaus ja tuen toteutuminen.

Muutos kahden paikkalaisuuteen toimintakaudella 2013–2014

Tuen kokonaisuutta ja rakennetta muutettiin Tampereen varhaiskasvatuksessa toimintakaudella 2013–2014. Suunnitelman perusteella kaikissa päiväkodeissa aloitettiin kolmiportaisen tuen antaminen. Tuen suunnittelun prosessista vastasivat varhaiskasvatuksen erityisopettajat. Kolmiportaisen tuen lisäksi suunnitelman perusteella lapsen hoito, kasvatusta ja opetus järjestettiin ensisijaisesti lähipäiväkodissa. Tähän toimintakauteen saakka yhden kiertävän erityisopettajan kokonaisuus oli 1000 lasta. Tuen suunnitelman myötä erityisopettajien määrää lisättiin huomattavasti, jolloin yhden varhaiskasvatuksen erityisopettajan vastuulla olevien lasta määrä oli noin 240. Muutoksen myötä varhaiskasvatuksen erityisopettajat alkoivat toteuttamaan osa-aikaista erityisopetusta päiväkotiryhmissä. Samalla avustajien määrä lisääntyi kolminkertaiseksi ja lasten tuki pystyttiin järjestämään ensisijaisesti lähipäiväkodissa. Näiden muutosten myötä jouduttiin kuitenkin luopumaan kahden paikkalaisuuksista.

Erityisen ja tehostetun tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Erityisen tuen lapsia varhaiskasvatuksessa on 167 kaupungin omassa toiminnassa. Palveluseteli- tai ostopalvelu päiväkodeissa on 7 erityisen tuen lasta. Kaupungin omassa palvelussa olevat erityisen tuen lapset ovat lähes kaikki varhaiskasvatuksen integroiduissa ryhmissä. Integroituja ryhmiä on lisätty Tuen suunnitelman (Lautakunnan hyväksymä 23.1.2020) mukaisesti tavoitteena lisätä alueellisen,

lähipalveluperiaatteen mukaista palvelua. Tavoitteena on, että lapsi saa tarvitsemansa tuen mahdollisimman luontaisessa ympäristössään lähellä kotia. Toimintakaudella 2021–2022 integroituja varhaiskasvatuksen ryhmiä on 27. Myös esiopetuksen integroitujen ryhmien määrää on lisätty ja niitä on lukuvuonna 2021–2022 yhteensä 16 ryhmää kouluilla eri puolilla kaupunkia.

Tampereen kaupungin omissa varhaiskasvatuksen integroiduissa ryhmissä tukea tarvitsevien lasten kerroin on 3.0. Henkilöstömitoitus näissä ryhmissä on kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, lastenhoitaja ja avustaja. Integroiduissa esiopetuksen ryhmissä ei ole kertoimia, ellei lapselle ole valittu täydentävänä toimintana varhaiskasvatusta (tällöin kerroin on 3.0). Integroiduissa esiopetusryhmissä henkilöstömitoitus on kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, lastenhoitaja ja tarvittaessa avustaja. Ostopalvelu päiväkodeissa lasten tuen järjestelyt ovat vastaavat kuin kunnallisissa päiväkodeissa.

Palvelusetelipäiväkodeissa lapsen tuen tarve arvioidaan varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimesta samoilla kriteereillä kuin kunnassa ja maksamalla palveluntuottajalle painotettu palvelusetelin arvo lapsen erityisen tai tehostetun tuen varmistamiseksi. Vastineeksi palveluntuottaja on velvoitettu palkkaamaan ryhmään lisäresurssia, yleensä avustajan.

Tuen toteutumista seurataan varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja valvontakoordinaattorin toimesta.

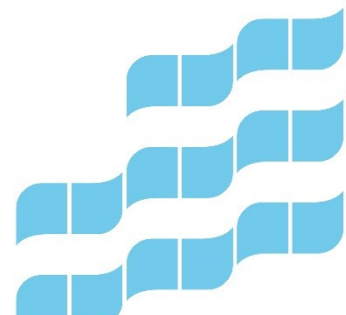
Tehostetun tuen lapsia varhaiskasvatuksessa on 410 lasta, joista 34 on joko palveluseteli- tai ostopalvelu päiväkodeissa. Tavallisissa päiväkotiryhmissä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on 376 tehostetun tuen lasta ilman paikkakerrointa, mutta pääsääntöisesti näissä ryhmissä on avustajaresurssia. Palvelusetelipäiväkodeissa on käytössä korotettu palvelusetelinarvo, ei paikkakertoimia. Osana yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa, varmistetaan lapsen saaman tuen riittävyys.

Eriyisen tuen lasten kohdalla kertoimet ovat kunnossa. Jos tehostetun tuen lasten kerroin muutetaan yhdestä kahdeksi, koskee tämä 376:ta lasta. Henkilöstömenojen osuus hoitopaikan laskennallisesta hinnasta on noin 6500 € yhtä lasta kohden. Vuodessa tämä kustannus on 2,450 milj. euroa. Jos halutaan huomioida myös tilavuokrat, niin silloin kustannus on 9000 € yhtä lasta kohden, jolloin vuosikustannukset ovat 3,390 milj. euroa.

Kaupungin omassa toiminnassa kotoutumisen tuen ajaksi on olemassa kerron 2.0 yleensä kolmen kuukauden ajan, pakolaistaustalla kuuden kuukauden ajan. Tukea maksetaan ensimmäisestä varhaiskasvatuksen piiriin tulevasta lapsesta ja sitä maksetaan myös ostopalvelu ja palveluseteli päiväkodeille.

Tuen resurssoinnin näkökulmasta Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa työskentelee 99 vakituista avustajaa. Heidät on palkattu joko ryhmäavustajiksi tai henkilökohtaisiksi avustajiksi. Avustajia ei lasketa varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitukseen, mutta he ovat tärkeä apu lapsen tuen järjestelyjen toteutumiseksi.

Varhaiskasvatuslain 35§ todetaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta tuen näkökulmasta seuraavaa: ”Jos päiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai muuten tuen tarpeessa oleva lapsi, on tämä otettava huomioon lasten taikka 1 momentissa tarkoitettujen henkilöitten lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole tällaista lasta varten avustajaa. Avustajaa ei lueta 1 momentissa tarkoitettuun mitoitukseen.” Avustaja ja paikkakertoimen käyttäminen kompensoivat siis toisensa.

Toimintakaudella 2020–2021 on pystytty kasvattamaan avustajien määrää opetus- ja kulttuuriministeriön korona-avustuksella. Tällä hetkellä palkattuja ylimääräisiä avustajia on jo 24, mutta korona-avustuspäätöstä ei ole vielä saatu opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Korona-avustuksella on palkattu avustajia nimenomaan lasten tuen näkökulmasta.

Tampereen varhaiskasvatuksen käyttöaste prosenttitavoite on vuodesta 2018 ollut 95 %. Vuosina 2020 ja 2021 käyttöasteet ovat olleet erittäin maltilliset eli päiväkotikohtaiset käyttöasteet ovat toteutuneet 85–90 % tasolla. Tämän seurauksena myös henkilöstömitoitukseen liittyvä suhdeluku on toteutunut lakisääteisen 7.0. matalammalla tasolla. Eli yhtä työntekijää kohden olevia lapsia ei keskiarvallisesti ole ollut lain sallimaa maksimimäärää.

Kunnallisen päiväkotihoidon käyttöprosentit ja suhdeluvut

Tarkasteluväli tammikuu-kesäkuu 2021. Tiedot haettu Efficasta (Fakta) 30.8.2021

	tammikuu 2021		helmikuu 2021		maaliskuu 2021		huhtikuu 2021		toukokuu 2021		kesäkuu 2021	
	käyttöprosentti	suhdeluku	käyttöprosentti	suhdeluku	käyttöprosentti	suhdeluku	käyttöprosentti	suhdeluku	käyttöprosentti	suhdeluku	käyttöprosentti	suhdeluku
Läntinen alue	90,9 %	6,37	90,4 %	6,33	88,4 %	6,19	90,7 %	6,35	89,6 %	6,27	81,7 %	5,72
Keskinen alue	86,1 %	6,03	85,8 %	6,01	83,5 %	5,84	86,5 %	6,05	87,1 %	6,1	80,9 %	5,66
Eteläinen alue	86,0 %	6,02	84,5 %	5,92	80,5 %	5,63	84,6 %	5,92	85,1 %	5,96	75,2 %	5,27
Kaakkoinen alue	85,2 %	5,96	88,0 %	6,16	83,8 %	5,86	84,5 %	5,92	85,4 %	5,98	74,1 %	5,19
Koillinen alue	87,9 %	6,15	89,9 %	6,29	88,0 %	6,16	89,9 %	6,29	89,4 %	6,26	78,8 %	5,52
Yhteensä	87,2 %	6,11	87,8 %	6,14	84,8 %	5,94	87,2 %	6,11	87,3 %	6,11	78,1 %	5,46

Varhaiskasvatuksen erityisopettajat

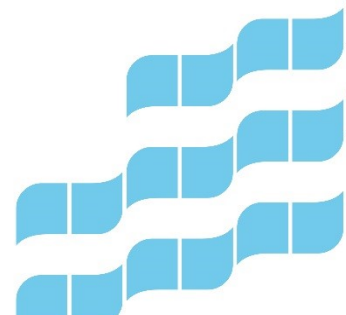
Varhaiskasvatuksen erityisopettajien vakansseja on Tampereen kaupungilla tällä hetkellä 52. Tämän resurssin osalta on kolmen työntekijän/opettajan vaje rekrytointi- ja työvoimapulahaasteen vuoksi. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat työskentelevät myös esiopetuksen lasten parissa. Varhaiskasvatuksessa lapsia on tällä hetkellä (tilasto 31.8.2021) 7749 ja esiopetuksen oppilaita on 2093 (tilasto 31.8.2021).

Yhtä varhaiskasvatuksen erityisopettajaa kohden lapsia on noin 200. Aloitteessa toivotaan yhtä varhaiskasvatuksen erityisopettajaa 100 lasta kohden. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan peruspalkka on 2765,60 €. Vuositasolla 50 uuden varhaiskasvatuksen erityisopettajan palkkakulut ovat 1,660 milj. euroa ja sivukulut vuonna 2022 ovat 21 %.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen tukeen ja inklusioon

Tukeen ja inklusioon liittyen varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamista on tuettu monipuolisilla koulutuksilla. Osaamis- ja koulutustarpeet on selvitetty henkilöstökyselyllä ja järjestetty tarpeiden mukaisia koulutuksia.

Kolmiportaisesta tuesta löytyy perustietopaketti (5 videota) Taskusta. Nepsy-koulutusta on tarjottu integroitujen varhaiskasvatusryhmien henkilöstölle. Varhaiskasvatuksen erityisopettajista 15 toimii Nepsy-valmentajina. Tukiviittomakoulutuksia saa tarpeen mukaan ryhmäkohtaisesti. Autismikirjon asioissa apua saa yhdeltä aiheeseen koulutetulta varhaiskasvatuksen erityisopettajalta ja käytävissä on myös juuri valmistunut materiaalipaketti.

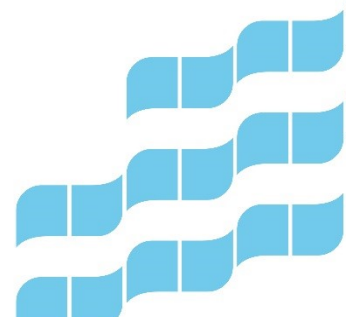

Parhailaan tarjotaan tunne- ja vuorovaikutuskoulutusta varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja vasu-agenttien johdolla. Päiväkodeissa on myös käytössä aiheeseen liittyvä opetuspaketti. Lisää materiaalia on tulossa.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajat huolehtivat alueellaan henkilöstön kouluttamisesta ja he työskentelevät päiväkotiryhmissä ja mallintavat henkilöstölle, miten toimia tuen lasten kanssa. Tänä syksynä on palkattu suomi toisena kielenä opetusta koordinoiva henkilö, joka keskittyy maahanmuuttajalasten kielellisen tuen osaamisen kehittämiseen. Kaakon alueella työstetään avuksi KieliPeda -työkalua.

Koulutuksia tarjoaa merkittävästi myös Osake, aluehallintovirasto ja Opetushallitus.

Talousarvioesityksessä 2022 ei ole varauduttu kaksipaikkalaisuuden palauttamiseen eikä varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrän lisäämiseen.

TRE:2301/12.00.01/2021

Valtuustoaloite 22.3.2021 Anne Liimola (sd)

Varhaiskasvatuksen henkilökunnalle mahdollisuus toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta alentamalla käyttöasteprosenttitarvoitetta, ottamalla takaisin kahdenpaikkalaisuudet (eli lapsi vie kaksi paikkaa) ja lisäämällä varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrää.

Varhaiskasvatuksen järjestäjän tehtävä on varmistaa, että varhaiskasvatustavoitteet toteutuvat ja henkilökunnalla on mahdollisuus suoriutua tehtävästään ja noudattaa sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteita että varhaiskasvatustalouksia.

Talouden tasapainottamistoimenpiteiden yhteydessä Tampereella otettiin käyttöön 95%:n käyttöaste (lienee Suomen suurimpia tavoitteita). Tämä tavoite edellyttää lapsiryhmien täyttämistä yli 100%. Kaupungilla oli aiemmin käytössä ns. kahdenpaikkalaisuus tuen lapselle, joka oli päiväkodin normiryhmässä. Samaan aikaan kun luovuttiin kahdenpaikkalaisista, muutettiin varhaiskasvatuksen erityisopettajien (veo) tehtäväkuvaa konsultoinnin suuntaan. Näillä opettajilla on n. 200 lasta ja yleensä useampi päiväkotit ja esiopetusryhmä, joissa he toimivat konsultoivina. Myös yksityisen varhaiskasvatuksen konsultaatio kuuluu kaupungin veoille.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta tehdyssä selvityksessä, joka liittyy Oikeus oppia – ohjelmaan, selvitettiin, miten varhaiskasvatuksessa toteutuu lapsille tarjottava tuki ja inklusiivinen varhaiskasvatus. Tutkijaryhmä koosti kehittämistoimia varhaiskasvatukseen ja totesi, että kehityksen ja oppimisen tuki toteutuu varhaiskasvatuksessa hyvin vaihtelevasti, ja tämä asettaa lapset eriarvoiseen asemaan. Selvityksessä todetaan, että kehityksen ja oppimisen tuen resurssointia on kehitettävä sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla. Työryhmä esittää, että varhaiskasvatustalouksien kirjattaisiin yhtenäinen kehityksen ja oppimisen malli. Lähtökohtana on, että lapsella on oikeus varhaiseen, hyvin resursoituun tukeen.

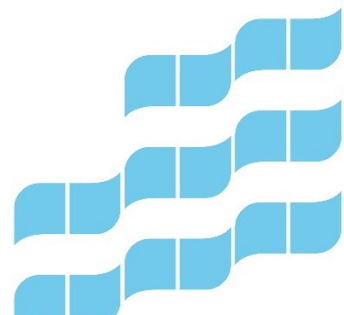
(Opetus ja kulttuuriministeriön julkaisu 2021:13 Kehityksen ja oppimisen tuki sekä inklusiivisuus)

Vain laadukas varhaiskasvatus on tehokasta ja taloudellista. Panostamalla varhaiskasvatukseen varmistamme hyvää lapsuutta. Kun halutaan laatua ja varhaista tukea ja henkilökunnalle mahdollisuus tehdä työtään hyvin, on ryhmäkoolla, käyttöasteella ja henkilökunnan osaamisella ja resurssoinnilla suuri merkitys.

Valtuustoaloitteessani edellytän, että kaupunki luopuu 95%:n käyttöastetavoitteesta, palauttaa ns. kahden paikan käytön, ja vahvistaa pikaisesti resursseja lisäämällä varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrää varhaiskasvatukseen. Tavoitteena tulee olla, että varhaiskasvatuksessa on vähintään yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja sataa lasta kohden. Aloitteessani esitän myös, että henkilökunnan osaamista vahvistetaan tukeen ja inklusiioon liittyen.

22.3.2021

Anne Liimola (sdp)

Valtuustoaloite musiikkileikkikoulun ottamiseksi osaksi Tampereen varhaiskasvatusta – Ari Wigelius ja Inna Rokosa

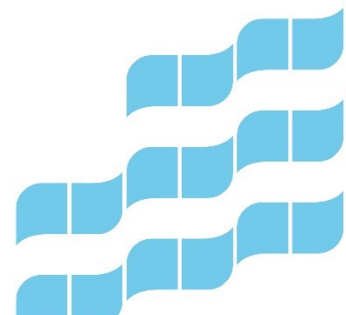
Kaupungin valtuutetut Ari Wigelius ja Inna Rokosa esittävät valtuustoaloitteessaan, että Tampereen kaupunki ottaa musiikkileikkikoulun maksuttomaksi osaksi laadukasta varhaiskasvatusta. Aloitteessa ehdotetaan toteuttamistavaksi kiertävien musiikkileikkikoulun opettajien palkkaamista.

Tampereen varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa varhaiskasvatustoiminnan sekä sisältöä että laatua. Se on velvoittava normi eli sen määrittelemää toimintaa tulee jokaisessa varhaiskasvatussyksikössä toteuttaa. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisella toiminnalla turvataan lapselle oikeus monipuoliseen varhaiskasvatukseen, jolla tuetaan laaja-alaisesti lapsen kehitystä, kasvua ja oppimista. Musiikkikasvatus on yksi varhaiskasvatussuunnitelman sisällöistä ja se toteutuu jo tällaisenaan varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen työntekijöiden toimesta.

Tampereen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa (https://www.tampere.fi/tiedostot/t/D4Vtwmf8d/Tampereen_varhaiskasvatussuunnitelma_2019.pdf) sanotaan musiikkikasvatuksesta näin: ”Varhaiskasvatuksen musiikillisen ilmaisun tavoitteena on tuottaa lapsille musiikillisia kokemuksia sekä vahvistaa lasten kiinnostusta ja suhdetta musiikkiin. Lapsia ohjataan elämykselliseen kuuntelemiseen ja ääniympäristön havainnointiin. Lasten valmiudet hahmottaa musiikkia sekä äänen kestoa, tasoa, sointiväriä ja voimaa kehittyvät leikinomaisen musiikillisen toiminnan kautta. Heidän kanssaan lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan musiikkia ja liikutaan musiikin mukaan. Lapset saavat kokemuksia perussykkeestä, sanarytmeistä ja kehoittamisesta. Lapsia rohkaistaan käyttämään mielikuvitustaan ja ilmaisemaan musiikin herättämiä ajatuksia ja tunteita esimerkiksi kertoen, kuvallisesti ilmaisten tai tanssien. Lapset saavat myös kokemuksia musiikin tekemisestä yhdessä sekä pienimuotoisten musiikkiesitysten harjoitteluprosesseista ja esiintymistilanteiden tuomasta onnistumisen ilosta.”

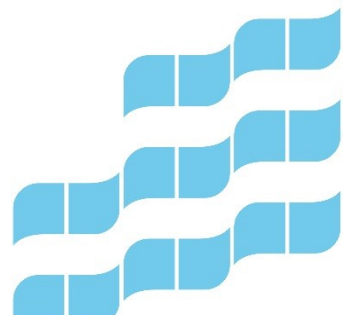
Tampereen kaupungilla on tehty varhaiskasvatuksen kulttuuriopas ”Taide kasvaa minussa” loppuvuodesta 2019 (https://www.tampere.fi/tiedostot/v/FvDrULN47/vakakuka_opas_web_.pdf), joka tarjoaa laaja-alaisen oppaan varhaiskasvatuksen työntekijöille kulttuurin saralle. Opas on julkinen ja luettavissa verkossa.

Arvioitaessa kaupunginvaltuutettujen Ari Wigeliuksen ja Inna Rokosa aloitetta tulee analysoida aloitteen taloudellisia vaikutuksia ja toteutusmahdollisuuksia. Analyysissa tehdään näkyväksi esimerkkien avulla, millaisia taloudellisia vaikutuksia musiikkileikkikoulun opettajien palkkaamisella olisi: Tampereen kaupungilla oli varhaiskasvatuksessa huhtikuussa 2021 8534 lasta. Tämä tarkoittaa noin 430 lapsiryhmää. Jos musiikkileikkikouluopettaja tulee pitämään muskaria kerran viikossa yhden tunnin, poissulkien heinäkuun ja vuoden viimeisemmät viikot, tarkoittaa tämä 19780 muskarikertaa vuodessa. Oletetaan, että muskariopettajat tekisivät 30 h/vko. Tällöin rekrytoimalla 15 musiikkileikkikoulun opettajaa saataisiin teoreettisesti katettua 1 muskaritunti viikossa lapsiryhmille (15x30=450). Todennäköisempää on, että muskariopettajia tarvittaisiin enemmän, sillä käytännössä lapsiryhmien toiminta-aikaan varhaiskasvatuksessa vaikuttavat monet asiat, kuten ruokailu, lepoajat, ulkoilu ja lasten vireystila. Musiikkileikkikoulua on mahdotonta toteuttaa arjessa ”non stop” menetelmällä 8–16 välillä.

Jos muskaritoiminta hankitaan tuntipalveluna, olisi se noin 19780 h vuodessa. Tuntiopettajan alin palkka on 25,67 €/t, eli alimmillaan kustannusarvio olisi 507 752,60 €, tai jos palkataan päätoimisia kiertäviä muskariopettajia 15 kpl 30 h/vko, tarkoittaa se 499 740 € palkkakustannuksia.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu musiikkileikkikoulun ottamiseen osaksi Tampereen varhaiskasvatusta.

Valtuustoaloite musiikkileikkikoulun ottamiseksi osaksi Tampereen varhaiskasvatusta

Musiikkileikkikoulussa eli muskarissa muun muassa tutustutaan rytmisoittimiin, kehitetään rytmi- ja melodialauluja, siirretään suullista laulu- ja leikkiperinnettä, tuetaan kielellistä ja liikunnallista kehitystä, harjaannutetaan kuuntelua ja opitaan toimimaan ryhmässä.

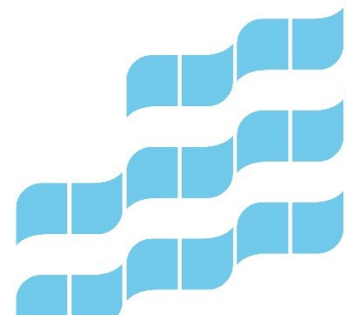
Muskarilla on myönteisiä vaikutuksia erityisesti kielenkehitykseen. Sen osoittaa Helsingin yliopistossa tehty tutkimus (2018), jossa selvitettiin viikoittaisen, varhaiskasvatuksen osana järjestettävän musiikkileikkikoulutoiminnan vaikutuksia 5-6 -vuotiaiden kielenkehitykseen kahden vuoden aikana. Tutkimuksessa havaittiin, että muskariin osallistuneiden lasten äänteiden prosessointitaidot ja sanavarasto karttuivat enemmän verrattuna esimerkiksi lapsiin, joille ei järjestetty varhaiskasvatuksessa erillistä harrastustoimintaa.

Muskarit ovat usein yksityistä toimintaa, eikä kaikilla lapsilla ole mahdollisuutta päästä muskariin. Varhaiskasvatuksessa järjestetyillä säännöllisillä ja ammattilaisten vetämillä musiikkitunneilla olisi myös tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta vahvistava vaikutus.

Esitämme: Tampereen kaupunki ottaa musiikkileikkikoulun maksuttomaksi osaksi laadukasta varhaiskasvatusta. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi palkkaamalla kiertäviä musiikkileikkikoulun opettajia.

Tampere 19.4.2021
Ari Wigelius (sd.)
Inna Rokosa (sd.)
Tampereen kaupunginvaltuutetut

Lähteet:
www2.helsinki.fi/fi/uutiset/koulutus-kasvatus-ja-oppiminen/lasten-muskaritoimintatukee-kielenkehitysta

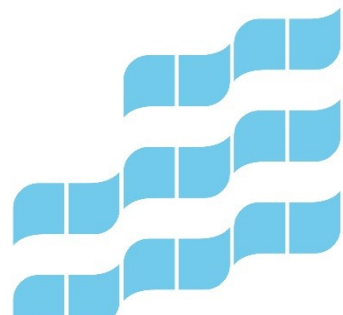
Valtuustoaloite Ikurin Virelän liikuntapaikan kehittämiseksi – Pekka Salmi

Pekka Salmi esittää valtuustoaloitteessaan Ikurin Virelän liikuntapaikan kehittämistä, jolloin kysymykseen todennäköisesti tulee Virelän liikuntarakennuksen peruskorjaus.

Rakennus on useita vuosikymmeniä vanha, joten peruskorjaus on perusteltua. Ikurin Virelää hallinnoi liikuntaseura Ikurin Vire ry. Rakennuksen omistaa Tampereen kaupunki (Kitia), joten ensisijaisesti rakennuksen kehittämisestä vastaa kaupunki. Koska peruskorjauksen taloudellinen kustannus on merkittävä, olisi järkevää lähteä tekemään alustava kartoitus, jolloin saadaan todellinen kokonaiskuva tarvittavista toimenpiteistä ja mahdollisista kustannuksista. Ulkoliikunnan olosuhteiden kehittämiseksi liikunnan ja nuorison palveluryhmä on mielellään mukana suunnittelu- ja toteuttamisvaiheessa.

Liikunnan ja nuorison palveluryhmä näkee myös yhtenä vaihtoehtona sen, että kaupunki myisi rakennuksen sitä hallinnoivalle Ikurin Vire ry:lle ja edesauttaisi peruskunnostamisessa esimerkiksi investointiavustuksella, jolloin kehittäminen tapahtuisi seuran toimesta. Virelää ympäröivien liikuntapalvelujen kehittämiseen liikunnan ja nuorison palveluryhmä on valmis yhteistyössä paikallisen seuran kanssa.

Vuoden 2022 talousarviossa ei ole varauduttu Ikurin Virelän liikuntapaikan kehittämiseen.

VALTUUSTOALOITE

Valtuustoaloite Ikurin Virelän liikuntapaikan kehittämiseksi

Ikurilaisten talkoovoimin rakentama juhla- ja kerhohuoneisto Virelä valmistui vuonna 1966. Tampereen kaupunki lahjoitti rakennusmateriaalit, ja osoitti rakennukselle tontin. Virelän rakentaminen talkoovoimin oli hieno osoitus alueen talkoohengestä ja alueen toimijoiden yhteistyöstä, joka on vireää myös nykypäivänä. Virelä on ollut siitä lähtien Ikurin harrastustoiminnan keskus, jossa on järjestetty kaikenlaisia tilaisuuksia aina tanhu- ja näytelmäkerhoista lumenveistotapahtumiin. Virelän liikuntasali on aktiivisessa liikuntakäytössä, ja siellä järjestetään mm. jumppa- ja tanssitunteja.

Virelän toimintaa pyörittää urheiluseura Ikurin Vire, vaikka Virelä on kaupungin virallinen liikuntapaikka. Vire järjestää toimintaa Virelässä ja vuokraa liikuntasalia muille tahoille. Vuokratuloilla Vire maksaa mm. kiinteistön sähkö- ja lämmityskulut. Kaupunki omistaa rakennuksen ja vastaa kiinteistön muista kuluista. Kaupungin ja Vireen välillä vallitseekin ainutlaatuinen kumppanuus, joka keventää kaupungin taloudellisia vastuita. Virelän toimintamalli vastaa hyvin kaupungin strategisia tavoitteita mm. yhdessä tekemisestä ja yhteistyöstä kansalaisyhteiskunnan kanssa.

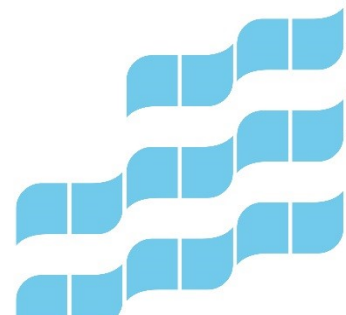
Virelän välittömässä läheisyydessä on useita ulkoliikuntaan soveltuvia aktiviteetteja. Varhaisesta keväästä myöhäiseen syksyyn pallokenttä on ahkerassa jalkapallokäytössä. Talvella kenttä jäädytetään luistelijoiden iloksi talkoovoimin. Kenttää jäädytetään syksyllä heti kun säät sallivat. Virelän jää on usein yksi ensimmäisistä luistelukelpoisista kentistä. Kaupunki maksaa jäädyttämisestä ja aurauksesta pientä korvausta Virelle.

Pihapiirin ulkokuntoilulaitteet ovat ympärivuotisessa käytössä. Laitteiden kunnossapidosta vastaa Tampereen kaupunki. Lisäksi pihassa on lapsille leikkipuisto, jossa on mm. keinut, liukumäki ja kiipeilyteline. Eripituiset kuntoilupolut lähtevät aivan Virelän takaa ulkokuntoilulaitteiden vierestä. Reittien opasteiden mukaan on helppo edetä. Vire avustaa kaupunkia latuverkon ylläpidossa Virelään, josta on hyvät yhteydet mm. Lamminpään ulkoilumajalle ja Nokian Koukkujärvelle.

Virelän kiinteistö alkaa olla peruskunnostuksen tarpeessa. Kiinteistön rakenteille ja taloteknisille järjestelmille ei ole tehty saneerausta kiinteistön elinkaaren aikana. Ikkunat ja ovet ovat alkuperäiset. Samoin käyttövesiputket ja viemärit. Monet pinnat ovat kuluneet, vaikka liikuntasalia onkin ehostettu vuosien varrella. Virelä on perusteellisen remontin tarpeessa. Saneerauksen yhteydessä Virelään olisi hyvä rakentaa myös erillinen huoltorakennus ja katettu ulkotila, jota voidaan käyttää ulkoilmatapah-tumissa. Lisäksi parkkipaikka on usein huonossa kunnossa. Se olisi hyvää päällystää asfaltilla.

Alueen asukkailta ja urheiluseura Vireeltä on tullut toiveita alueen liikuntapalveluiden kehittämiseksi. Alueelle mahtuu nykyisten toimintojen lisäksi uusiakin toimintoja. Ikurin Vire on esittänyt, että alueelle rakennettaisiin miniareena, joka mahdollistaisi koripallon ja salibandyn pelaamisen. Alueen asukkailta on tullut toiveita frisbeegolf -radan, minigolfin ja petankkikentän rakentamisesta. Leikkipuistoa olisi hyvä päivittää kiipeilyseinällä. Lisäksi pallokentän pinnan alle voitaisiin asentaa jäähdytysputket, jolloin luistinkenttä saataisiin käyttöön paljon varhaisemmassa vaiheessa syksyä, ja kausi jatkuisi pitkälle kevääseen.

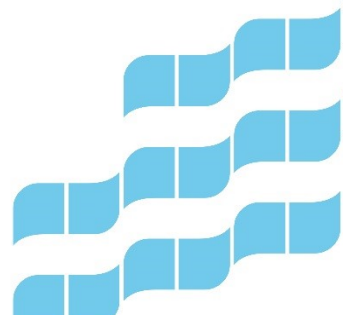
Pate Mustajärven Ikuri -kulttuuriraitti vihittiin käyttöön vuonna 2008. Virelä on yksi raitin kohteista. Yksi raitin haasteista on, ettei raittia ole merkitty mitenkään maastoon. Virelän saneerauksen yhteydessä kulttuuriraitin kohteista olisi hyvä tehdä infotaulut, jotka kertoisivat Ikurin ja Pate Mustajärven tarinan. Infotaulut lisäisivät raitin kiinnostusta ja käyttöä.

Esitänkin että, Tampereen kaupunki aloittaa Virelän liikuntatilan saneerauksen suunnittelun ja ryhtyy toimenpiteisiin Virelän alueen kehittämiseksi monipuoliseksi ulkoliikuntapaikaksi.

Tampereella 19.4.2021

Pekka Salmi
Kaupunginvaltuutettu

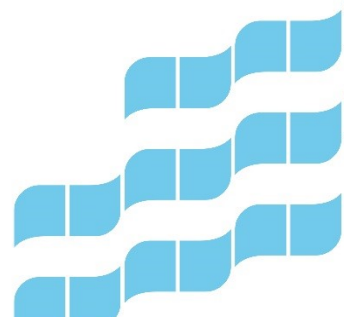
Valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamiseksi Kaupin urheilupuistoon – Inna Rokosa ja Ari Wigelius

Inna Rokosa ja Ari Wigelius esittävät valtuustoaloitteessaan kuntoportaiden rakentamista Kaupin urheilupuistoon.

Liikunnan ja nuorison palveluryhmä vastaa Kaupin urheilupuistossa olevien valaistujen ulkoilureittien sekä hiihtolatu- ja hiihtolatu- ja ulkoilureiteille haittaa tai turvallisuusriskiä esimerkiksi niiden ylittämällä tai sijainti ei aiheuta lisäkuormitusta nykyisille pysäköintialueille, liikunnan ja nuorison palveluryhmä suhtautuu positiivisesti niiden toteuttamiseen.

Kuntoportaiden mahdollista rakentamista olisi järkevää miettiä esimerkiksi entisen Hervannan laskettelurinnealueen yhteyteen, jos Kaupin maastosta ei löydy sopiva kohdetta herkkien luontoarvojen vuoksi.

Vuoden 2022 talousarviossa ei ole varauduttu kuntoportaiden rakentamiseen.

Valtuustoaloite kuntoportaiden rakentamiseksi Kaupin urheilupuistoon

Liikunnan harrastamisella on runsaasti myönteisiä terveysvaikutuksia. Se parantaa koettua elämänlaatua ja unenlaatua, auttaa hallitsemaan stressiä, vähentää ahdistuneisuutta sekä vaikuttaa myönteisesti muun muassa muistiin ja ongelmanratkaisukykyyn. Liikunnan harrastaminen ennaltaehkäisee ja hoitaa monia sairauksia.

Valtion liikuntaneuvoston julkaisussa todetaan, että koronaepidemian kaltaiset kriisit saattavat toistua tulevaisuudessa ja rajoitustoimet saattavat pitkittyä tai muuttua kausittaisiksi. Koronaepidemian takia moni liikkuja on valinnut ulkoliikuntalajit sisälajien sijaan. Toisaalta monen elämässä kriisi-aika on aiheuttanut myös passiivisuutta.

Harjoittelu kuntoportaissa tapahtuu ulkoilmassa maksuttomasti ja matalalla kynnyksellä. Porrasharjoittelu on monipuolinen liikuntamuoto ja se sopii melkein kaikille liikkujille kuntoilijoista urheilijoihin.

Porrasharjoittelun hyödyt on huomattu ympäri Suomea erityisesti muutaman viime vuoden aikana. Kuntoportaita on rakennettu viime aikoina useisiin Pirkanmaan kuntiin: Akaaseen (2019), Kangasalle (2020), Mänttä-Vilppulaan (2019), Orivedelle (2020), Pälkäneelle (2019), Pirkkalaan (2019), Sastamalaan (2020) ja Virroille (2020). Lisäksi suurissa kaupungeissa kuntoportaita on rakennettu ahkerasti muun muassa Vantaalle (2019), Poriin (2019 & 2020) ja Kouvolaan (2019). Espooseen rakennettiin kolmannet portaat viime vuonna ja Oulussa ollaan parhaillaan rakentamassa kolmansia portaita. Helsingissä on tehty jopa erillinen kuntoporrashjelma, jonka myötä uusia kuntoportaita on suunniteltu rakennettavaksi yhdeksään eri paikkaan.

Tampereella on tällä hetkellä kolmet kuntoporraskäytössä olevat portaat: Pispalan portaat, Pyynikin näkötornin portaat sekä Pyynikin portaat. Ne eivät kuitenkaan ole varsinaisia kuntoportaita. Kuntoporrasharjoittelun suosion, saavutettavuuden ja turvallisuuden takia olisi perusteltua rakennuttaa kuntoportaat myös Kauppiin.

Elinvoimaisen kaupungin tehtävänä on tarjota asukkaalleen monipuolisia liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksia sekä tukea asukkaidensa hyvinvointia. Siksi esitämme, että Tampereen kaupunki rakennuttaa Kaupin urheilupuistoon kuntoportaat ulkoilijoille.

Tampere 17.5.2021

Inna Rokosa (sd.)

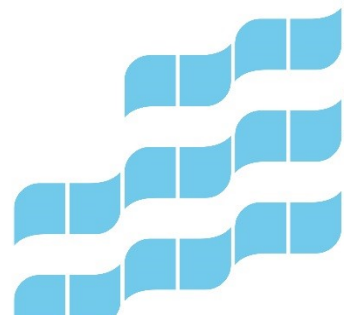
Ari Wigelius (sd.)

Tampereen kaupunginvaltuutetut

Lähteet:

thl.fi/fi/web/elintavat-ja-ravitsemus/liikunta/liikunnan-terveyshyodyt

liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2020/10/Koronapandemian-vaikutukset-vaeston-liikuntaan-paivitetty-23.11.2020.pdf

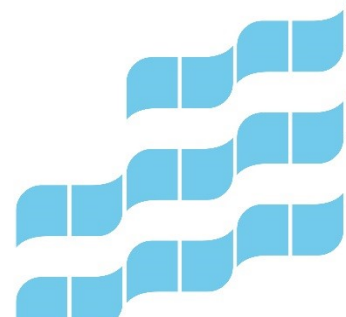

Valtuustoaloite talvikäyttöisen jalkapallohallin saamiseksi Tampereelle – Antti Ivanoff ja Anne-Mari Jussila ym.

Antti Ivanoffin ja Anne-Mari Jussilan ym. valtuustoaloitteessa esitetyn talvikäyttöisen jalkapallohallin saaminen Tampereelle on merkittävä olosuhdeinvestointi. Jos halli rakennetaan kaupungin toimesta, rakentamisprosessi kestää jopa usean vuoden, joten on järkevää miettiä myös muita vaihtoehtoja kaupungin oman rakentamisen sijaan.

Paikallisella jalkapalloseuralla Ilves ry:llä on ollut jo vuosia suunnitelmissa rakentaa oma talviharjoitteluhalli Tampereelle. Asiasta on käyty keskusteluja seuran edustajien kanssa ja suunnitelmat ovat jo pitkällä. Hallin rakentamisen vauhdittamiseksi liikunnan ja nuorison palveluryhmä on valmis esittämään vuoden 2022 investointeihin merkittävää investointiavustusta hallihankkeen käynnistämiseksi. Avustuksen turvin hanke voisi edetä jo tulevalla kaudella. Jos hallin rakentaminen toteutuisi, koko tamperelaisen jalkapalloperheen talviolosuhteet helpottuisivat merkittävästi.

Vuoden 2022 talousarviossa ei ole varauduttu talvikäyttöisen jalkapallohallin rakentamiseen.

Talvikäyttöinen jalkapallohalli Tampereelle

Jalkapallo on yksi Tampereen pääurheilulajeista. Jalkapallon harrastajamäärät ovat merkittävät. Esimerkkinä lajin merkityksestä, pelkästään Ilves ry:n juniorijalkapallotoiminnan tuottama vuosittainen kokonaishyöty oli 31.7Me (UEFA SROI). Lukujen taustalla ovat jalkapallotoiminnassa mukana olevat 4000 lasta ja nuorta sekä lähest tuhar eri-ikäistä vapaaehtoista. Lajin ympärivuotinen harrastamisen olosuhteet ovat kuitenkin kaupungissa heikot. Nykyisellään jalkapallojunioreiden vanhemmat pystyttävät ja purkavat talkootyönä ”Jalitsu”-jalkapallohallin Hervannan Ahvenisjärven kentälle vuosittain – tämä ei ole pitkällä aikajänteellä toimiva ratkaisu sillä ylipainehallin kanssa on lukuisia ongelmia ja riskejä. Jalkapallohallin puutteen vuoksi seurat joutuvat tälläkin hetkellä mm. kaventamaan ympärivuotista harrastustoimintaa. Tämä nykytilanne ei edistä lajin harrastamista eikä myöskään kilpaurheilua.

Tampereelle tulee saada pikaisella aikataululla talvikäyttöinen jalkapallohalli:

1. Kaupungin tulee käynnistää hanke jalkapallohallin saamiseksi kaupunkiin ja pohtia sen rakentamis- ja toimintakonsepti yhteistyössä seurojen kanssa kuntoon

Hankkeeseen tulee ottaa edustus jalkapalloseuroista sekä muista tarpeellisista sidosryhmistä. Kaupungin ja jalkapalloväen tulisi istua suunnittelupöytään hallin toimintakonseptin yhteensovittamiseksi. Tähän suunnitteluun tulisi kuulua sekä hallin rakentaminen että sen käyttöprosessi.

2. Tontti- ja sijaintikysymys - liikenteellisesti keskeinen sijainti joukkoliikenneväylien varrelta ja jo rakennettujen liikuntatilojen läheltä

Hallin sijainnin tavoitteena tulee olla, että jalkapalloilijat pääsivät myös omatoimisesti siirtymään harrastuksiin ilman nykymittaista saattoliikennettä. Lisäksi hallin sijainnille olisi eduksi, jos se sijaitsisi muiden liikuntatilojen läheisyydessä. Näin seuratoiminta kykenisi hyödyntämään monipuolisesti kaikkia ympäröiviä olosuhteita toiminnassaan. Mikäli tonttia ei ole suoraan osoittaa, jalkapallohalli tulee ottaa osaksi asemakaavoitusohjelmaa, joko sijoittaen se osaksi aikataulutettuja kaavahankkeita tai käynnistämällä hanketta varten uusi asemakaavoitustyö.

3. Yhtälö myös taloudellisesti toimivaksi

Hankkeen yleishyödyllisen luonteen vuoksi on Tampereen kaupungin panos hankkeessa perusteltu. Vähintään hankkeelle tulisi järjestää tontti sekä takaus Tampereen kaupungin puolelta. Koska tarve hallille on suuri, saadaan rahoitusta kerättyä myös käyttäjämaksuina, sekä mahdollisesta muusta toiminnasta.

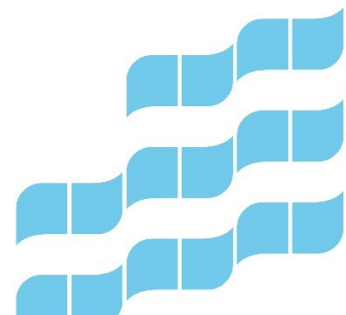
Tampereella 14.6.2021

Antti Ivanoff

Anne-Mari Jussila

Diplomi-insinööri

Liikuntatieteiden maisteri

Talvikäyttöinen jalkapallohalli Tampereelle

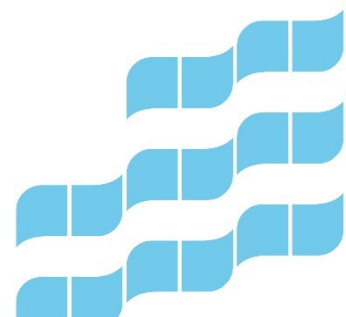
Aloitteen takana on 24 valtuutettua ja 2 varavaltuutettua, allekirjoitukset on korona-aikana kerätty sähköisesti.

Kaupunginvaltuutetut:

Antti Ivanoff
Anne-Mari Jussila
Sofia Vikman
Lasse Oksanen
Aila Dundar-Järvinen
Wilhartti Hanhilahti
Reeta Ahonen
Tiina Elovaara
Leena Kostiainen
Juhana Suoniemi
Veikko Vallin
Yrjö Schafeitel
Jouni Ovaska
Petri Rajala
Sari Tanus
Aleksi Jänntti
Matti Höyssä
Ari Wigelius
Miisa Karjalainen
Milka Hanhela
Jouni Markkanen
Anneli Taina
Kirsi Kaivonen
Mikko Aaltonen

Sekä varavaltuutetut:

Ilpo Rantanen
Katja Karintaus

Valtuustoaloite liikkumisen edistämiseksi ja lisäämiseksi alueellisesti monipuolisella ja uudella tavalla käytöstä poistetun Hervannan laskettelurinteen aluetta hyväksi käyttäen – Ulla Kampman ym.

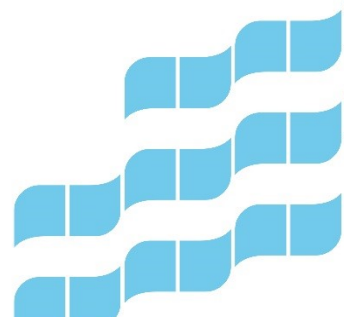
Valtuustoaloitteessa esitetään entisen Hervannan laskettelurinteen alueen kehittämistä monipuoliseksi liikunta- ja vapaa-ajan alueeksi. Alue on osa kantakaupungin keskuspuistoverkosta.

Keskuspuistoverkoston alueita ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisinä, hyvin saavutettavina sekä toiminnoiltaan ja luonnon ympäristöltään monipuolisina virkistys- ja viheralueina. Keskuspuistoverkoston alueita ja niiden toimintoja tarkemmin suunniteltaessa ja lupamenettelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, ja varmistaa virkistys- ja ulkoilureittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus.

Kantakaupungin yleiskaava- valtuustokausi 2017–2021:n (valtuuston hyväksymä 17.5.2021 §64) valmistelun yhteydessä on tunnistettu alueella kokonaissuunnittelun tarve eri virkistystoimintojen ja -palveluiden tarpeiden sekä alueen arvojen yhteensovittamiseksi. Rajamäki-Särkijärvi-Hervannan kanjoni-Solkimäki-virkistysaluekokonaisuus on yleiskaavassa osoitettu keskuspuistoverkoston kehittämistarvealueeksi ja suunnittelua alueilla tulee edistää ensisijaisesti kokonaissuunnittelun yhteydessä.

Liikunnan ja nuorison palveluryhmä pitää alueen vapaa-aikapalvelujen kehittämistä tärkeänä ja kannatettavana. Asia vaatii tarkan suunnitteluyhteistyön eri hallintokuntien välillä. Hanke on talousarvioon vaikuttava tekijä, joten se tulisi huomioida talousarviosuunnittelussa tulevien vuosien osalta.

Vuoden 2022 talousarviossa ei ole varauduttu liikkumisen edistämiseksi ja liikuntaolosuhteiden kehittämiseksi Hervannan laskettelurinteen alueella.

Valtuustoaloite liikkumisen edistämiseksi ja lisäämiseksi alueellisesti monipuolisella ja uudella tavalla käytöstä poistetun Hervannan laskettelurinteen aluetta hyväksi käyttäen

Asukkaiden liikkumisen edistäminen ja lisääminen on Tampereen kaupungin strategian yksi keskeinen tavoite. Liikuntaolosuhteita tulee kehittää sekä omaehtoiseen liikkumiseen että organisoituun liikkumiseen sopiviksi. Liikuntapaikkoja rakennettaessa tulee pyrkiä tilojen tai alueiden monikäyttöisyyteen ja joustavuuteen. Erityisesti nuorten suosimien lajien ja nousevien lajien olosuhteet tulee huomioida liikuntapaikkaverkkosuunnitelmassa. Näistä esimerkkinä skeittipaikat, frisbeegolf-radat ja ulkokuntosalit.

Teen valtuustoaloitteen Itä-Tampereella Pohjois-Hervannassa sijaitsevan entisen Hervannan laskettelurinteen alueen kehittämistä monipuoliseksi liikunta- ja vapaa-ajan alueeksi. Alue palvelisi laajasti alueelle asukkaita ja olisi luonteva osa jo nyt alueella olevia liikuntapaikkoja (hyppyrimäki, Hervanta-Hallila-Koivistonkylä ulkoilureitti). Alueella voisi olla esimerkiksi alla olevia toimintoja.

Rinteen tasaiseen yläosaan voisi rakentaa ulkokuntosalin (kuten Hervannan kampuksella) ja juhla- ja juhannuskäytävää, jossa esim. juhannuksena voisi kokoontua nostamaan juhannussalon ja kuuntelemaan keskikesän lauluja (pieni tanssilavakin sopisi sinne). Illan tummetessa voisi vielä ihaila yötöntä yötä. Uutenavuotena siellä voisi katsella kaupungin ilotulitusta ja kokea yhteisöllisyyttä, jota meidän tulisi opetella uudestaan pandemian jälkeen.

Rinnettä voisi hyödyntää tekemällä siihen kesäkäyttöön maastopyöräradan (alamäkiajoon), kuntoportaat ja kunnollisen polun rinnesauvakävelyä varten. Olemassa olevaa hissivaijerilinjaa voisi kehittää kiipeilyyn tai muuhun vastaavaan aktiviteettiin sopivaksi. Talvella mäen alaosa voisi käyttää lasten turvallisenä mäenlaskupaikkana.

Rinteen tasaiseen alaosaan, asutuksesta riittävällä etäisyydellä, voitaisiin tehdä skeittialue (alarinnettä voitaisiin hyödyntää tässäkin) ja talvella vastaavanlainen luistelukenttä kuin Sorsapuiston kenttä on (kesällä kenttä voisi olla koriksen höntsäilyalue sekä jääkiekkoharrastajien ym. talviliikuntalajien kesätreenialue).

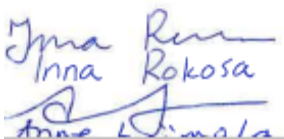

Rinteen avaraa ja metsäistä reunaosaa voisi luontevasti käyttää frisbeegolf-ratana.

Alueen kehittyessä se voisi tuoda mahdollisuuksia erilaisille pienyrityksille tarjota palveluitaan harrastajille, esim. laitevuokrausta ja kahvilapalveluja.

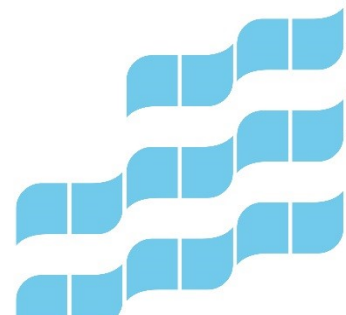
Alueesta tulisi taatusti suosittu yhteinen alue, joka lisäisi terveyttä ja hyvinvointia kaikissa ikäryhmissä. Se olisi sitä kuuluisaa ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa, jota kaupungin tulisi vahvistaa.

Tampereella 30.6.2021

Ulla Kampman
Tampereen kaupunginvaltuutettu (sd)

Sanna Marin

Inna Rokosa

Antti Hiltti

Anni Kivimäki

Anni Kivimäki

Anni Kivimäki

Anni Kivimäki

Anni Kivimäki

Liite: Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.9.2021

Talousarvioesityksen 2022 yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite kulttuurilähetteen käytön laajentamiseksi Tampereen sosiaali- ja terveyspalveluissa – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä ym. (TRE: 834/06.00.01/2020)

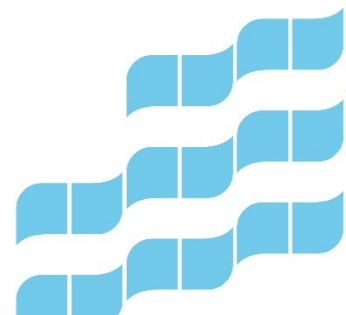
Valtuustoaloite matalan kynnyksen lyhytterapiapalveluiden mahdollistamiseksi Tampereella – Jaakko Mustakallio ym., (TRE:6150/06.00.01/2020)

Valtuustoaloite Tampereen mallin luomiseksi terapiatakuusta – Kokoomuksen, Kristillisdemokraattien ja Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen Tampereen valtuustoryhmä ym. (TRE:3882/05.00.01/2021)

Valtuustoaloite Kaupin vastaanottokeskuksen muuttamiseksi turvakodiksi – Veikko Vallin (TRE:7635/05.00.01/2020)

Valtuustoaloite rakenteellisen sosiaalityön kehittämiseksi ja vahvistamiseksi – Ulla-Leena Alppi ym. (TRE:3027/05.00.01/2021)

Valtuustoaloite maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamiseksi nuorille ja vähävaraisille – Tampereen vihreä valtuustoryhmä ja Tampereen vasemmistoliiton valtuustoryhmä (TRE:4670/05.00.01/2021)

Valtuustoaloite kulttuurilähetteen käytön laajentamiseksi Tampereen sosiaali- ja terveyspalveluissa – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä ym.

Tampereen Vasemmistoliiton valtuustoryhmä on esittänyt kulttuurilähetteen laajentamista kaikenikäisille kuntalaisille osana sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintaa. Aloitetta perustellaan taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksilla kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin.

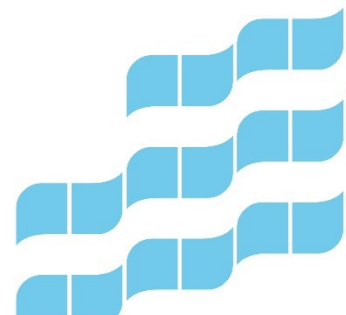
Aloitteessa viitataan Maailman terveysjärjestö WHO:n marraskuussa 2019 julkaisemaan laajaan raporttiin taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista. Raportti kokosi yhteen yli 900 kansainvälistä tutkimusjulkaisua ja 3000 yksittäistä tutkimusta, joiden mukaan taide- ja kulttuuritoimintaan osallistuminen sekä kokijana että tekijänä voi ehkäistä monia psyykkisiä ja fyysisiä sairauksia. Tämän lisäksi taide ja kulttuuri voivat hoitaa ja auttaa lukuisissa akuuteissa ja kroonisissa sairauksissa.

Maaliskuussa 2019 voimaan astuneessa laissa kuntien kulttuuritoiminnasta veloitetaan kuntia tukemaan kuntalaisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen. Lain mukaan kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä. Kunnan tulee edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Tampereella on kehitetty ja otettu käyttöön useita erilaisia taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta edistäviä palveluja ja toimintamalleja, joiden avulla kuntalaiset pääsevät helpommin kulttuurin pariin. Tästä yhtenä esimerkkinä Kulttuuri- ja liikuntaluotsitoiminta, joka madaltaa kuntalaisten kynnystä lähteä kulttuuri- ja liikuntakohteisiin. Luotsitoiminnassa vapaaehtoiset luotsit lähtevät maksutta seuraksi ja tueksi esimerkiksi museoon tai Tampere Filharmonian konsertteihin. Moniin kohteisiin luotsin kanssa pääsee maksutta sisään tai alennettuun hintaan. Luotsit toimivat tehtävässä vertaisina, joiden kanssa luotsattava voi jakaa kulttuurikokemuksen. Luotsattuina on ollut mm. Ikäihmisiä, näkövammaisia, liikuntarajoitteisia ja maahanmuuttajia.

Toinen kulttuurin saavutettavuutta parantava toimintamalli on neuvoloiden jakama Harrastelähete (entinen kulttuurilähete). Harrasteläheteitä annetaan neuvoloille jaettavaksi vuosittain yhteensä 300 kappaletta sellaisille perheille, jotka hyötyisivät kulttuurin harrastamisesta ja yhteisestä tekemisestä. Keskimäärin yksi neuvolan työntekijä voi jakaa asiakkailleen 3–4 lähetettä vuodessa. Harrasteläheteellä perheet voivat osallistua maksutta tietyille kursseille kaupungin liikunta- ja sivistyspalveluissa, kuten esimerkiksi perhesirkus- ja vauvojen värikylpy -kursseille. Harrasteläheteitä käytetään 80–100 perhettä vuodessa. Harrastelähetteen vuosittaiset kustannukset Tampereen kaupungille ovat noin 10 000–14 000 euroa. Karkeasti arvioituna yhden perheen osallistuminen kurssille maksaa kaupungille 125–140 euroa perheeltä. Osan kustannuksista kattaa opetus- ja kulttuuriministeriön lastenkulttuuriavustus. Neuvoloiden ja perhepalvelujen lisäksi harrastelähetteen jakamista on laajennettu niin, että varhaiskasvatuksen ohjaajat jakavat lähetettä päiväkodeissa asiakasperheille.

Tampereella on kehitetty syksystä 2020 lähtien kaikenikäisille tarkoitettua kulttuuriläheteä, jolla lähetteen saanut henkilö ohjautuu terveysasemalta lähitorille. Lähitorilla työntekijä ohjaa kulttuuriläheteasiakkaan johonkin häntä kiinnostavaan ja hänen hyvinvointiaan ja terveyttään edistävään toimintaan. Tällaista toimintaa ovat esimerkiksi erilaiset maksuttomat kulttuuriharraste- ja liikuntaryhmät sekä vapaaehtoistoiminta. Kulttuurilähetteen pilotointivaiheessa (2021–2022)

kulttuurilähetettä testataan Hatanpään terveysaseman ja Kuuselan lähitorin välillä. Pilotin jälkeen toimintaa arvioidaan ja kulttuurilähete otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön myös muilla terveysasemilla sekä lähitoreilla.

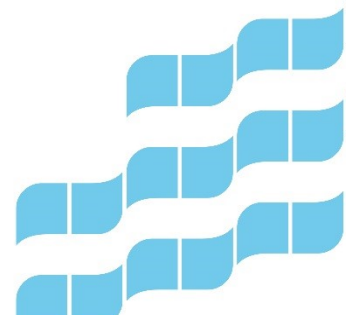
Tampereella pilotoidaan vuosina 2021–2022 valtakunnallista Kaikukorttia. Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja erilaisiin kulttuurikohteisiin kuten esimerkiksi museoihin, festivaaleille, konsertteihin ja tapahtumiin. Kaikukortti myönnetään taloudellisin perustein yli 16-vuotiaalle henkilölle, joka on sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaana. Pilotointivaiheessa Kaikukorttia myöntävät Tampereen kaupungin aikuissosiaalipalvelut sekä Ohjaamon ja kuntouttavan työtoiminnan työllisyyspalvelut asiakkailleen. Lisäksi Settlementti Tampere ry, Tampereen A-Kilta ry, Mielen ry ja Nauha ry jakavat pilotissa Kaikukorttia asiakkailleen.

Tampereen kaupunki luotsaa myös Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla -hanketta (2021–2023), joka saa sosiaali- ja terveysministeriön myöntämää valtionavustusta terveyden edistämisen määrärahasta. Hankkeen tavoitteena on mm. kehittää kunnissa tehtävän asiakasohjauksen käytäntöjä ja toimintamalleja kulttuuripalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden edistämiseksi sekä vahvistaa kulttuurihyvinvoinnin roolia osana kuntien lakisääteistä hyvinvoinnin- ja terveydenedistämistyötä.

Kuten edellä on tullut ilmi, kulttuurihyvinvoinnin kokonaisuus rakentuu Tampereella useammasta käyttöönotetusta tai kehitteillä olevasta palvelusta tai toimintamallista, joista neuvoloissa jaettava harrastelähete on yksi. Kulttuurihyvinvoinnin kokonaisuudessa yksi keskeisimmistä haasteista on koota kattava kulttuuripalvelutarjotin tarjolla olevista kulttuuri- ja taidesisällöistä sekä saada ohjattua kuntalaisia näihin palveluihin entistä paremmin. Tätä asiaa viedään eteenpäin Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla -hankkeessa. Mikäli neuvoloiden jakaman harrastelähete - toimintamalli halutaan laajentaa koskemaan kaikenikäisiä kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluissa, kannattaa laajentaminen nivoa laajempaan kulttuurihyvinvoinnin kokonaisuuteen.

Kulttuurilähetteen laajentumisesta kaupungille aiheutuvia kuluja on haastavaa arvioida ja mahdollisesta laajentumisesta olisi hyvä tehdä suunnitelma, jossa kartoitetaan kuinka paljon sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaina on henkilöitä, jotka voisivat kulttuurilähetteestä hyötyä. Samoin tulisi selvittää, kuka kulttuurilähetteitä tulisi sosiaali- ja terveyspalveluissa jakamaan neuvoloiden lisäksi eri-ikäisille kuntalaisille. Selvityksestä olisi hyvä käydä ilmi myös mihin kulttuuripalveluihin kulttuurilähetteen saaneet kuntalaiset ohjataan sekä miten kulttuurilähetteestä koituneet kustannukset katetaan (esimerkiksi lähetteen saaneen henkilön osallistumismaksu kulttuurikurssille, kulttuurialan ammattilaisen palkkio, tarvikemaksut, tilavuokrat jne.). Selvityksessä olisi hyvä miettiä myös, miten kulttuurilähetteen saanut henkilö saataisiin käyttämään lähetettä: Neuvoloiden jakamista harrastelähetteistä vain n. 30 % käytetään. Miten harrastelähetteen käyttöä voisi tukea? Selvityksen toteuttamiseen tarvittaisiin yksi työntekijä (0,5 työajalla) sosiaali- ja terveyspalvelujen puolelta ja toinen (0,5 työajalla) sivistys- ja kulttuuripalveluista.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu neuvoloissa jaettavan harrastelähetteen kaltaisen lähetteen laajentamiseen koko sosiaali- ja terveyspalveluihin.

TRE:834/06.CC.01/2020

Valtuustoaloite 27.1.2020

Tampereen Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää kulttuurilähetteen käyttöönoton laajentamista koskien kaikkia. Tampereella kulttuurilähetteitä voidaan määrätä neuvoloissa pienlapsiperheille, joiden katsotaan hyötyvän yhteisestä tekemisestä ja kulttuuriharrastuksesta.

Kulttuurilähete edistää terveyttä. Sosiaali- ja terveystieteiden tulisi rohkeasti käyttää kulttuuria osana hoitoa samaan tapaan kuin liikuntalähetteitä.

Esityksen taustalla on maailman terveysjärjestön WHO:n viime vuoden lopulla julkaisema raportti. Sen mukaan taidetoimintaan osallistuminen sekä taiteen kokijana että tekijänä voi ehkäistä lukuisia psyykkisiä ja fyysisiä sairauksia. Sen lisäksi se hoitaa ja auttaa selviytymään useiden akuuttien ja kroonisten sairauksien kanssa. Raportin mukaan taide voi tarjota ratkaisuja erityisesti sen kaltaisiin terveysongelmiin, joihin lääketiede ei yksin tepsä.

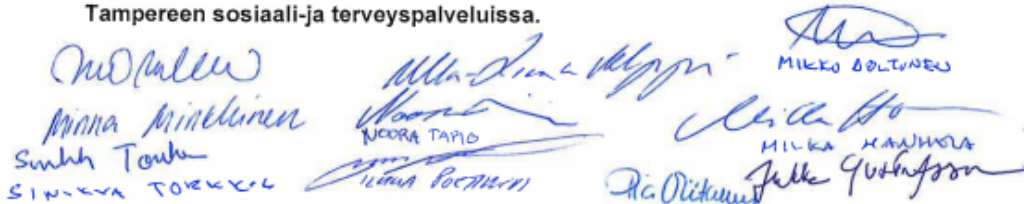
WHO:n raportin mukaan taiteella voi olla positiivista merkitystä useiden sairauksien ehkäisemisessä sekä niin fyysisen kuin psyykkisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Raportin mukaan taide voi vaikuttaa monin tavoin esimerkiksi terveyden sosiaalisiin määrittäjiin ja taustatekijöihin. Taidetoiminta voi muun muassa vähentää yksinäisyyttä, edistää sosiaalista sitoutumista, lisätä sosiaalista tukea ja sosiaalista pääomaa. Sosiaalisten tekijöiden puolestaan tiedetään vaikuttavan merkittävästi terveyteen. Esimerkiksi yksinäisyyden on todettu olevan merkittävä terveysriski: sillä on yhteys muun muassa mielen sairauksien kehittymiseen sekä ennen aikaiseen kuolemaan.

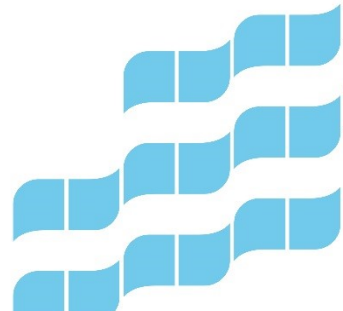
WHO:n esimerkkejä taiteen mahdollisista terveyshyödyistä

- taidetoiminta voi vähentää yksinäisyyttä, edistää sosiaalista sitoutumista ja lisätä sosiaalista pääomaa
- taide voi edistää konfliktien ratkaisemista tukemalla empatiaa, luottamusta ja yhteistyötä
- taiteet ovat myös tehokkaita terveysviestinnässä, esimerkiksi auttaa tavoittamaan marginalisoituneita tai vaikeasti tavoitettavia kohderyhmiä
- taidetta on hyödynnetty paljon myös terveyden tilaan, esimerkiksi mielenterveysongelmiin liittyvien stigmojen käsittelyssä ja vähentämisessä.

Tampereen kaupungin juuri hyväksytyssä kulttuuristrategiassa toimenpiteenä on, että Hyödynnetään kulttuurin hyvinvointivaikutuksia sosiaali- ja terveystieteissä. Kulttuurilähete on nimenomaan sitä ja on linjassa kaupungin kulttuuristrategian kanssa.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää kulttuurilähetteen käytön laajennusta Tampereen sosiaali- ja terveystieteissä.

 Milla Mäkelä
 Minna Mäkelä
 Susanna Toivonen
 Siniikka Toivonen
 Milla Mäkelä
 Noora Tapio
 Liisa Pöyhönen
 Mikko Oksanen
 Milka Kauppinen
 Jukka Gustafsson

Valtuustoaloite matalan kynnyksen lyhytterapiapalveluiden mahdollistamiseksi Tampereella

– Jaakko Mustakallio ym.

Valtuustoaloitteessa esitetään, "että Tampereen kaupunki mahdollistaa matalan kynnyksen lyhytterapiapalvelut kaupunkilaisille nykyisten mielenterveyspalveluiden yhteydessä".

Nopea hoitoon pääsy mielenterveyden ongelmissa on tärkeää niin yksilön, hänen läheistensä kuin koko yhteiskunnan näkökulmasta katsoen. Valitettavasti moni on tällä hetkellä joutunut odottamaan lyhytterapeuttista apua liian kauan ja hoitoon ohjautumisessa on ollut haasteita. Erikoissairaanhoidon ruuhkauduttua perusterveydenhuollon vastuulle on jäänyt hyvin monen tasoisten mielenterveysongelmien hoitaminen. Ongelma on ollut valtakunnallinen, eikä koske vain Tamperetta.

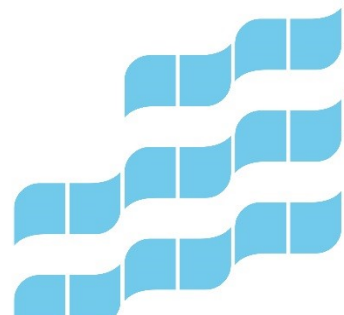
Tampereen kaupungin terveysasemilla työskentelevät sairaanhoitajat, lääkärit, fysioterapeutit ja mielenterveystiimit. Mielenterveystiimit muodostuvat psykologeista ja psykiatrisista sairaanhoitajista. Tiimit hoitavat tamperelaisia aikuisia, joilla on lieviä ja keskivaikeita mielenterveyden, päihteiden käytön ja riippuvuuden ongelmia. Palveluun tullaan terveysaseman lääkärin tai hoitajan ohjaamana, eikä varsinaista lähetettä tarvita. Mielenterveystiimit antavat tavoitteellisia, lyhytterapeuttisia hoitajaksoja hyvin tuloksin.

Kysyntä mielenterveystiimien palvelulle on suuri ja palveluun on joutunut valitettavasti jonottamaan. Vuoden 2021 aikana terveysasemien mielenterveystiimeihin sijoitetaan kolme psykiatrista sairaanhoitajaa tilanteen helpottamiseksi. Mielenterveystiimien työn lisäksi terveysaseman hoitajia ja lääkäreitä on alettu järjestelmällisesti kouluttaa mielenterveysasiakkaan kohtaamisen ja hoitamisen kysymyksissä. Tavoitteena on lisätä koko henkilökunnan mielenterveystyön osaamista ja vähentää mielenterveyspotilaiden siirtoja työntekijältä toiselle. Erityisesti lievissä mielenterveyden ongelmissa lyhyt hoitajakso terveysaseman hoitajan tai lääkärin vastaanotolla voi riittää ilman erityistyöntekijälle ohjaamista. Lisäksi terveysaseman työntekijöiden konsultaatioavun saamista sekä mielenterveystiimeiltä että konsultaatiopsykiatrilta on pyritty ja pyritään edelleen kehittämään.

Tampereelle perustettiin vuonna 2020 Nuorisovastaanotto. Nuorisovastaanotto on yli 13-vuotiaille suunnattu matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja tarjoava yksikkö. Nuorisovastaanotolle on osoitettu lisäresurssia ja palvelun ikäraja nousi vuoden 2021 alussa kattamaan myös nuoria aikuisia. Juuri nuorten aikuisten kohdalla mielenterveyspalveluiden tarve on tilastollisesti ollut suurta. Nuorisovastaanoton toiminnan toivotaan osaltaan vähentävän muun muassa mielenterveystiimien jonopainetta nuorten asiakkaiden osalta.

Tampere on vahvasti mukana PirSOTE-hankkeessa, jonka yhtenä tavoitteena on perustason mielenterveyspalveluiden vahvistuminen Pirkanmaalla. Hankkeen keskeiset kulmakivet ovat palvelujen saatavuus matalalla kynnyksellä, konsultaatioavun saaminen perustasolle ja henkilökunnan osaamisen kehittäminen. Hankkeen odotetaan tuovan uusia näkökulmia mielenterveyspalveluiden kehittämistyölle.

Tampereen kaupungin mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä Taysin psykiatrian toimialueen integraation tuomia vaikutuksia on tässä vaiheessa vielä vaikea arvioida. Integraation yhteydessä on sovittu erillishanke Tampereen kaupungin perusterveydenhuollon ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin

kanssa. Tällä hankkeella on pitkälti samat tavoitteet kuin koko PirSOTE-hankkeessa. Samalla se toimii keskusteluväylänä eri yhteistyön kysymyksissä perusterveydenhuollon mielenterveystyön ja psykiatrian erikoissairaanhoidon välillä.

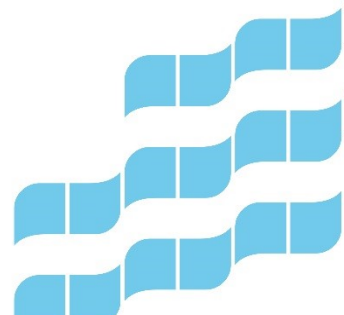
Integraation yhteydessä kaupungin erikoissairaanhoidosta siirtyi lyhyiden psykoterapiajaksojen palvelusetelin määräraha vastaanotto toimintaan. Kyseisen palvelusetelin käyttöaste jäi vähäiseksi erikoissairaanhoidossa, koska muun muassa hoidettavat ongelmat olivat erikoissairaanhoidon potilailla vaikeasti rajattavia. Tavoitteena on, että palveluseteliä voidaan hyödyntää kattavammin perusterveydenhuollossa. Tällöin osalle mielenterveyspotilaista voitaisiin tarjota mahdollisuus lyhyeen psykoterapiaan yksityisten palvelujentarjoajien palveluissa.

Osalle lyhytterapiaa tarvitseville asiakkaille tarjotaan myös mahdollisuutta nettiterapiaan. Lääkäri voi vastaanotolla tehdä lähetteen Mielenterveystalon nettiterapiaan, missä hoito alkaa noin viikon kuluttua lähetteen teosta. Nettiterapian hoitajakso kestää kahdesta neljään kuukautta hoito-ohjelmasta riippuen. Ohjelma perustuu potilaan itsenäiseen työskentelyyn oman aikataulunsa mukaan.

Yhteistyön ja työntekijöiden tiedon lisääminen kolmannen sektorin palveluista on myös kehittämistyön alla. Vaikkei kolmas sektori voi ottaa asiakkaan hoitovastuuta, tarjoaa se usein apua, vertaistukea, omaistyötä ja virkistystoimintaa, joilla kaikilla on mielenterveyttä tukeva ja vahvistava vaikutus.

Yhteenvedonamme toteamme, että lyhytterapeuttisen avun suuri tarve ja hoitoon pääsyn hitaus ovat tiedossamme. Pyrkimyksenämme on henkilökuntaa kouluttamalla, konsultaatioita lisäämällä, lisäresurssia mielenterveystyöhön suuntaamalla, nettiterapiaa ja lyhyen psykoterapian palveluseteliä hyödyntämällä sekä yhteistyötä muiden toimijoiden ja hankkeiden kanssa tekemällä vastata tähän haasteeseen.

Sekä lisätalousarvioon että vuoden 2022 kehukseen on esitetty lisärahoitusta perusterveydenhuollon mielenterveystyön vahvistamiseksi. Lyhytterapioiden palveluseleihin on vuonna 2021 myönnetty 100 000 euroa.

TRE:6150/06.00.01/2020

Valtuustoaloite matalan kynnyksen lyhytterapiapalveluista Tampereella

Matalan kynnyksen mielenterveysavun puutteellisuus on edelleen ongelma Tampereella. Yksi tehokas keino mielenterveysongelmien auttamiseen on lisätä matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita ihmisten saataville helposti ja nopeasti. Keinot siihen ovat onneksi olemassa. Mielenterveyden keskusteluapu on tutkitusti toimivaa: jo neljä kertaa lyhytterapiaa puolittaa tutkitusti masennusoireet.

Sairauspoissaolot mielenterveyssyistä maksavat yhteiskunnalle noin 130 miljoonaa euroa vuodessa. Joka päivä noin kahdeksan nuorta jää työkyvyttömyyseläkkeelle mielenterveyssyistä. Esimerkiksi akuuttiapua tarjoavan Sekasin-chatin kysyntä on valtavaa.

Mielenterveysongelmien hoito ja ennaltaehkäisy on sekä taloudellisesti että inhimillisesti tärkeää. Toimivassa kaupungissa jokainen saa tarvitsemaansa hoitoa nopeasti ja eväitä onnelliseen, turvalliseen arkeen.

Monille hoitoon hakeutumista estää epä tietoisuus oikeasta hoitopaikasta, pelko stigmasta ja avun saamisen hitaus. Tampereella akuuteista mielenterveysongelmista kärsivä potilas saa ohjausta, mutta saadakseen esimerkiksi lyhytterapia-apua, potilaan täytyy ensin odottaa pääsyä lääkärille, jonka jälkeen täytyy odottaa ajan saamista erikoislääkärille, minkä jälkeen voi saada lähetteen palveluihin.

Mielenterveyden ongelmien, kuten masennuksen ja itsetuhoisten ajatusten synkkyudessa, päivien ja viikkojen jonotus on tuskallista. Lisäksi luukulta toiselle kulkeminen voi tuntua psyykkisistä ongelmista kärsivälle ylivoimaiselta haasteelta. Joskus apu tulee liian myöhään.

Helsingissä on avattu matalan kynnyksen mielenterveyspalvelu Mieppi, johon voi paikalle saapumalla saada mielenterveyden palveluita, kuten lyhytterapiaa, ilman lääkärin lähetettä. Se on ollut suurmenestys ja toinen samanlainen klinikka avattiin tänä syksynä.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Tampere mahdollistaa matalan kynnyksen lyhytterapiapalvelut kaupunkilaisille nykyisten mielenterveyspalveluiden yhteydessä.

Allekirjoitukset

Jaakko Mustakallio

Henri Backman

Oras Tynkkynen

Olga Haapa-aho

Jaakko Stenhäll

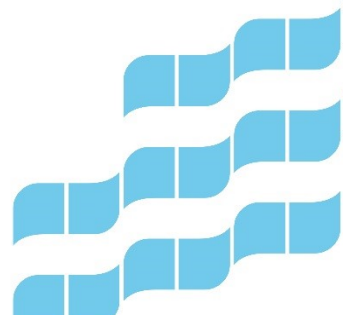
Petri Siuro

Maija Kajan

Merve Caglayan

Miisa Karjalainen

Juhana Suoniemi

Jouni Markkanen

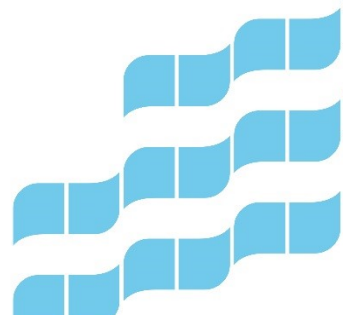
Iiris Suomela

Tiina Elovaara

Aila Dunder-Järvinen

Vilhartti Hanhilahti

Ari Wigelius

Valtuustoaloite Tampereen mallin luomiseksi terapiatakuusta – Kokoomuksen, Kristillisdemokraattien ja Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen Tampereen valtuustoryhmä ym.

Kokoomuksen, KD:n ja RKP:n valtuustoryhmät sekä yksittäiset muut valtuutetut esittävät aloitteessaan, että nuorten mielenterveysongelmien lisääntymisen ratkaisemiseksi on luotava Tampereen malli terapiatakuusta. Tämä tulisi aloitteen mukaan toteuttaa siten, että asiantuntijan puheille pääsee viikkojen, ei kuukausien kuluessa.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan kokouksessa käsitellyssä oleva valtuustoaloite matalan kynnyksen lyhytterapiapalveluiden mahdollistamiseksi Tampereella nivoutuu myös tähän nyt käsitteillä olevaan aloitteeseen vahvasti. Tämän vuoksi myös vastineissa on yhtymäkohtia.

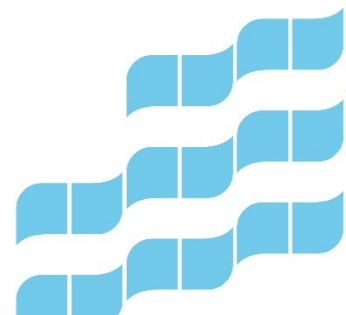
Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut ovat ruuhkautuneet sekä Tampereen kaupungin palveluissa että erikoissairaanhoidon lasten ja nuorten psykiatriassa. Ruuhkien taustalla on moninaisia syitä, lapset ja nuoret tarvitsevat niin oppilashuollon kuin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja entistä enemmän. Nopea hoitoon pääsy mielenterveyden ongelmissa on tärkeää niin yksilön, hänen läheistensä kuin koko yhteiskunnan näkökulmasta katsoen. Valitettavasti moni on tällä hetkellä joutunut odottamaan lyhytterapeuttista apua liian kauan ja hoitoon ohjautumisessa on ollut haasteita. Erikoissairaanhoidon ruuhkauduttua perusterveydenhuollon vastuulle on jäänyt hyvin monitasoisten mielenterveysongelmien hoitaminen. Ongelma on ollut valtakunnallinen, eikä koske vain Tamperetta.

Tampereella nuorten ja nuorten aikuisten mielenterveyteen liittyviin haasteisiin vastataan sekä vastaanottopalveluihin kuuluvilla terveysasemilla että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa olevalla Nuorisovastaanotolla.

Tampereen kaupungin terveysasemilla työskentelevät sairaanhoitajat, lääkärit, fysioterapeutit ja mielenterveystiimit. Mielenterveystiimit muodostuvat psykologeista ja psykiatrisista sairaanhoitajista. Tiimit hoitavat tamperelaisia aikuisia, joilla on lieviä ja keskivaikeita mielenterveyden, päihteiden käytön ja riippuvuuden ongelmia. Palveluun tullaan terveysaseman lääkärin tai hoitajan ohjaamana, eikä varsinaista lähetettä tarvita. Mielenterveystiimit antavat tavoitteellisia, lyhytterapeuttisia hoitajaksoja hyvin tuloksin.

Kysyntä mielenterveystiimien palvelulle on suuri ja palveluun on joutunut valitettavasti jonottamaan. Vuoden 2021 aikana terveysasemien mielenterveystiimeihin sijoitettiin kolme psykiatrista sairaanhoitajaa tilanteen helpottamiseksi. Mielenterveystiimien työn lisäksi terveysaseman hoitajia ja lääkäreitä on alettu järjestelmällisesti kouluttaa mielenterveysasiakkaan kohtaamisen ja hoitamisen kysymyksissä. Tavoitteena on lisätä koko henkilökunnan mielenterveystyön osaamista ja vähentää mielenterveyspotilaiden siirtoja työntekijältä toiselle. Erityisesti lievissä mielenterveyden ongelmissa lyhyt hoitajakso terveysaseman hoitajan tai lääkärin vastaanotolla voi riittää ilman erityistyöntekijälle ohjaamista. Lisäksi terveysaseman työntekijöiden konsultaatioavun saamista sekä mielenterveystiimeiltä että konsultaatiopsykiatrilta on kehitetty ja kehitetään edelleen.

Tampereen kaupungin aikuisväestön mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä Tampereen yliopistollisen sairaalan psykiatrian toimialueen integraation tuomia vaikutuksia on tässä vaiheessa vielä vaikea arvioida.

Integraation yhteydessä on sovittu erillishanke Tampereen kaupungin perusterveydenhuollon ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin kanssa, jossa mukana myös psykiatrian toimialue. Tällä hankkeella on pitkälti samat tavoitteet kuin koko PirSOTE-hankkeessa. Samalla se toimii keskusteluväylänä eri yhteistyön kysymyksissä perusterveydenhuollon mielenterveystyön ja psykiatrian erikoissairaanhoidon välillä.

Integraation yhteydessä kaupungin erikoissairaanhoidosta siirtyi lyhyiden psykoterapiajaksojen palvelusetelin määräraha vastaanottoon. Kyseisen palvelusetelin käyttöaste oli jäänyt vähäiseksi erikoissairaanhoidossa, sillä lyhytterapeuttinen työskentely vaatii rajattavissa olevaa ongelmaa. Erikoissairaanhoidon ohjautuneiden potilaiden ongelmat olivat monesti kerrostuneita ja harvoin tarkasti rajattavissa. Muutoksen tavoitteena on, että palveluseteliä voidaan hyödyntää kattavammin perusterveydenhuollossa. Tällöin osalle mielenterveyspotilaista voitaisiin tarjota mahdollisuus lyhyeen psykoterapiaan yksityisten palvelujentarjoajien palveluissa.

Osalle lyhytterapiaa tarvitseville asiakkaille tarjotaan myös mahdollisuutta nettiterapiaan. Lääkäri voi vastaanotolla tehdä lähetteen Mielenterveystalon nettiterapiaan, missä hoito alkaa noin viikon kuluttua lähetteen teosta. Nettiterapian hoitajakso kestää hoito-ohjelmasta riippuen kahdesta neljään kuukautta. Ohjelma perustuu potilaan itsenäiseen työskentelyyn oman aikataulunsa mukaan.

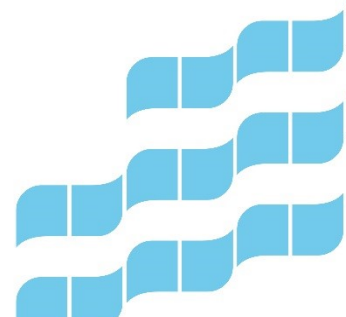
Yhteistyön ja työntekijöiden tiedon lisääminen kolmannen sektorin palveluista on myös kehittämistyön alla. Vaikka kolmas sektori ei voi ottaa asiakkaan hoitovastuuta, tarjoaa se usein apua, vertaistukea, omaistyötä ja virkistystoimintaa, joilla kaikilla on mielenterveyttä tukeva ja vahvistava vaikutus.

Tampereelle perustettiin vuonna 2020 Nuorisovastaanotto. Nuorisovastaanotto on yli 13-vuotiaille suunnattu, sekä matalan kynnyksen palvelua tarjoava että vaativammin oireilevien nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluja sekä seksuaaliterveyden palveluja tarjoava yksikkö. Nuorisovastaanotolle on osoitettu lisäresurssia ja palvelun ikäraja nousi vuoden 2021 alussa kattamaan myös nuoria aikuisia, joilla on haasteita aikuistumiskehityksessään. Juuri nuorten aikuisten kohdalla mielenterveyspalveluiden tarve on tilastollisesti ollut suurta. Nuorisovastaanoton toiminnan ja sinne tulleiden lisäresurssien odotetaan osaltaan vähentävän muun muassa mielenterveystiimien jonopainetta nuorten aikuisten asiakkaiden osalta ja ehkäisemään jatkossa jonojen syntymistä.

Tampere on vahvasti mukana PirSOTE-hankkeessa, jonka yhtenä tavoitteena on perustason mielenterveyspalveluiden vahvistuminen Pirkanmaalla. Hankkeen keskeiset kulmakivet ovat palvelujen saatavuus matalalla kynnyksellä, konsultaatioavun saaminen perustasolle ja henkilökunnan osaamisen kehittäminen. Hankkeen odotetaan tuovan uusia näkökulmia mielenterveyspalveluiden kehittämistyölle.

Jotta hoitotulokset olisivat mahdollisimman pysyviä, on tärkeää huomioida myös sosiaaliset olosuhteet ja tarjota mielenterveyspalveluita tukevia sosiaalityön palveluita. Kuntoutuspsykoterapian hakuprosessi on usein nuorelle työläs: nuoret eivät välttämättä suoriudu terapiaan hakeutumisesta ja terapeutin löytämisestä itsenäisesti, vaan tarvitsevat tuekseen monialaista sosiaali- ja terveydenhuollon apua. Jos prosessi saadaan viiveettömäksi, saattaa se tukea hoitotuloksia ja nuoren kokonaistilannetta. Kuntoutuspalveluihin hakeutumiseen liittyvää kehittämistyötä on aloitettu Tampereen kaupungin aikuissosiaalityön palveluissa.

Terapeuttisen avun suuri tarve ja hoitoon pääsyn hitaus on tiedostettu palveluissa. Tavoitteena on vastata tähän haasteeseen lisäämällä resurssien painotusta mielenterveystyöhön, kouluttamalla henkilökuntaa,

lisäämällä konsultaatioita, hyödyntämällä tehokkaammin nettiterapiaa ja lyhyen psykoterapian palveluseteliä sekä vahvistamalla yhteistyötä muiden toimijoiden ja hankkeiden kanssa.

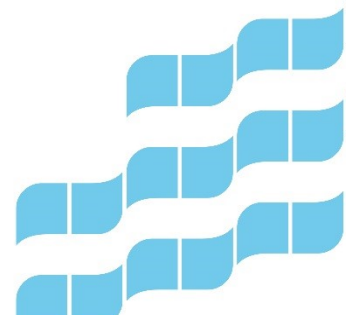
Kaupunginvaltuusto päätti kesäkuussa lisätalousarviosta vuodelle 2021 mielenterveyspalveluihin ja oppilas- ja opiskelijahuoltoon hoitojonojen purkamiseksi. Lisätalousarviota valmisteltiin sosiaali- ja terveyspalvelujen, elinvoima- ja kilpailukyvyyn sekä sivistyspalvelujen palvelualueiden yhteistyönä. Lisäresursseja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin sekä oppilas- ja opiskelijahuoltoon myönnettiin vuodelle 2021 yhteensä 0,8 M€ ja ne kohdistuivat koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon, perus- ja toisen asteen oppilashuoltoon, perheneuvolan ja nuorten psykoterapian palveluseteliin sekä erikoissairaanhoidon ostopalveluihin. Toimenpiteiden aloitusajankohta on pääosin 1.8.2021. Kaikki esitetyt toimenpiteet ovat pysyviä resurssien lisäyksiä, jotka huomioidaan myös vuoden 2022 talousarviokehityksessä. Koko vuotiset kustannukset ovat yhteensä noin 2,0 M€ (lisätalousarvio 2021 0,8 M€ + lisäys vuodelle 2022 1,2 M€) ja tarkoittavat 28 htv:n lisäystä kaupungin palveluihin ja 8 htv:n lisäystä PSHP:n tuottamiin lasten- ja nuorisopsykiatrian palveluihin.

Yhteistyötä tehdään tiiviisti sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon kanssa. Lasten, nuorten ja perheiden palveluista kokoonnutaan säännöllisesti Tampereen yliopistollisen sairaalan toimialue 4:n (lastentautien, lastenpsykiatrian, nuorisopsykiatrian sekä naistentautien ja synnytysten vastualueet) kanssa yhteistyöneuvotteluihin, joissa keskustellaan muun muassa lasten ja nuorten mielenterveyshaasteista ja niihin liittyvistä yhteistyökuvioista. Terapiatakuumalli otetaan seuraavan kokouksen asialistalle. Syksyllä 2020 on kaupungin mielenterveys- ja päihdepalveluiden integraation yhteydessä perustettu Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa yhteistyöryhmä perusterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi. Työryhmässä keskustellaan yli 18-vuotiaita koskevista yhteistyökysymyksistä kaupungin ja sairaanhoitopiirin kesken. Perusterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdetyön kehittämistyöryhmän toimenpidesuunnitelmaan on nostettu muun muassa moniammatillisten ja matalan kynnyksen konsultaatiokäytäntöjen kehittäminen ja käyttöönotto. Terapiatakuumalli otetaan seuraavan kokouksen asialistalle. 8.9. järjestetään sairaanhoitopiirin ja kuntien yhteistyöseminaari, jonka tavoitteena on löytää yhteisiä ratkaisuja muun muassa lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen varhaisvaiheen ja avohoidon palveluiden tehostamiselle.

Muiden kuntien olemassa olevia terapiatakuumalleja ei löytynyt. Helsingin kaupungilla oli toukokuussa 2021 kaupunginhallituksen käsittelyssä valtuustoaloite mielenterveyspalvelujen terapiatakuun toteuttamisesta koko kaupungin alueella, ja päätös asiasta oli ehdotuksen mukainen. Päätös kuitenkin tarkoitti, että mielenterveys- ja päihdepalveluita kehitetään laatimalla konkreettinen suunnitelma terapiatakuun toteuttamiseksi, tavoitteena terapiatakuun toteuttaminen vuonna 2022, sekä laatimalla suunnitelma perustason mielenterveyspalveluiden piiriin pääsyn ja ensikontaktin saamisen nopeuttamiseksi siten, että tavoitteena on enintään kaksi viikkoa kiireettömässä tapauksissa. Mallin tarkempaa toteutusta ja sen kustannuksia ei ole vielä tiedossa.

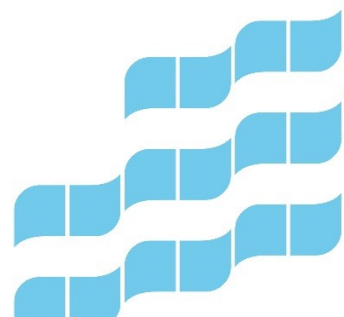
Eduskunnassa käsittelyssä olevaan (käsittely viivästynyt koronapandemian vuoksi) terapiatakuukansalaisaloitteeseen liittyvään selvitystyöhön pohjautuen kustannusarvioksi voidaan esittää, että nuorisolain piirissä oleville tamperelaisnuorille (alle 30-vuotiaiden) terapiatakuun vuotuinen kustannus olisi arviolta noin 570 000 euroa. Terapiatakuu-aloitteen edetessä eduskunnassa, tulisi valtion korvata kustannukset, jotta muiden mielenterveyspalvelujen palvelutaso ja kehittäminen voidaan varmistaa.

Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelmassa on kirjattu, että terapiatakuusta tulee luoda Tampereen malli, joka varmistaa erityisesti nuorten hoitoon pääsyn nopeasti, kun mielenterveysongelmia ilmenee.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta, pormestariohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen painotuksiin keskitytään erityisesti vuoden 2022 toiminnan ja talouden suunnittelussa, jonka jälkeen työ jatkuu hyvinvointialueen kanssa tiiviissä yhteistyössä.

Jos Tampereella lähdetään luomaan terapiatakuu-mallia, asiaa tulee selvittää tarkemmin. Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu terapiatakuun aiheuttamiin kustannuksiin.

Valtuustoaloite: Toteutetaan Tampereen malli terapiatakuusta

Nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti. Mielenterveys- ja uupumisongelmien kanssa kamppailevien nuorten on saatava apua nopeasti. Ongelmat eivät odottamalla parane, ja nopealla avulla voidaan usein estää tilanteen kärjistyminen.

Tämän ongelman ratkaisemiseksi nuorille ja opiskelijoille on luotava Tampereen malli terapiatakuusta siten, että asiantuntijan puheille pääsee viikkojen - ei kuukausien - kuluessa.

Esimerkiksi korkeakouluopiskelijoista moni on muuttanut uudelle paikkakunnalle, eikä vanhoja turvaverkostoja ole lähellä. Moni asuu ensimmäistä kertaa muualla kuin lapsuudenkodissaan. Koronapandemian aikana uudet kaveripiirit eivät välttämättä ole päässeet muodostumaan ja sosiaalisten kontaktien määrä on vähäinen. Opintouupumus ja mielenterveysongelmat lisääntyvät, mikä on näkynyt Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tarjoamien mielenterveyspalveluiden kysynnän 26 prosentin kasvuna vuonna 2020.

Samaan aikaan palveluihin ei pääse, koska jonotusajat ovat pitkiä. Korkeakouluopiskelijoiden tilanteen tekee lisäksi hankalammaksi se, että heidän on hakeuduttava ensisijaisesti YTHS:lle ja vasta sitten muihin julkisiin palveluihin. Sama ongelma koskee useita muita matalan kynnyksen palveluita, joihin tällä hetkellä vaaditaan lähete ja tuodaan tarpeeton kynnys hoitopäätöseen. Pompottelu uupumuksen keskellä tekee hoitopäätöksestä entistä hankalampaa. Kuukausia jatkuva siirtely ovelta toiselle ei ole kohtuullista. Tilanne ei helpotu sittenkään, jos onnistuu saamaan terapialähetteen, koska terapeuttien kalenterit ovat täynnä pitkälle tulevaisuuteen.

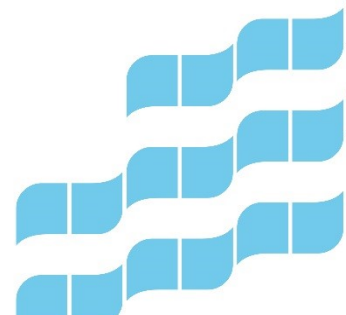
Tampereen kaupungin ja sairaanhoitopiirin tulee kutsua sektorin toimijat saman pöydän ääreen luomaan nuorisolain piirissä oleville nuorille (alle 30v) Tampereen kaupunkiseudun terapiatakuumalli, jotta nuoret saavat apua nopeasti. Keskusteluun täytyy kutsua esimerkiksi Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, YTHS, sektorin keskeiset yritykset sekä järjestöt. Tavoitteena täytyy olla, että apua saa viikossa riippumatta siitä minkä kanavan kautta nuori sitä etsii. Koska mielenterveyspalveluiden ammattilaisia ei ole tällä hetkellä tarpeeseen nähden riittävästi, on huolella mietittävä, missä tilanteissa myös muut tahot voivat tukea. Pikainen, ratkaisukeskeinen apu voi käytännössä vähentää myöhempiä vaativampien palveluiden tarpeita.

Pormestariohjelma ja kaupunkistrategia ovat viimeistään paikat, jossa tämä asia täytyy ratkaista. Tampereen tulee olla Suomen nuoriso- ja opiskelijaystävällisin kaupunki myös vaikeissa elämäntilanteissa. Tampereen kaupungin on ratkottava tämä ongelma muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä. Keinojen etsiminen nopeaan avun saamiseen on taloudellisesti järkevää, mutta ennen kaikkea inhimillinen teko vaikeassa tilanteessa olevalle kuntalaiselle.

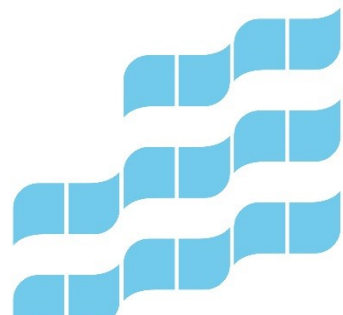
Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Tampereelle luodaan pikaisella aikataululla malli terapiatakuusta yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa. Lisäksi esimerkkejä hyvistä toimintamalleista selvitetään toisista kunnista, joissa ongelmaan on löydetty toimivia ratkaisuja.

Kokoomuksen, KD:n ja RKP:n valtuustoryhmä
sekä lisäksi

Inna Rokosa
Aila Dündar-Järvinen
Vilhartti Hanhilahti
Ari Wigelius

Petri Siuro
Milka Hanhela
Esa Kanerva
Minna Minkkinen
Johanna Loukaskorpi
Ulla-Leena Alppi
Tiina Elovaara
Mikko Aaltonen
Kukka Kunnari

Valtuustoaloite Kaupin vastaanottokeskuksen muuttamiseksi turvakodiksi – Veikko Vallin

Kaupunginvaltuutettu Veikko Vallin on esittänyt valtuustoaloitteessaan 11.12.2020 Kaupin vastaanottokeskuksen muuttamista turvakodiksi.

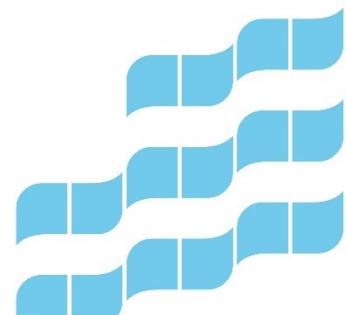
Aloitteen mukaista toimintaa ei ole tarkoituksenmukaista järjestää nykyisissä vastaanottokeskuksen tiloissa niiden ollessa siihen soveltumattomat. Nykyisen lain perusteella turvakotitoiminta on Terveyden- ja hyvinvointilaitoksen (THL) koordinoimaa ja valtion rahoittamaa ja palvelut ovat tarkoitettu kaikille, asuinkunnasta riippumatta. Tampereen alueella turvakotitoimintaa järjestää Tampereen ensi- ja turvakoti.

Suomi on ratifioinut ns. Istanbulin sopimuksen (Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta). Sopimuksessa on määritelty mm. turvakotipaikkojen määrästä. Istanbulin sopimuksen mukaan turvakotipaikkoja pitäisi 1/10 000 asukasta kohden. Tällä hetkellä Suomessa on 29 turvakotia, joissa on yhteensä 211 perhepaikkaa. Tampereella toimii kaksi turvakotia Tampereen ensi- ja turvakoti ry:n ylläpitämää turvakotia. Mutkakadun turvakoti on perustettu vuonna 1984 ja Hämeenkadun turvakoti avattiin vuonna 2018. Näissä on perhepaikkoja yhteensä 17.

Vuonna 2015 astui voimaan ns. turvakotilaki (Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle (1354/2014). Laki määrittelee, että turvakotipalvelut ovat tarkoitettu kaikille lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille. Turvakodista saa suojan väkivallalta, apua väkivallan loppumiseksi sekä akuuttiin tilanteeseen ammatillista tukea, neuvontaa ja ohjausta. Turvakoti on avoinna ympäri vuorokauden vuoden jokaisena päivänä. Turvakodissa oleminen on maksutonta. Turvakotipalvelun tuottajalle maksetaan turvakodin ylläpitoon liittyvät kustannukset valtion rahoituksesta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos koordinoi turvakotitoiminnan rahoitusta ja myöntää vuosittain turvakodeille rahoituksen huomioiden valtion talousarviossa turvakotitoimintaan määrätyn rahoituksen.

Tampereella toimivat turvakodit ovat olleet täynnä ja vuonna 2020 turvakodeilta ohjattiin yli 200 kertaa asiakas toiseen turvakotiin tilapuutteen takia. Valtio on pyrkinyt lisäämään turvakotien paikkamäärää myöntämällä turvakotien rahoitukseen lisärahoitusta, johon haku päättyi 15.9.2020. Tampereen ensi- ja turvakoti sai 11.12.2020 rahoituksen uuden turvakodin perustamiseksi Kaukajärvelle, Tampereen kaupungin tätä varten luovuttamalle sosiaalipalveluille kaavoitetulle vuokratontille. Uusi yksikkö avataan viimeistään 1.2.2022 ja siinä on kaksi yhdeksän paikkaista yksikköä. Toinen yksikkö on uusi turvakoti (9 paikkaa) ja toiseen yksikköön muuttaa Mutkakadun turvakoti, jonka paikkamäärä lisääntyy yhdellä ja lisäksi uudet toimitilat vastaavat paremmin turvakotitoimintaan tarvittavia tiloja.

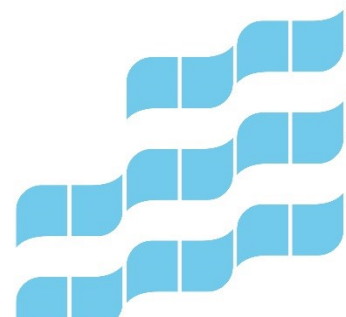
Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että lähisuhdeväkivallasta ja sen uhasta kärsiville on toimivat palvelut. Turvakotitoiminta on kuitenkin lailla säädettyjä ja valtion rahoittamaa. Uuden turvakotiyksikön kustannukset ovat vuositasolla keskimäärin noin miljoona euroa riippuen yksikön koosta ja tilasta. THL on mm. edellyttänyt, että turvakotien asukashuoneissa on omat hygieniatilat ja toiminnassa on huomioitava turvallisuuskysymykset, esim. onko tiloissa muuta toimintaa. Aloitteessa esitetty Kaupin vastaanottokeskus ei täten ole tilana toimiva vaihtoehto turvakotitoiminnalle.

Lisäksi on huomioitava, että turvakotipalvelun tuottaja ei voi lain mukaan valita asiakkaitaan esim. asuinpaikan mukaan. Palvelun tuottaminen vain tamperelaisille olisi siten vastoin nykyistä lainsäädäntöä. Mikäli Tampereen kaupunki alkaisi tuottaa turvakotipalvelua, tulisi kaupungin hakea rahoitusta THL:ltä. THL on juuri myöntänyt Tampereelle kolmannen turvakodin perustamiseen rahoituksen, joten on epätodennäköistä, että rahoitusta uuteen yksikköön tulisi. Rahoitusta uuteen yksikköön tarvittaisiin vuositasolla noin 0,9–1 miljoonaa euroa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kaupunki lähtisi tuottamaan turvakotitoimintaa.

Aloitteessa ehdotetut Kaupin sairaalan tilat ovat turvakotitointaan tällä hetkellä sopimattomat; ainoastaan noin 7–10 paikkaa (enintään yksi kerros) tulisi käyttöön tällä hetkellä 200 paikkaisesta yksiköstä. Turvakotitoimintaa varten tulee jokaisessa huoneessa olla omat hygieniatilat ja on huomioitava myös muut THL:n asettamat kriteerit (huoneen koko, yhteistä tilaa asiakkaille, kokous- ja neuvottelutilat, ryhmätilat, lapsille omat tilat) ja lisäksi aluehallintoviraston (AVI) vaatimukset. Huomioitava olisi myös ruokapalvelujen toteuttaminen, paloturvallisuus jne., joiden kustannukset nousisivat vähintään 0.15 miljoonaan euroon vuositasolla.

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu muuttamaan Kaupin vastaanottokeskusta turvakodiksi.

Tampereella perjantaina, 11. joulukuuta 2020

VALTUUSTOALOITE**KAUPIN VASTAANOTTOKESKUKSEN MUUTTAMINEN TURVAKODIKSI**

Tampereen kaupungin vastaanottokeskus perustettiin Kaupin sairaalan tiloihin vuonna 2016. Vastaanottokeskuksessa on tällä hetkellä reilut 200 asukasta, joista noin puolet lapsiperheitä.

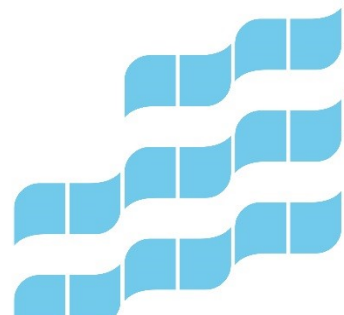
Osittain koronaviruspandemian vuoksi on maahamme saapuvien turvapaikanhakijoiden ja laittoimien siirtolaisten määrä vähentynyt huomattavasti. Tämä on toivottava kehityssuunta, jota Tampereen kaupungin olisi syytä myös omilla päätöksillään edesauttaa. Maahanmuuttopolitiikkaa voidaan hyvin tehdä kuntatasollakin, sillä päätöksellä olisi merkittävä signaalivaikutus.

Jotta Tampere ei omalta osaltaan toimisi vetovoimatekijänä laittomalle siirtolaisuudelle, on nyt hyvä hetki tehdä päätös vastaanottokeskuksen toiminnan lopettamisesta. Humanitäärinen maahanmuutto aiheuttaa kaupungille ylimääräisiä kustannuksia sekä kasvattaa segregaatiokehityksen vaaraa. Riski siitä, että myös kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet vastaanottokeskuksen asukkaat eli ns. ”paperittomat” eivät palaa kotimaahansa, vaan jäävät Tamperelle, on ilmeinen. Laitonta oleskelua ei tule tehdä mahdolliseksi, vaan luoda olosuhteet, jotka kannustavat omaehtoiseen paluuseen.

Vastaanottokeskuksen sijaan Kaupin sairaalan tiloihin voitaisiin järjestää esimerkiksi naisten ja lasten turvakoti tai muuta matalan kynnyksen palvelua, kuten esimerkiksi asunnottomien kansalaisten hätämajoitusta.

Yllä mainittujen perusteella esitän, että Tampereen kaupunki tekee päätöksen Kaupin vastaanottokeskuksen toiminnan hallitusta alasajosta, joka toteutetaan vuoden 2021 aikana, ja luovuttaa tilat turvakotia tai vastaavaa hätämajoitusta varten.

Kaupunginvaltuutettu Veikko Vallin (ps)

Valtuustoaloite rakenteellisen sosiaalityön kehittämiseksi ja vahvistamiseksi – Ulla-Leena Alppi ym.

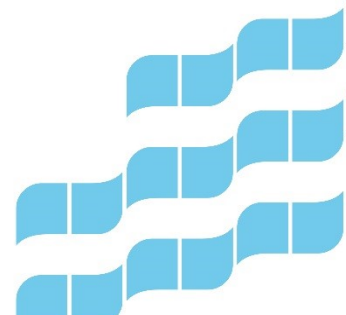
Ulla-Leena Alpin valtuustoaloitteessa TRE:3027/05.00.01/2021 ehdotetaan, että Tampereella kehitetään ja vahvistetaan vaikuttavaa rakenteellista sosiaalityötä ja turvataan sen tarvitsemat resurssit. Aloitteessa nostetaan esiin, miten köyhyys ei ole ainoastaan toimeentulon äärimmäistä niukkuutta, vaan se ilmenee myös kokemuksena osattomuudesta ja syrjäytymisestä. Aloitteessa todetaan, että köyhyyden torjumiseksi ja poistamiseksi tarvitaan merkittäviä rakenteellisia muutoksia sekä vahvaa rakenteellista sosiaalityötä.

Aloitteessa kerrotaan, että Tampereella on perustettu aikuissosiaalityön rakenteellisen sosiaalityön tiimi syksyllä 2019. Lapsiperheiden sosiaalityön puolella toimii vastaava tiimi. Valtuustoaloitteessa todetaan, että osin uudenlainen ajattelu vaatii koulutusta sekä resursseja ja esitetään, että Tampereella kehitettäisiin ja vahvistettaisiin vaikuttavaa rakenteellista sosiaalityötä. Tämän toteutumiseksi tulisi turvata rakenteellisen sosiaalityön tarvitsemat resurssit.

Sekä lapsiperheiden että aikuisten parissa tehtävässä sosiaalityössä tulevat näkyväksi ihmisten köyhyys, osattomuus ja yksinäisyys sekä näiden liitännäisilmiönä yhteiskunnasta syrjäytyminen. Pitkäaikaistyöttömyys, terveyden ja/tai elämänhallinnan menettäminen sekä sitä seuraava toimintakyvyn lasku heikentävät ihmisen hyvinvointia ja aiheuttavat usein monimuotoista avun tarvetta. Sosiaalityössä nähdään konkreettisesti, mitä tuen tarpeita sosiaalipalveluihin hakeutuvilla kuntalaisilla on, ja mitä haasteita tai palveluiden puutteita palvelujärjestelmässämme ilmenee. Sosiaalityössä tarkastellaan hyvinvointiin, terveyteen ja sosiaalisiin olosuhteisiin liittyvää palvelu- ja auttamisjärjestelmää kokonaisuudessaan. Sosiaalityön asiakkailta on usein erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan palveluita, minkä lisäksi heillä voi olla useita samanaikaisia tuen ja palveluiden tarpeita.

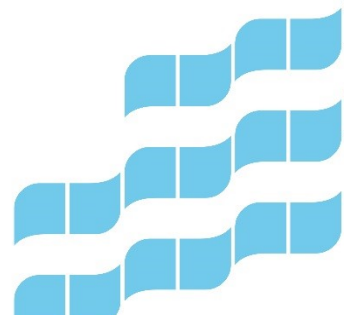
Sosiaalihuoltolaissa määrätään erikseen (7§) rakenteellisesta sosiaalityöstä. ”Rakenteellisella sosiaalityöllä on huolehdittava sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittämisestä ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.” Sosiaalityöllä on erityinen velvoite välittää tietoa kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä, niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä sekä tietoa tarpeisiin vastaavien sosiaalipalveluiden vaikutuksista. Rakenteellisen sosiaalityön keinoin voidaan tunnistaa ja puuttua sellaisiin rakenteisiin ja mekanismeihin, jotka aiheuttavat inhimillistä kärsimystä ja pahoinvointia yhteisöissä, kustannuksia kunnalle sekä johtavat siihen, että ihmiset joutuvat erityispalveluiden piiriin ja pitkäkestoisiin asiakkuuksiin. Tampereella rakenteelliseen sosiaalityöhön ei ole varattu henkilöstöresurssia, vaan sitä tehdään vaativan asiakastyön ohella.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos on Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman osana toteutettavassa sosiaalihuollon kehittämissuunnitelmassa nostanut yhdeksi kehitettäväksi osa-alueeksi rakenteellisen sosiaalityön. Tampere edistää rakenteellisen sosiaalityön maakunnallista mallintamista sisällyttämällä sen myös Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskus -kehittämissuunnitelman kehittämistoimenpiteeksi. Rakenteellista sosiaalityötä toteutetaan tällä hetkellä kunnissa vaihtelevasti, minkä vuoksi THL on kuntakyselyllä kesäkuussa 2021 kerännyt tietoa kunnista mm. rakenteellisen sosiaalityön järjestämisestä ja siitä, mitä tietoa olisi tärkeä tuottaa siten, että se edistäisi kansallisella

tasolla palvelujärjestelmien arviointia ja ohjausta. Tampereella rakenteellista sosiaalityötä toteutetaan tällä hetkellä aikuissosiaalityössä ja lapsiperheiden kanssa tehtävässä sosiaalityössä, mutta esimerkiksi vanhuspalveluissa, vammaispalveluissa tai päihdepalveluissa systemaattisia toimintamalleja ei vielä ole. Tampereella rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuus ei ole yhteisesti koordinoitu. Yhteistyö poliittisten päättäjien ja toisaalta kaupungin oman tiedontuotannon kanssa olisivat ensiarvoisen tärkeitä, jotta rakenteellista sosiaalityötä ja sosiaalista raportointia olisi mahdollista laadukkaasti ja vaikuttavasti toteuttaa.

Jotta rakenteellista sosiaalityötä voitaisi tehdä Tampereen kaupungissa entistä systemaattisemmin, vaatisi se käytännössä henkilöstöresurssia työtä varten. Sosiaalityön palveluissa Tampereella ei ole ollut mahdollista irrottaa sosiaalityöntekijää vastaamaan rakenteellisen sosiaalityön kehittämisestä ja koordinoinnista, koska se olisi pois asiakastyöstä. Jotta systemaattinen koordinointi- ja kehittämistyö mahdollistuisi, edellyttäisi se yhden kokoaikaisen kehittäjä-sosiaalityöntekijän lisäämistä (1 henkilötyövuosi), jonka kustannukset ovat 50 000 euroa vuositasolla. Vuoden 2022 talousarviossa ei ole varauduttu tähän lisäykseen.

Valtuustoaloite rakenteellisen sosiaalityön kehittämiseksi ja vahvistamiseksi

”Köyhyys on syvää osattomuutta, eriarvoisuutta, puutetta kaikesta siitä, mikä on toisille normaalia. Se on sairauksien kanssa vielä lohduttomampaa, eli sitä toivoa ei todellakaan ole ollut näkyvissä näinä kymmeninä vuosina”.

” Menee nukkumaan nälkäisenä. Ei ole varaa ostaa lääkkeitä. Ei ole varaa tarjota lapsille asioita, joita kavereilla on. ...Joutuu sanomaan lääkärille, että minulla ei ole tuohon varaa. ... Köyhyys on masentava kutsu itsemurhaan”.

”Koko ajan rahat loppu, laskut aina myöhässä samasta syystä. En elä leveästi, en tupakoi tai juo alkoa, en harrasta mitään, silti rahat ei riitä. Pelkään koko ajan luottotietojen menetystä, lääkäriin en uskalla mennä.”

” Syrjään jäämisen kokemukset, pakko tinkiä asioista joita tarvitsisi, häpeän tunteet joista seuraa se että peittelee tilannettaan”.

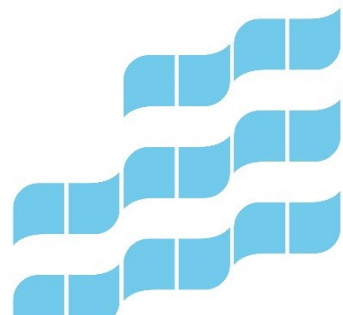
”Mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämään tai yhteiskuntaan ovat joko äärettömän karsittuja tai olemattomat”.

Tutkimuksessaan Kertomuksia nykyajan köyhyydestä: syitä ja ratkaisuehdotuksia Eeva-Maria Grekula sai muiden muassa yllä olevia vastauksia kysyessään miten köyhät ihmiset itse määrittelevät suomalaisen köyhyyden.

Kuten lainauksistakin voi lukea köyhyys ei ole ainoastaan toimeentulon äärimmäistä niukkuutta ja jatkuvia rahahuolia. Se on myös kokemuksia osattomuudesta, syrjäytymisestä, pelosta, turvattomuudesta. Ja häpeästä. Häpeän ja syyllisyydentunteita lisää se, että julkisessa keskustelussa usein otaksutaan köyhyyden olevan yksilöllinen ongelma, köyhien ihmisten omaa syytä. Se on ani harvoin, jos koskaan, totta. Köyhyys on usein ylisukupolvista, periytyvää. Pitkään jatkunut työttömyys tai sairastaminen voivat johtaa köyhyyteen. Niin myös epäonnistumiset yrittäjyydessä. Kuka tahansa on voinut ajautua köyhyyteen, muulloinkin kuin koronapandemian oloissa.

Toisin kuin menneinä vuosikymmeninä ei absoluuttinen köyhyys ja huono-osaisuus enää koettele kansalaisten enemmistöä. Se on vähemmistöjen taakka; köyhyys on erkaantunut omaan ”marginaaliinsa”. Kun hyvin köyhiä ihmisiä on lukumääräisesti vähemmän, köyhyys erottuu, mutta ei enää puhuttele enemmistöjä. Erilaiset todellisuudet eivät kohtaa. Asuinalueet ovat jo paljolti eriytyneet ihmisten tulotason mukaan. On kerrostaloalueita, joissa asuu vain hyvin vähävaraisia ihmisiä, usein maahanmuuttajia, ja joiden kouluissa on vain vähävaraisten perheiden lapsia.

Myös politiikassa on selkeästi nähtävissä se, että köyhyyden torjumista ja poistamista ei laajasti pidetä välttämättömänä osana yhteistä hyvinvointia. Se toki kirjataan strategioihin ja hyvinvointisuunnitelmiin. Konkreettiset toimenpiteet ovat kuitenkin riittämättömiä. Tampereella on tehty köyhyysohjelmia, mutta niiden toteuttamiseen myönnetyt määrärahat ovat olleet vaatimattomia.

Köyhyyden torjunnassa ja poistamisessa tarvitaan merkittäviä rakenteellisia muutoksia, kuten parempaa työllisyyttä, mutta vallitsevaa köyhyyttä ja huono-osaisuutta voidaan helpottaa monin tavoin, kuten vaikuttavalla sosiaalityöllä ja -turvalla.

Julkisessa keskustelussa kuulee otaksuvia myös siitä miten sosiaaliturvaa käytetään väärin. Muun muassa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen valtakunnallisista selvityksistä kuitenkin tiedetään asian olevan päinvastoin. Likikään kaikki sosiaaliturvaan oikeutetut eivät ensinnäkään tunne oikeuksiaan, eivätkä siitä syystä hae toimeentulotukea tai muuta sosiaaliturvaa. Myös monet oikeuksistaan tietoiset ihmiset jättävät hakematta tukea, koska kokevat sen nöyryyttäväksi, tai liian vaikeaksi.

Jo vuodelta 2005 olevassa tutkimuksessaan Hyvinvointivaltion lupaukset ja kohtuuttomat tapaukset Anna Metteri osoitti miten vaikeaa voi olla saada apua, kohdata järjestelmässä ymmärrettävää, ”huolta pitävää ja kunnioittavaa asennetta sekä ihmisistä välittämistä niissäkin tilanteissa, joissa ei ole mahdollista vastata tarpeisiin juuri asiakkaan toivomalla tavalla”. Metteri puhuu ”järjestelmän kiertolaisista”, jotka eivät saa oikeaa ja oikea-aikaista apua ja siitä syystä joutuvat kuormittamaan palvelujärjestelmiä pitkittyneesti. Nämä huomioidut ovat yhä ajankohtaisia ja lisäävät tarvetta rakenteelliselle sosiaalityölle, jossa asiakasta kuullaan ja hänen tilanteensa nähdään myös suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan.

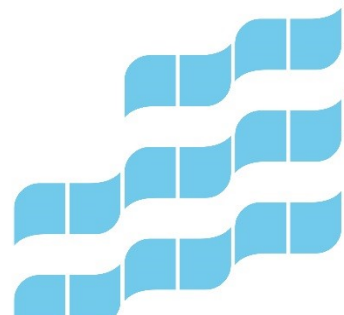
Sosiaalityö on sote-uudistuksen myötä siirtymässä hyvinvointialueelle, mutta se ei poista, vaan lisää tarvetta kehittää sosiaalityötä entistä vaikuttavampaan suuntaan.

Kun köyhyys ja sen synnyttämät sosiaaliset ongelmat ovat rakenteellisia, yhteiskunnallisia, on niihin vastaamisessa oltava vahva yhteisöllinen ajattelu. Tarvitaan rakenteellisia ratkaisuja, niiden mukana vahvaa rakenteellista sosiaalityötä. Rakenteellisen sosiaalityön määritelmän mukaan se tekee näkyväksi sosiaalihuollon asiakkaiden ongelmia ja tarpeita, mutta myös vahvuuksia, sekä niiden suhteita yhteisöön ja yhteiskuntaan. Rakenteellisen sosiaalityön avulla voidaan tunnistaa ja puuttua rakenteisiin ja mekanismeihin, jotka tuottavat inhimillistä kärsimystä ja pahoinvointia yhteisöissä, ihmisten joutumisen pitkäaikaisiin asiakkuuksiin erityispalveluissa, ja niin ollen kustannuksia kunnille.

Sosiaalihuoltolain mukaan rakenteellinen sosiaalityö on ”asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottamista asiakkaiden tarpeista ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä ja tarpeisiin vastaavien sosiaalipalvelujen ja muun sosiaalihuollon vaikutuksista”. Toimintatapoina ovat esimerkiksi kehittäjäasiakkaat, asiakasraadit ja kokemusasiantuntijat. Sosiaalityön kentältä kerätyn tiedon merkitys on siinä, että se antaa kulloinkin ajankohtaista tietoa kunnan asukkaiden arjesta ja osoittaa suuntaa mihin sosiaalityössä on syytä panostaa.

Keskeinen menetelmä päätöksentekijöille on myös sosiaalinen raportointi. Tässä vuosittaisilla sosiaaliamiesten kertomuksilla on merkittävä roolinsa, ja onkin vaikea ymmärtää miksi Tampereella ei ole käytäntönä tuoda kertomuksia kaupunginvaltuustoon. Vasemmistoliiton valtuustoryhmän edustaja kaupunginhallituksessa on tätä vuosittain esittänyt saamatta esitykselle tukea. Kun vaikuttavan rakenteellisen sosiaalityön tavoitteena on sosiaalityötä tekevien ja kunnallisten luottamushenkilöiden yhteisen ymmärryksen ja yhteistyön lisääminen, olisi koko valtuustolle tärkeää saada sosiaaliamiehen kertomuksessa oleva tieto. Sama tieto ei välity muista valtuustoon tulevista kertomuksista.

Tampereella on perustettu aikuissosiaalityön rakenteellisen sosiaalityön tiimi syksyllä 2019. Se on tehnyt arvokasta työtä oman sosiaalityön ohessa ilman lisäresurssointia. Lapsiperheiden sosiaalityön puolella vastaava tiimi on aloittamassa. Nämä ovat hyviä alkuja sille, että rakenteellinen ajattelu ja työ juurtuu laajasti sosiaalityöhön. Osin uudenlainen ajattelu vaatii koulutusta ja resursseja.

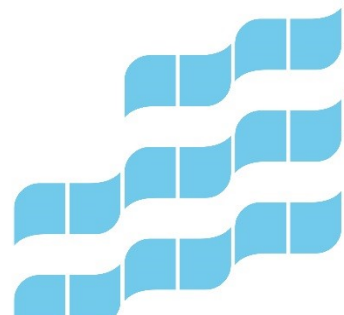

Edellä olevan perusteella esitämme, että Tampereella kehitetään ja vahvistetaan vaikuttavaa rakenteellista sosiaalityötä ja turvataan sen tarvitsemat resurssit.

Tampereella 18.4. 2021

Ulla-Leena Alppi

Mikko Aaltonen
Minna Minkkinen
Sinikka Torkkola
Noora Tapio
Milka Hanhela

**Valtuustoaloite maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamiseksi nuorille ja vähävaraisille –
Tampereen vihreä valtuustoryhmä ja Tampereen vasemmistoliiton valtuustoryhmä**

Tampereen vihreä valtuustoryhmä ja vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittävät aloitteessaan, että julkinen sektori voisi tukea kuukautisterveyttä tarjoamalla suojia ja helposti saatavilla olevaa tietoa nykyistä paremmin. Aloitteen mukaan Tampereen tulisi selvittää mahdollisuutta tarjota maksuttomia kuukautisvälineitä nuorille ja muille niitä tarvitseville.

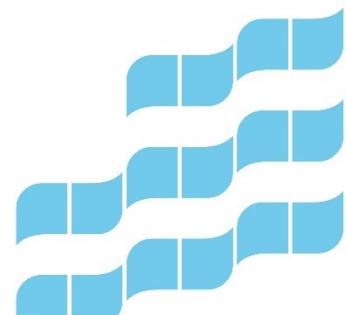
Mikäli mahdollinen kuukautisvälineiden jakelu toteutettaisiin opetus- ja koulutuspalveluiden piirissä olevien nuorten osalta koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tai muiden soveltuvien terveyspalveluiden kautta, tulee huomioida toiminnan edellyttämä tarve henkilöstövoima-varojen vahvistamiselle. Terveyspalveluiden ammattilaisten toimiessa välineiden jakajina tilanteet voisivat olla otollisia hetkiä asiakkaiden kysymyksiin vastaamiselle ja monenlaiselle seksuaaliterveys- ja yleiselle terveysneuvonnalle. Tämä sinänsä myönteinen asia ei kuitenkaan ole sellaisenaan istutettavissa nykyiseen erittäin kuormitettuun terveydenhoitajan työnkuvaan.

Seksuaaliterveys- ja muuta yleistä murrosiän kehitykseen (ml. kuukautiset) liittyvää terveysneuvontaa annetaan jo nykyiselläänkin esim. kouluterveydenhuollossa osana joka vuotisia terveystarkastuksia. Tämän lisäksi näistä asioista puhutaan myös terveystiedon tunnilla tai terveydenhoitajien mahdollisesti pitämässä ryhmätapaamisissa. Kaikki tähän aihepiiriin liittyvä neuvonta ja ohjaus on tärkeä osa kouluterveydenhuollon, etenkin terveydenhoitajien ennalta ehkäisevää työtä. Lisäksi satunnaisissa tilanteissa on tälläkin hetkellä ollut mahdollisuus saada kuukautissuoja terveydenhoitajalta, jos tarve ilmenee kesken koulupäivän. Myös opiskeluterveydenhuollossa neuvontaa annetaan tarvittaessa tästäkin asiasta esim. kertomalla eri suojainvaihtoehdoista.

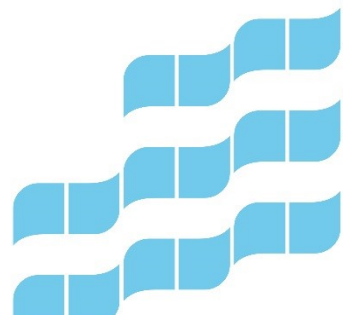
Laajempi suojainten jakaminen kaikille ei kuitenkaan ole koulu- tai opiskeluterveydenhuollon toiminnan ydinaluetta ja vaatisi erillisen jakeluorganisaation henkilöstöineen, sillä jonkun tulisi myös tarvikkeet tilata, tiedottaa jne. Eräänä ratkaisuna voisi olla, että esimerkiksi oppilaitosten wc-tiloihin lisättäisiin automaatteja, joista maksuttoman suojan voisi tarvittaessa noutaa. Tässäkin toimintamallissa olisi ratkaistava, mikä taho automaatteja täydentäisi, sillä mistään pienestä volyyymistä ei liene kyse. Terveyspalveluiden on tärkeää panostaa yleisen tietouden lisäämiseen ja neuvonnan tehostamiseen sekä seksuaaliterveyden parantamiseen esimerkiksi sukupuolitauteja ja ei-toivottuja raskauksia vähentämällä.

Hygieniaan liittyvät menot sisältyvät toimeentulotuen perusosaan. Mikäli toimeentulotuen perusosa on tällaisenaan riittämätön, kansallisesti voisi olla syytä harkita, voitaisiinko kuukautisiin liittyvä menorasite huomioida toimeentulotuessa kasvattamalla perusosaa. Lisäksi kansallisesti voisi tulla harkittavaksi, voitaisiinko kuukautissuojakysymys ratkaista esimerkiksi verotuksellisin ratkaisuin niiden verotusta merkittävästi keventämällä.

Helsingin kaupungilla on ollut sama asia käsitteillä nyt alkusyksystä ja heidän lausuntoonsa on kirjattu, että jakelu olisi parempi toteuttaa esimerkiksi apteekin kautta. Voisi olla tarpeen selvittää kansallisella tasolla, voisiko kuukautissuojien maksutonta jakelua organisoida yleishyödyllisten toimijoiden tai kuntien toteuttamana niin, että kuukautisterveys toteutuisi asuinpaikasta riippumatta.

Pienituloisten tamperelaisten kuukautisiässä olevien naisten kuukautisvälineet kustantaisivat karkeasti arvioituna noin 400 000 euroa vuodessa. Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamiseen nuorille ja vähävaraisille.

Aloite maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamisesta nuorille ja vähävaraisille

Kuukautisvälineiden puute koskee monia menstruovia ihmisiä Suomessa. Kuukautiset ovat edelleen monelle tabu eikä kuukautisiin liittyvistä asioista keskustella riittävän avoimesti. Julkinen sektori voisi tukea kuukautisterveyttä tarjoamalla suoja ja helposti saatavilla olevaa tietoa nykyistä paremmin.

Vähävaraiselle ihmiselle kuukautisvälineisiin kuluva summa voi muodostaa merkittävän osan kuukauden tai viikon budjetista. Terveysiteet ja tamponit maksavat käyttäjälle kuukaudessa muutamasta eurosta yli kymmeneen euroon. Kestosuojat, kuten kestopiteet ja kuukupit, tulevat pitkällä aikavälillä halvemmiksi, mutta ovat ostohetkellä kalliita. Kenenkään ei tulisi joutua valitsemaan käyttääkö rahansa ruokaan vai kuukautisvälineisiin. Kuukautisvälineiden ostamatta jättäminen voi johtaa kuukautishygienian puutteesta johtuviin terveysongelmiin.

Kuukautisiin liittyvään taloudelliseen epätasa-arvoon on tärkeä puuttua. Esimerkiksi Skotlanti on päättänyt tarjota maksuttomia terveysiteitä ja tamponia niitä tarvitseville. Suomessa Helsinki on päättänyt aloittaa kuukautissuojien jakamisen oppilaitoksissa. Maksuttomia kuukautisvälineitä tulisi olla tarjolla kouluissa, terveyskeskuksissa ja sosiaalipalveluissa, jotta ne ovat helposti ihmisten saatavilla. Samalla voidaan edistää gynekologista terveyttä tarjoamalla tietoa kuukautisista ja gynekologisista sairauksista.

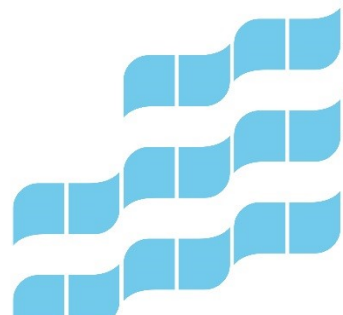
Kuukautisköyhyys koskettaa monia eri ihmisryhmiä. Esimerkiksi kaikilla nuorilla ei välttämättä ole mahdollisuutta saada kuukautissuojia kotoa tai rahaa niiden hankkimiseen. Myös asunnottomat ovat usein vaikeassa asemassa riittävien kuukautissuojien hankinnan osalta.

Jokaisella tulee olla oikeus valita itse omat kuukautisvälineensä oli kyseessä sitten kuukuppi, kestopiteet, tamponit tai terveysiteet. Tampereen tulee seurata Helsingin esimerkkiä kuukautisköyhyyteen liittyvän tabun rikkomisessa ja turvata kaikille oikeus hyviin kuukautisiin taloudellisista resursseista riippumatta.

Me allekirjoittaneet valtuutetut vaadimme että Tampere selvittää mahdollisuutta tarjota maksuttomia kuukautisvälineitä nuorille ja muille niitä tarvitseville. Suojien tulee olla saatavilla niin, ettei niitä tarvitsevan sukupuoli tule suoja noutaessa kyseenalaistetuksi.

Tampereella 14.6.2021

Tampereen vihreä valtuustoryhmä
Tampereen vasemmistoliiton valtuustoryhmä

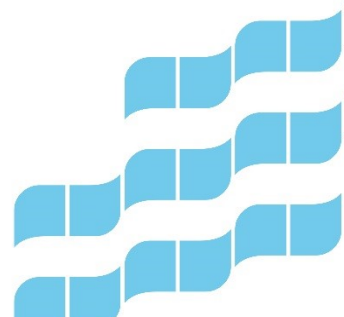

Liite Yla 14.9.2021

Vuoden 2022 talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite keskusta-alueen viikonloppupysäköinnin muuttamiseksi maksuttomaksi 31.5.2021 saakka -
Keskustan Tampereen valtuustoryhmä TRE:3952/02.00.01/2020

Valtuustoaloite Tampereen keskustan kadunvarsipysäköinnin muuttamiseksi keskustan yrittäjiä ja kaupungin
taloudellista elinvoimaa palvelevaksi – Veikko Vallin TRE:2310/08.00.01/2021

Valtuustoaloite keskusta-alueen viikonloppupysäköinnin muuttamiseksi maksuttomaksi 31.5.2021 saakka - Keskustan Tampereen valtuustoryhmä

Yhdyskuntalautakunnan lausunto:

Keskustan Tampereen valtuustoryhmä esittää 15.6.2020 jättämässään valtuustoaloitteessa, että kaupunki poistaa keskusta-alueelta kadunvarsipysäköinnin pysäköintimaksut viikonlopulta 31.5.2021 saakka elvytystoimenpiteenä. Maksullisuuden sijaan voidaan edellyttää pysäköintikiekkoa. Vaikka alkuperäisen valtuustoaloitteen loppupäivämäärä on jo mennyt, on asiasta syytä linjata yleisellä tasolla jatkoa ajatellen, sillä koronan vaikutukset ja siihen liittyvät rajoitukset saattavat jatkua vastaisuudessaakin.

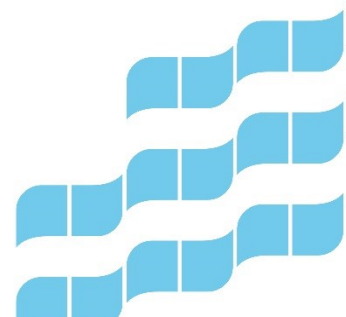
Tampereen poliittisessa ohjauksessa, erityisesti kaupungin talouden tasapainottamisohjelmassa, on aiemmin linjattu, että pysäköinnistä saatavia tuloja tulisi pyrkiä lisäämään. Tästä syystä pysäköintihintoja on korotettu ja pysäköinnin 1-vyöhykettä laajennettu kesällä 2019. Lisäksi käyttöön otettiin sunnuntaipysäköinnin maksullisuus 50 % muita päiviä alhaisemmalla tuntihinnalla. Pysäköinnistä saatavat tulot lisääntyivätkin muutosten myötä ensimmäisen puolen vuoden vertailujaksolla (7-12/2019 vs. 7-12/2018) n. 19 % (n. +684 000 €). Myös pysäköintimäärät lisääntyivät vastaavalla ajanjaksolla n. 7,5 %, eli hinnankorotuksilla ei ollut negatiivista vaikutusta pysäköintimääriin.

Koronapandemian myötä pysäköinti keskustassa väheni kuitenkin merkittävästi alkuvuodesta 2020 alkaen, mikä luonnollisesti vaikutti myös pysäköinnistä saataviin tuloihin. Koska viimevuotiset vaihtelut pysäköintimäärissä ovat olleet niin merkittäviä, on toteutettujen ja uusien suunniteltavien muutosten vaikutuksia hyvin vaikea verrata aiempiin vuosiin. Tämän hetken pysäköintitapahtumien määrät ovat edelleen alhaisemmat kuin koronaa edeltävänä aikana (-16 % vyöhykkeillä 1-3 vuoteen 2019 verrattuna). Muutos on kohdistunut etenkin vyöhykkeille 2 ja 3, joissa pysäköintitapahtumat ovat vähentyneet kahdessa vuodessa n. 25 %. Sen sijaan vyöhykkeellä 1 muutos on ollut vain -6 %.

Ilmainen viikonloppupysäköinti vähentäisi kaupungin keräämiä pysäköintituloja merkittävästi, vaikka sunnuntaipysäköinnin maksullisuus onkin voimassa vain 1-vyöhykkeellä. Etenkin lauantaipysäköinnin osuus Tampereen pysäköintituloista on merkittävä. Vuonna 2020 lauantailta kerättiin pysäköintituloja lähes 700 000 € ja sunnuntailta 130 000 €. On huomattava, että korona on myös vähentänyt pysäköintituloja vuonna 2020.

Ehdotuksen toteuttaminen edellyttäisi lisäksi merkittäviä liikennemerkkimuutoksia keskustan alueelle sekä muutoksia tietojärjestelmiin, joista aiheutuisi karkeasti arvioituna muutaman kymmenen tuhannen euron lisäkustannukset kaupungille. Kevyemmin toteutettuna liikennemerkeistä voitaisiin mahdollisesti teipata piiloon viikonloppupysäköintiä koskevat tiedot ja sallia aikarajoittamaton pysäköinti viikonloppuisin, mutta järjestelmämuutokset vaadittaisiin joka tapauksessa. Alkuperäinen tilanne olisi myös palautettava myöhemmin ennalleen.

Kaupungin taloustilanteen takia ehdotusta ei voida toteuttaa.

TPE: 3952 | 02.00.01 | 2020

VALTUUSTOALOITE: KESKUSTA-ALUEEN VIIKONLOPPUPYSÄKÖINTI MAKSUTTOMAKSI 31.5.2021 SAAKKA

Keskustan Tampereen valtuustoryhmä esittää, että Tampereen kaupunki poistaa keskusta-alueelta kadunvarsipysäköinnin pysäköintimaksut viikonlopuilta elvytystoimenpiteenä. Maksullisuuden sijaan voidaan edellyttää pysäköintikiekkoa, jolloin autoja ei tarpeetta jätetä katujen varsille.

Palveluliiketoiminnan kärsiessä koronasta kaupunki näin tukee erityisesti ravintoloita, kun viikonloppuisin on houkuttavaa suunnata Tampereelle henkilöautollakin. Kokeilu osaltaan vie pysäköintituloja, mutta on huomattavasti kustannustehokkaampi ja oikeammin kohdennettu elvytystoimenpide kuin esimerkiksi infrainvestointien kiihdyttäminen.

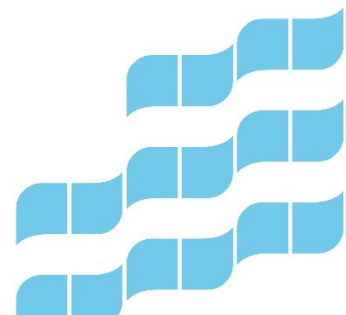
Odotamme, että muutos toteutetaan välittömästi. Kokeilujakson jälkeen tarkastellaan kokeilun tuloksia ja päätetään, jatketaanko käytäntöä.

Tampereella 15.6.2020

Keskustan Tampereen valtuustoryhmä: Kalle Kiili, Mikko Alatalo, Vilhartti Hanhilahti, Jouni Ovaska, Matti Järvinen, Mikko Kriikku, Anna-Kaarina Rantaviita-Tiainen, Tuomo Räihä

Ryhmän puolesta

Kalle Kiili
puheenjohtaja, Keskustan Tampereen valtuustoryhmä

Valtuustoaloite Tampereen keskustan kadunvarsipysäköinnin muuttamiseksi keskustan yrittäjiä ja kaupungin taloudellista elinvoimaa palvelevaksi – Veikko

Vallin

Yhdyskuntalautakunnan lausunto:

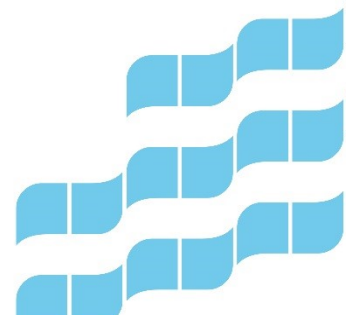
Veikko Vallin on valtuustoaloitteessaan 22.3.2021 esittänyt, että Tampereen keskustan maksullista pysäköintiä muutettaisiin siten, että pysäköinti ensimmäisen 30 minuutin ajaksi olisi ilmaista. Perusteluna esitykselle on se, että ilmaisen pysäköinnin arvioidaan tukevan keskustan kivijalkayrittäjiä ja siten keskustan elinvoimaa.

Tampereen poliittisessa ohjauksessa, erityisesti kaupungin talouden tasapainottamisohjelmassa, on aiemmin linjattu, että pysäköinnistä saatavia tuloja tulisi pyrkiä lisäämään. Tästä syystä pysäköintihintoja on korotettu ja pysäköinnin 1-vyöhykettä laajennettu kesällä 2019. Lisäksi käyttöön otettiin sunnuntaipysäköinnin maksullisuus 50 % muita päiviä alhaisemmalla tuntihinnalla. Pysäköinnistä saatavat tulot lisääntyivätkin muutosten myötä ensimmäisen puolen vuoden vertailujaksolla (7-12/2019 vs. 7-12/2018) n.19 % (n. +684 000 €). Myös pysäköintimäärät lisääntyivät vastaavalla ajanjaksolla n. 7,5 %, eli hinnankorotuksilla ei ollut negatiivista vaikutusta pysäköintimääriin. Koronapandemian myötä pysäköinti keskustassa väheni kuitenkin merkittävästi alkuvuodesta 2020 alkaen, mikä vaikutti myös pysäköinnistä saataviin tuloihin. Vuoden 2020 kadunvarsipysäköintien määrä oli jopa 62 % alhaisempi kuin vuonna 2019. Pysäköintimäärissä esiintyy myös melko paljon vaihtelua vuosittain normaalitilanteessakin.

Tampereen kaupunki on tutkinut 15 minuutin ilmaisen pysäköinnin vaikutuksia pysäköinnistä saataviin tuloihin toukokuussa 2019, jolloin asiaa esiteltiin myös yhdyskuntalautakunnalle. Selvitys tehtiin pysäköintivyöhykkeelle 1, jossa pysäköinti on Tampereella kalleinta ja joka kattaa erityisesti ydinkeskustan alueen. Vaikutuksia pysäköintituloihin tutkittiin vuoden 2018 pysäköintimääriä käyttämällä, mutta vuoden 2019 muuttuneet maksuvyöhykkeet huomioiden. Vuonna 2019 käyttöön otettuja sunnuntaipysäköinnin maksullisuutta ei kuitenkaan vielä selvityksessä voitu huomioida. Selvityksen perusteella 15 minuutin ilmaisen pysäköinnin vaikutus kaupungin keräämiin pysäköintituloihin olisi ollut n. -650 000 € vuodessa, mikä olisi vastannut n. 26 % kokonaispysäköintituloista. Melko suuri osuus selittyy sillä, että ilmainen pysäköinti koskisi kaikkea pysäköintiä eli myös yli 15 minuutin pysäköintiä.

Mikäli ilmainen pysäköinti olisi tarjolla valtuustoaloitteen esityksen mukaisesti 30 min maksuvyöhykkeellä 1, aiheuttaisi se yhä suuremmat pysäköintitulojen menetykset kaupungille. Vuoden 2018 pysäköintidatan perusteella 30 min ja sitä lyhyempiä pysäköintitapahtumia on jopa 30 % kaikesta pysäköinnistä (sunnuntaipysäköintiä ei huomioitu). Tämän lisäksi 30 minuutin ilmaisuus koskisi myös yli 30 min kestäviä pysäköintejä, joten kokonaisvaikutus pysäköintituloihin olisi erittäin merkittävä. Vaikutus olisi laskelmien perusteella jopa -47 %, mikä vastaisi arviolta n. 1,175 milj. € menetystä pysäköintituloista, joiden on ennen koronapandemiaa arvioitu olevan maksuvyöhykkeellä 1 kokonaisuudessaan n. 2,5 milj. €/vuosi. Päälle tulisivat vielä sunnuntaipysäköinnin tulojen menetykset. Mikäli 30 min ilmainen pysäköinti ulotettaisiin myös maksuvyöhykkeille 2 ja 3, olisi vaikutus pysäköintituloihin vieläkin merkittävämpi. Kuten edellä mainittiin, pysäköintimäärät Tampereella myös lisääntyivät vuonna 2019 vuoteen 2018 nähden, kunnes koronan vaikutuksesta pysäköinti keskustassa väheni merkittävästi. Vuoden 2018 tilanteen voidaankin arvioida vastaavan melko hyvin tämän hetken tilannetta.

Ehdotuksen toteuttaminen edellyttäisi lisäksi merkittäviä liikennemerkkimuutoksia keskustan alueelle, joista aiheutuisi karkeasti arvioituna muutaman kymmenen tuhannen euron lisäkustannukset kaupungille.

TRE: 2308/11.00.01/2021

Tampereella maanantaina, 22. maaliskuuta 2021

VALTUUSTOALOITE

Tampereen keskustan kadunvarsipysäköinnin muuttaminen keskustan yrittäjiä ja kaupungin taloudellista elinvoimaa palvelevaksi

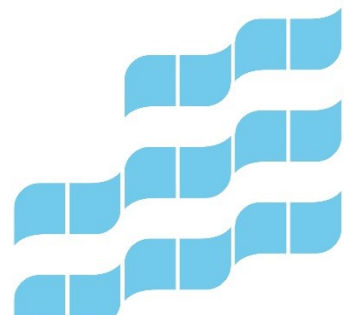
Tampereen keskustan tyhjeneminen kauppaliikkeistä ja keskusta-alueen elinkeinotoiminnan hiipuminen ovat huolestuttava ilmiö. Kansalaisilta ja yrittäjiltä saadun palautteen perusteella autoilun vaikeuttaminen on mennyt liian pitkälle. Asiakkaat siirtyvät automarketteihin ja kauppaliikkeisiin, joiden eteen voivat pysäköidä autonsa maksutta. Koronakriisin rajoitusten vuoksi tilanne on entisestään pahentunut varsinkin ravintoloiden osalta.

Joukkoliikenne ei ole kaikille edes todellinen vaihtoehto esimerkiksi vanhuuden tai vamman aiheuttamien kulkemisvaikeuksien takia. Autolla liikkumisen tarpeet on huomioitava jatkossakin kaupungin suunnittelussa sekä kaavoituksessa. Asiakaspysäköintiä on helpotettava.

Esimerkkejä tällaisista järjestelyistä on muualla Suomessa. Lyhytaikainen maksuton pysäköinti aivan kivijalkayritysten vieressä mahdollistaa tehokkaan asiointiliikenteen ajoneuvojen vaihtuvuuden johdosta. Tämä palvelee keskustan ravintoloita, kahviloita, kioskeja, kauppoja, myymälöitä sekä myös torimyyjiä ja Tampereen kauppahallia. Pitkäaikaisesta pysäköinnistä ei ole kyse, joten kaupungin pysäköintilaitosten tulopohja ei vaarannu. Yli 30 minuutin pysäköinnistä perittäisiin maksu edelleen.

Yllä mainittujen perusteella esitän, että Tampere mahdollistaa puolen tunnin maksuttoman pysäköinnin kaupungin keskeisimmillä paikoilla. Pysäköinnin maksuttomuuden voi toteuttaa joko pysäköintikiekolla ja sitä vastaavalla liikennemerkillä (30 min) tai pysäköintiautomaattien uudelleenohjelmoinnin kautta. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa automaatti vähentäisi loppusummasta ensimmäisten 30 minuutin osuuden. Kaupungin tulee selvittää parhaat sijainnit tällaisille paikoille ja tuoda esitys päätettäväksi.

Kaupunginvaltuutettu Veikko Vallin (ps)

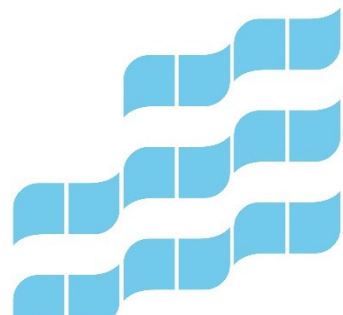

Liite Jolila 15.9.2021

Vuoden 2022 talousarvion yhteydessä käsiteltävä valtuustoaloite

Valtuustoaloite kulttuuribussien käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila Dündar-Järvinen,
TRE:5210/08.00.01/2019

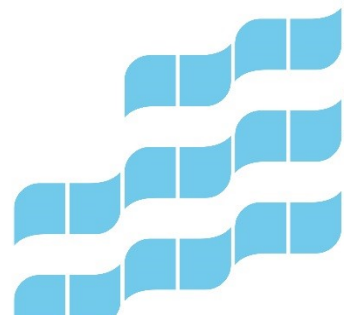

Valtuustoaloite kulttuuribussien käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila Dündar-Järvinen

Joukkoliikennelautakunnan lausunto:

Aila Dündar-Järvinen esittää valtuustoaloitteessaan 19.8.2019, että Tampereen kaupunki yhteistyössä muiden toimijoiden, yhteistyökumppaneiden ja asukkaiden kanssa aloittaa kulttuuribussi - pilotin Pispalan joukkoliikenteen osalta. Aloitteessa on kuvattu laajasti erilaisia teemoja, joiden ympärille kulttuuribussi-pilotin voisi rakentaa. Aloitteen alkusanoissa viitataan vuosien 2018-2019 aikaiseen vaikuttamistyöhön, jolla turvattiin lakkautusuhan alla olleet Pispalanharjun joukkoliikennepalvelut. Tampereen kaupunginvaltuusto myönsi talousarviokokouksessaan 19.11.2018 määrärahan Pispalanharjun joukkoliikennepalveluille vuodelle 2019. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päätti sen jälkeen keväällä 2019, että Pispalanharjun joukkoliikennepalvelut voivat jatkua kevääseen 2020. Aloite on tehty ajankohtana, jolloin Pispalanharjun joukkoliikennepalveluista oli tehty edellä mainittu turvaava päätös vain kevääseen 2020 asti.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toteaa, että Pispalanharjun joukkoliikennepalvelut ovat uudistetussa ja 9.8.2021 käyttöön otetussa Linjasto 2021-suunnitelman mukaisessa linjastoratkaisussa vakiintuneet. Linja 27 liikennöi Järvensivulta Sorin aukion ja Ratinan kautta Hämeenpuistoon ja sieltä Pispalanharjulle arkisin noin kerran tunnissa klo 06 - 19 ja lauantaisin klo 9-17 välillä. Joukkoliikenteen vuoden 2022 talousarviossa on tähän liikennetarjontaan varauduttu. Idea kulttuuribussista on mielenkiintoinen mutta joukkoliikennelautakunta ei ole varautunut sen toteuttamiseen muilta osin kuin edellä kerrotusti säilyttämällä liikennetarjonnan.

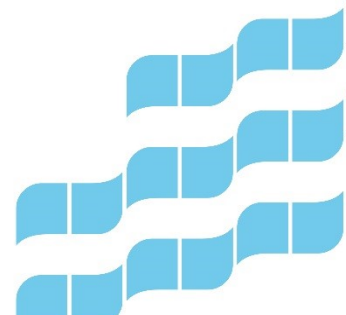
Valtuustoaloite kulttuuribussien käyttöön otosta Tampereen kaupungissa

Pispalanharjun joukkoliikenteen jatkumisen puolesta on käyty jo liki kahden vuoden mittainen taistelu. Pispalan asukkaat ovat tehneet kaikkensa, jotta joukkoliikenne jatkuisi Pispalanharjulle. Lukuisia vetoamuksia lähetettiin valtuutetuille ja Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan jäsenille. Lisäksi kerättiin yli 1600 nimeä sisältävä adressi liikennöinnin jatkumisen puolesta. Allekirjoittanut teki valtuustoaloitteet 19.2.2018 sekä 29.1.2019 liikennöinnin jatkamiseksi Pispalanharjulle. Asukkaat ideoivat mm. kulttuuribussireitin Pispalanharjulle, koska Tampereen kaupunki hakee Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Tähän hienoon ideaan kaupunki ei ole vielä tarttunut. Taistelu bussilinjan jatkumiseksi Pispalanharjulle kuitenkin lopulta auttoi ja Tampereen kaupunginvaltuusto myönsi budjettikokouksessaan 19.11.2018 100 000 euroa pikkubussin liikennöintiä varten vuodelle 2019. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päätti vielä keväällä 2019, että liikennöinti linjalla 115 voi jatkua muiden linjojen tavoin kevääseen 2020.

31.10.2018 Pispalan aktiivit ja yhdistykset tekivät esityksen päättäjäille bussilinja 15:n palauttamisen puolesta ja ehdotuksen uudeltaisesta kulttuurikonseptista **Pispala Bus**, joka palvelisi harjun asukkaiden lisäksi turisteja vetovoimaisella tavalla. Esitystä tukivat myös lukuisat Pispalan kulttuurivaikuttajat (alla):

Erityisesti kulttuuribussia ideoivat seuraavat vaikutusvaltaiset tahot:

Katja Villemonteix, työryhmän vetäjä ja esityksen kirjoittaja
Lauri Viita -seura, Arto Ilkka Jalonen, puheenjohtaja
Pispalan Asukasyhdistys ry, Katja A. Wallenius, puheenjohtaja
Toivo (Topi) Autiosaari ja Annamarja Ollikainen-Autiosaari
Pispalan Kirjastoyhdistys ry
Pispalan Kulttuuriyhdistys ry / Hirvitalo – Pispalan nykytaiteen keskus
Pispalan Musiikkiyhdistys ry, Ari Pulkkinen, puheenjohtaja ja Juha Hildén, rahastonhoitaja
Pispalan Moreeni ry
Pispalan Saunayhdistys ry
Pispan koulun vanhempainyhdistys ry, Jenni Partanen, puheenjohtaja

Tukijat

Mikko Alatalo, kansantaiteilija

Klaus Haapaniemi, suunnittelija ja kuvittaja

Satu Hassi, kansanedustaja, kirjailija

Juha Hurme, kirjailija

Anna Elina Isoaro, kirjallisuuden läänintaiteilija

Sirkku Peltola, näytelmäkirjailija, teatteriohjaaja

Jotaarkka Pennanen, teatteriohjaaja, kirjailija

Ville Pirinen, sarjakuvataiteen läänintaiteilija

Pispalan Pulteri, Juha Tuominen, ravintoloitsija

Aliisa Pulkkinen, näyttelijä

Tuire Salenius, näyttelijä

Mikko Viherjuuri, ohjaaja

Heikki Salo, säveltäjä, sanoittaja, laulaja

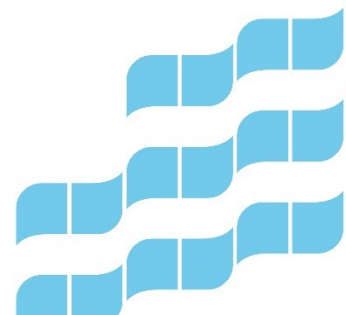
Tampereen Kulttuuriyhdistys ry, Juhana Mattila, puheenjohtaja

Tampereen Matkailuoppaat – Tampere Tourist Guides ry, Katja Wallenius, puheenjohtaja
Vastavirta-Klubi

Kulttuuribussin idea on erinomainen ja sillä olisi toteutuessaan monia Tamperetta, asukkaita ja turisteja hyödyntäviä vaikutuksia; myös kulttuuripääkaupunkihaussa. Pispalalaisten halu kehittää ja parantaa ideoiden omaa aluettaan ja kaupunkiaan on merkille pantavaa ja ansaitsee sen, että kaupunginvaltuutetut pohtivat vakavasti esitettyä kulttuuribussi- konseptia. Esityksen allekirjoittajat ovat luvanneet tuottaa Pispala Bus - konseptia ja kehittää siitä vetovoimaa lisäävän tekijän kaupungin kulttuuritarjontaan. He ovat sitoutuneet tekemään työtä sen eteen, että yksityisautoilua saataisiin vähennettyä Pispalassa ja omalle bussille tulisi lisää matkustajia. He ovat haastaneet positiivisella tavalla pispalalaisia ja Pispalassa vierailevia ilmastotalkoisiin ja käyttämään bussi 115:ta. He ovat järjestäneet autottomia päiviä, jotta asukkaat jättäisivät oman auton kotiin ja käyttäisivät bussia. Huomionarvoista on, että linja 115 on ainoa, jolla pääsee esteetöntä tasaista reittiä pitkin Pyykin näkötorille. Säännöllinen bussiyhteys harjun nähtävyyksien äärelle on edellytys yksityisautoilun vähentämiseen.

Laajassa esityksessä päättäjille todetaan mm:

” Pispala tunnetaan sen rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja teollisuushistorian mukana syntyneestä työläisasutuksesta. Toteutuakseen Pispala Bus (kulttuuribussi) tarvitsee muitakin yhteistyökumppaneita kuin vain Pispalan yhdistykset. Jos kaupunki innostuu ajatuksesta, hanke toteutettaisiin yhteistyönä Pispalan yhdistysten, joukkoliikenteen, Visit Tampereen, Taiteen edistämiskeskuksen, Tampereen kulttuuripalveluiden, Tampereen

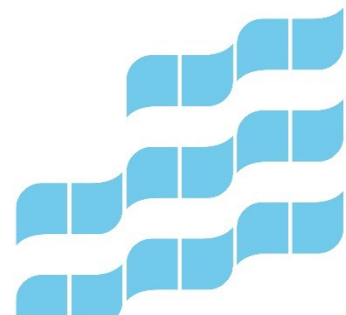
taidemuseon Muumimuseon ja Tampere-talon kesken. Pispalan yhdistykset tarjoavat osaamistaan ja aikaansa toteuttamaan bussielämystä, ettei kaupungin tarvitse ottaa kaikkea vastuuta. Monialainen yhteistyö tukee kaupungin strategiaa, jossa kannustetaan ottamaan asukkaat ja yhdistykset mukaan elämysten ja ilmiöiden tuottamiseen. Ehdotamme, että linjasta 115 kehitetään konsepti Pispala Bus, jonka kaksi bussia kulkevat teemoilla muumit ja Lauri Viita. Pispala Bus olisi sähköbussi, jonka latauspiste olisi päätepysäkillä Harjunpäässä. Tämä tukisi kaupungin strategian hiilineutraaliuden tavoitteita ja sopisi erinomaisesti Pispalan henkeen. Päätepysäkille ja Vesisäiliönmäen viereen tulisivat opasteet näköalapaikalle. Kartoissa olisi Pispalan kiinnostavia paikkoja, kuten esimerkiksi Rajaportin sauna, Pispalan Pulteri, Vastavirtaklubi, Haulitorni, Lauri Viidan museo, Café Pispala, Pispalan pitkät portaat, Hirvitalo, lasten leikkipuistot ja niin edelleen.”

Lauri Viita –bussi

”Toinen bussi sisustettaisiin temalla Lauri Viita. Linja kulkee harjulla Viidan muistomerkin, syntymäkodin ja Viidan kuvista tutun näköalapaikan ohi ja päättyy Lauri Viita -museon kulmille. Harjunpään päätepysäkestä tulisi Lauri Viidan pysäkki. Bussin sisällä olisi otteita Viidan teksteistä sekä tietoa suomeksi ja englanniksi Viidan elämästä ja Viitaan liittyvistä paikoista. Pispalan yhdistykset tuottaisivat sisällön ilmaiseksi.”

Muumibussi

”Muumilaakso on tunnettu boheemista elämäntavasta, persoonallisista tyypeistä, luonnonläheisestä elämänmenosta ja kauniista maisemista, villiintyneistä puutarhoista omenapuineen, yhteisöllisyydestä ja hyväntahtoisesta ilmapiiristä sekä sööteistä, värikkäistä puutaloista. Tampere-talon pysäkit nimettäisiin Muumipysäkeiksi. Tampere-talo ja Muumimuseo ovat menestystarinoita, jotka laajentuisivat entistä kokonaisvaltaisemmaksi elämykseksi Pispala Bussin myötä. Marriott- hotelli nousee Tampere-talon viereen. Hotellin ja Tampere-talon vierestä kulkeva Pispala Bus tarjoaisi turisteille mainion ja vaivattoman tavan saada ikimuistoisia kokemuksia Tampereesta. Tampereen taidemuseon Muumimuseon johtaja, Taina Myllyharju suhtautuu ideaan innostuneesti. Myllyharju lupasi Muumimuseon lähtevän ilman muuta mukaan Pispala Bus -hankkeeseen, jos se kehittyy konkreettiseen suunnitteluun. Muumimuseo tuottaisi itse sisällön Muumibussiin.”

Kulttuuripääkaupunkihaku

"Pispalalaisista on upeaa, että kaupunki tavoittelee kulttuuripääkaupungin titteliä. Uskomme, että Pispalalla on tarjota paljon myös kansainvälisellä tasolla. Joukkoliikenteen bussi kulttuurilinjana tarjoaisi matkailijalle vastustamattoman kokonaispaketin.

Kulttuuripääkaupunkihakemuksissa menestyvät vain ne kaupungit, joissa jo on näyttöä kulttuuriin panostamisessa, osallistavaa yhteistyötä eri toimijoiden kesken sekä vireillä olevia omaperäisiä hankkeita. Kiinnostavimpia kulttuurikohteita ovat ne, joissa ilmiöt ovat lähteneet aidosti liikkeelle ihmisistä ja elämästä.

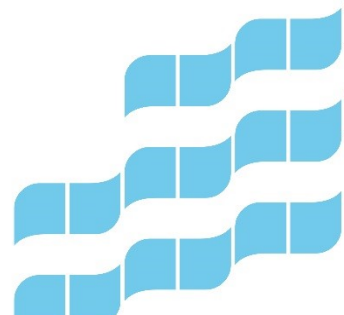
Millaisen viestin Tampereen kaupunki antaa hakiessaan kulttuuripääkaupungin titteliä, mutta samalla on ollut lakkauttamassa joukkoliikenneyhteyden Pispalanharjulle – paikkaan, joka on kuulu rikkaasta kulttuuriperinteestään ja taiteilijoistaan? Pispalassa on asunut ja asuu taiteilijoita, muusikoita, runoilijoita, kirjailijoita ja näyttelijöitä, kuten esimerkiksi Hassan Blasim, Aaro Hellaakoski, Juha Hurme, Yrjö Jylhä, Suvi Karjula, Aki Kaurismäki, Sirkku Peltola, Hannu Salama, Heikki Salo, Seela Sella, Lauri Viita, Olavi Virta."

Esitän, että Tampereen kaupunki yhteistyössä muiden toimijoiden, yhteistyökumppaneiden ja asukkaiden kanssa aloittaa kulttuuribussi – pilotin Pispalan joukkoliikenteen osalta esim. edellä kuvatuin teemoin. Jos pilotti osoittautuu onnistuneeksi, sitä voidaan myöhemmin laajentaa, myös muihin Tampereen alueisiin.

Tampereella 19.8.2019

**Aila Düндar-Järvinen
Kaupunginvaltuutettu (sd)**

Liite Akila 8.9.2021

Vuoden 2022 talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

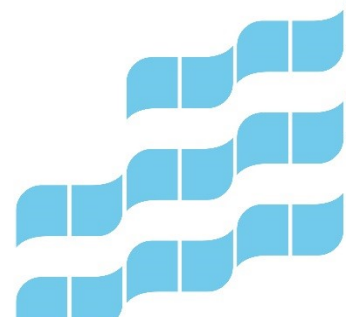
Valtuustoaloite päiväkotien ja peruskoulujen alaluokkien pihojen muuttamiseksi viheralueiksi Tampereella –
Kalle Kiili, TRE:6149/10.00.01/2020

Valtuustoaloite Härmälän koulun perusparannuksen aikaistamiseksi – Ari Wigelius,
TRE:7053/10.00.01/2020

Valtuustoaloite uuden yhteisöllisen koulutalon rakentamiseksi Pohjois-Hervantaan – Tampereen
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä, TRE:671/10.00.01/2021

Valtuustoaloite Kämmenniemen koulun peruskorjauksen aikaistamiseksi – Aila Dünder-Järvinen,
TRE:1495/10.00.01/2021

Valtuustoaloite Järvensivun koulun säilyttämiseksi, remontoimiseksi ja kunnostamiseksi – Aila Dünder-
Järvinen, TRE:1496/12.00.01/2021

Valtuustoaloite päiväkotien ja peruskoulujen alaluokkien pihojen muuttamiseksi viheralueiksi Tampereella –Kalle Kiili

Kalle Kiili esitti 19.10.2020 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Tampere muuttaa päiväkotien ja peruskoulun alaluokkien pihat viheralueiksi mahdollisuuksien mukaan kolmen vuoden siirtymäaikana. Päiväkotien ja peruskoulujen alaluokkien pihojen muuntaminen viheralueiksi olisi taloudellisestikin kannattava hanke, joten toimiin on syytä ryhtyä heti. Muutos toisi myös kohennusta Tampereen maineelle lapsiin panostavana kaupunkina, mikä lisäisi Tampereen vetovoimaa lapsiperheiden silmissä.

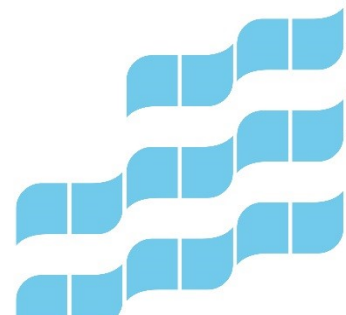
Tampereen kaupungin palvelurakennushankkeissa lähtökohtaisesti noudatetaan kaupungin ja Tampereen Tilapalvelut Oy:n päiväkodin ja koulun suunnitteluohjeita. Ohje on tehty yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa. Päiväkotien suunnitteluohje on hyväksytty varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen johtoryhmässä. Koulujen suunnitteluohje on hyväksytty perusopetuksen johtoryhmässä. Näiden lisäksi molemmat ohjeet on hyväksytty sivistyspalvelujen palvelualueen johtoryhmässä.

Piha-alueilla viettää rakennuksen koosta riippuen päiväänsä useita satoja lapsia. Pihan kulutus on kovaa ja se täytyy huomioida toiminnan suunnittelun lisäksi myös pihan pintakerroksien suunnittelussa. Suunnitteluohjeen mukaisesti pihaille pyritään sijoittamaan mahdollisuuksien mukaan puita ja muita istutuksia, jotka tarjoavat varjonpaikkoja pihan käyttäjille. Rakentamisvaiheessa tontilla olevia puita pyritään mahdollisuuksien mukaan säilyttämään. Asemakaavamuutosta vaativissa hankkeissa pihosta tehdään viherkerroinlaskelmat osana asemakaavatyötä, joka määrittää mm. viherrakentamisen määrän tontilla. Pihasuunnittelussa ja sen toteutuksessa huomioidaan myös ylläpidon ja turvallisuuden näkökulma. Pihat jäsennellään lähi- ja liikuntaleikkejä varten käyttämällä hyväksi maaston tasoeroja, erilaisia luonnonmuotoja ja kasvillisuutta. Kulkureitit tulee olla koneellisesti huollettavissa ja käytettävissä siten, että ne ovat turvallisia käyttäjille kaikkina vuodenaikoina. Myös viranomaisvaatimukset huomioidaan (mm. pelastusautojen reitit, leikkivälineiden putoamisalusta ja turva-alueet).

Uusimpia hankkeita, joissa viherrakentaminen on huomioitu osana suunnittelua ja toteutusta, ovat mm. Etelä-Hervannan koulu ja päiväkoti (valmistuminen kesällä 2023) ja Messukylän uusi päiväkoti (arvioitu valmistuminen loppuvuodesta 2023). Valmistuneita kohteita, joissa viherrakentaminen ja oleva puusto on pyritty huomioimaan ovat mm. Irjalan päiväkoti ja koulu sekä Talvitien päiväkoti ja koulu.

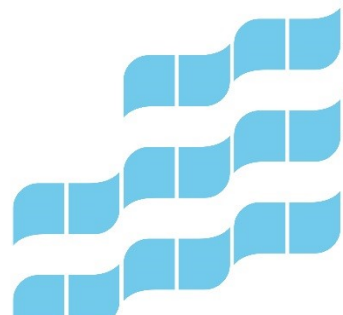
Mikäli pihaja muutetaan viheralueiksi, aiheutuu merkittäviä investointikustannuksia, kun pintarakenteita, pintamaita ja pintakasvistoa uusitaan hankkeissa. Laajat pihahankkeet myös sulkevat suuria alueita pihosta pois käytöstä väliaikaisesti. Pihojen muuttaminen viheralueiksi nostaa huomattavasti pihojen ylläpitokustannuksia. Pintarakenteita joudutaan hoitamaan huomattavasti nykyistä enemmän viheraluetöiden muodossa ja myös peruskorjaamaan säännöllisesti kovan kulutuksen vuoksi. Varsinkin syksyn kosteat ja runsassateiset kelit sekä kevään sulamisvesien tuomat haasteet yhdistettynä jatkuvaan samanaikaiseen kovaan käyttöön ja kulutuksen, johtavat väistämättä säännöllisiin pintarakenteiden uusimistarpeisiin ja pihojen kunnossapitokustannusten moninkertaistumiseen.

Viime vuosina, ja tulevana lähivuosina, talonrakennusinvestoinneissa on ollut ja tulee olemaan huomattava määrä päiväkotien ja peruskoulujen perusparannuksia sekä uusia koulu- ja päiväkotirakennuksia. Uudis- ja perusparannuskohteiden pihasuunnittelua tehdään vahvasti lasten näkökulmasta, unohtamatta pihojen ja pihavälineiden turvallisuusvaatimuksia sekä ylläpidettävyyttä.

Tampereen kaupunki tarjoaa tällä hetkellä yhdessä päiväkodissa esiopetusta kahdessa metsäryhmässä. Näissä toimintaa järjestetään pääasiassa ulkotiloissa ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan lähialueen luonnonmukaisia metsämaastoja.

TRE:6149/10.00.01/2020

VALTUUSTOALOITE: TAMPEREEN PÄIVÄKOTIEN JA KOULUJEN PIHAT VIHERALUEIKSI

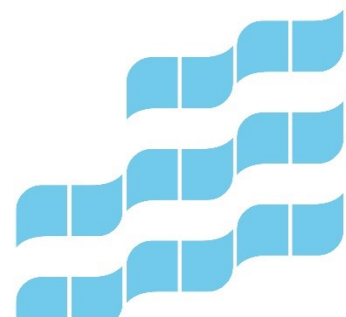
Esitän, että Tampere muuttaa päiväkotien ja peruskoulun alaluokkien pihat viheralueiksi mahdollisuuksien mukaan kolmen vuoden siirtymäaikana.

”Suomalaistutkimus osoittaa ensimmäistä kertaa maailmassa, että 3–5-vuotiaiden päiväkotilasten immuunijärjestelmän säätely parani, kun päiväkotien pihaille lisättiin metsäpohjaista kasvustoa. Tämä saattaa puolestaan vähentää atopian, diabeteksen, keliakian ja allergioiden riskiä, sillä yksipuolinen mikrobisto lisää immuunijärjestelmän häiriöiden riskiä.” (Yle 14.10.2020)

Päiväkotien ja peruskoulujen alaluokkien pihojen muuntaminen viheralueiksi olisi taloudellisestikin kannattava hanke, joten toimiin on syytä ryhtyä heti. Muutos toisi myös kohennusta Tampereen maineelle lapsiin panostavana kaupunkina, mikä lisäisi Tampereen vetovoimaa lapsiperheiden silmissä.

Tampereella 19.10.2020

Kalle Kiili
kaupunginvaltuutettu

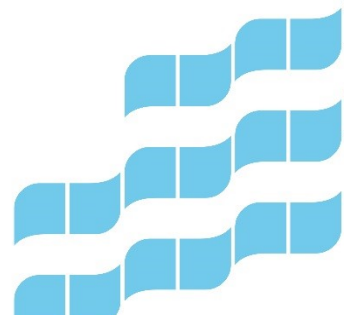
Valtuustoaloite Härmälän koulun perusparannuksen aikaistamiseksi – Ari

Wigelius

Ari Wigelius esitti 23.11.2020 jättämässään valtuustoaloitteessa Härmälän koulun perusparannuksen aikaistamista siten, että toteutussuunnittelu aloitettaisiin vuoden 2022 alussa ja perusparannuksen rakennustyöt aloitettaisiin viimeistään 30.9.2022 mennessä ja perusparannettu Härmälän koulu tulisi olla valmis 31.7.2024.

Vuoden 2022 investointiohjelman valmistelussa on esitetty hankkeen aikaistamista. Hankkeen tarveselvitystyö on käynnistetty keväällä 2021 ja alustavan arvion mukaan se valmistuu päätöksentekoa varten syksyllä 2021. Mikäli tarveselvitys hyväksytään päätöksentekoelimissä, jatketaan hankesuunnitteluvaiheeseen ja sen arvioitu hyväksymisaika on kevät 2022. Toteutussuunnittelu tehdään vuoden 2022 aikana. Toteutussuunnittelun käynnistämisen edellytyksenä on, että hankkeelle esitetty määrärahojen aikaistaminen hyväksytään valtuustossa vuoden 2022 talousarviokäsittelyn yhteydessä vuoden 2021 lopussa.

Toteutussuunnittelun jälkeen alkuvuodesta 2023 hankkeen rakentaminen kilpailutetaan ja sille haetaan rakennuslupa. Rakentaminen voitaneen aloittaa toteutussuunnitelman hyväksymisen jälkeen touko-kesäkuussa 2023. Perusparannuksen arvioitu kesto on noin 16 kuukautta. Vastaanoton jälkeiseen kalustamiseen ja varustamiseen varataan aikaa noin yksi-kaksi kuukautta, jolloin käyttöönotto voisi olla tammikuussa 2025 lukukauden alussa.

TRE: 7053/10.00.01/2020

Valtuustoaloite Härmälän koulun perusparannuksen aikaistamiseksi

Tampereen kaupunginvaltuusto päätti 16.11.2020 osana investointiohjelmaa, että Härmälän koulun remonttia aloitetaan suunnittelemaan vuonna 2023 ja varsinainen perusparannusremontti tehtäisiin vuosina 2024 sekä 2025. Tämä aikataulu on kohtuuton alueen koululaisten näkökulmasta.

Härmälän koulu on keskellä lähiötä muodostaen alueelle toiminnallisen keskipisteen. Viime keväänä sisäilmaongelmien takia suljettu koulu myllersi alueen lapsiperheiden arkea. Lähikouluperiaate on tärkeä koululaisten kuin lasten vanhempien näkökulmasta.

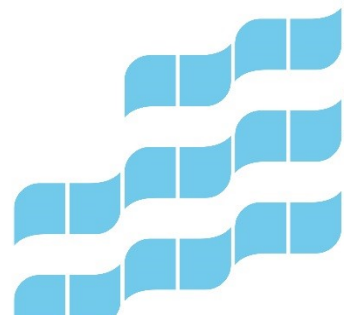
Härmälän koulu sijaitsee keskellä aluetta, jonka ympärillä tulee tulevina vuosina voimakasta täydennysrakentamista. Härmälänrannan asukkaat ovat jo nyt hyvin ahtaalla, eikä heille kaupunki tarjoa juuri lähipalveluita. Koulun remontin viivästyksellä on merkitystä alueen asuntorakentamiselle lähivuosina.

Tampereen kaupunki rakentaa tällä hetkellä mittavasti ympäri kaupunkia, jonka johdosta investointitasot ovat korkealla. Härmälän alueen lapset tarvitsevat kuitenkin oman lähikoulunsa takaisin mahdollisimman nopeasti, kyse on lopulta valtuuston tahtotilasta.

Esitän: Kaupunginvaltuusto aikaistaa perusparannuksen aloittamista vähintään vuodella. Suunnittelu aloitettaisiin vuoden 2022 alussa ja perusparannuksen rakennustyöt aloitettaisiin välittömästi suunnittelutyön valmistuttua, kuitenkin viimeistään 30.09.2022 mennessä. Perusparannettu Härmälän koulu tulisi olla valmis 31.7.2024 mennessä.

23.11.2020

Ari Wigelius (sd.)
Kaupunginvaltuutettu

Valtuustoaloite uuden yhteisöllisen koulutalon rakentamiseksi Pohjois-Hervantaan – Tampereen Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Tampereen Sosialidemokraattien valtuustoryhmä esittää 25.1.2021 jättämässään valtuustoaloitteessa, että saneerauksen sijaan Pohjois-Hervantaan rakennetaan uusi koulutalo, joka palvelee hervantalaisten tarpeita mahdollisimman monipuolisesti.

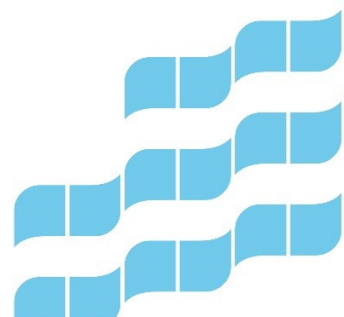
Ahvenisjärven (entinen Pohjois-Hervannan) koulu on investointiohjelman mukaisesti esitetty perusparannettavaksi ja laajennettavaksi vuosien 2023-2025 aikana. Kohteen tarveselvitystyö on hankkeessa ja hankkeen toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on vireillä.

Tarveselvitystyössä on tutkittu vaihtoehtoisia ratkaisuja; koulun perusparannusta ja laajennusta sekä uudisrakennusvaihtoehtoa, jossa vanha koulurakennus puretaan ja korvataan uudella rakennuksella. Lisäksi molemmissa vaihtoehdoissa huomioidaan mahdollisen uuden päiväkotiyksikön rakentaminen koulun välittömään läheisyyteen. Päiväkotirakennus ei ole investoinnissa mukana.

Asemakaavaluonnos on asetettu nähtäville 10.6.2021-5.8.2021. Asemakaavaluonnoksessa on mukana molemmat vaihtoehdot. Luonnosvaiheen palautteen perusteella asemakaavoitus ottaa kantaa mahdolliseen etenemistapaan elokuun 2021 aikana.

Vaihtoehdoista on tehty erillinen selvitys, joka esiteltiin kaupungin johtoryhmälle 1.6.2021. Kaupunginhallitus linjaa investointisuunnitelman valmistelun yhteydessä hankkeen etenemistapaa (perusparannus ja laajennus/uudisrakennus).

Tarveselvitys viedään lautakuntaan hyväksyttäväksi päätetyn etenemistavan mukaisesti syksyllä 2021.

TRE:671/10.00.01/2021

VALTUUSTOALOITE**Uuden yhteisöllisen koulutalon rakentaminen Pohjois-Hervantaan**

Hervanta on Tampereen suurin asuinalue noin 25 000 asukkaallaan. Arvioiden mukaan väkiluku kasvaa tulevaisuudessa yli 30 000 asukkaaseen. Hervannan kehitykseen ja vetovoimaan vaikuttavat erityisesti korkeakoulut, täydennysrakentaminen, laajat työpaikka-alueet ja raitiotie.

Tampereen kaupunki suunnittelee Ahvenisjärven koulun Pohjois-Hervannan koulutalon saneerausta. Toisena vaihtoehtona tutkitaan uudisrakennuksen rakentamista.

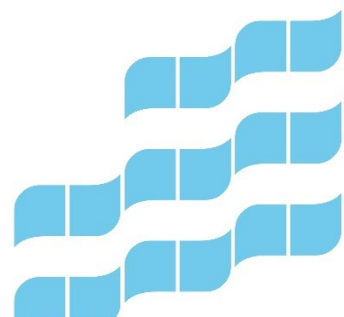
Segregaation ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy vaatii jatkuvasti toimenpiteitä. Etelä-Hervannan uuden koulutalon myötä on vaarana, että Pohjois-Hervannan koulutalon houkuttelevuus heikkenee. Uuden koulutalon rakentaminen myös Pohjois-Hervantaan olisi erittäin perusteltua. Uusi koulutalo olisi tukipilari kehitettäessä Hervantaa kohti sosiaalisesti kestävästä kaupunginosasta. Uusi koulurakennus turvaisi laadukkaan oppimis- ja harrastusympäristön alueen lapsille ja nuorille sekä viihtyisän työympäristön koulun henkilökunnalle. Koulun merkitys lapsiperheiden arkeen ja turvallisuuteen on valtava.

Uuden koulurakennuksen tilat pystyttäisiin mitoittamaan arvioidun oppilasmäärän mukaiseksi. Koulun henkilökunta, vanhempainyhdistys, lapset ja nuoret sekä alueen asukkaat tulisi osallistaa koulurakennuksen suunnitteluun heti alusta lähtien. Suunnittelussa on huomioitava niin lasten ja nuorten kuin koulun henkilökunnan tarpeet. Lapsivaikutusten arvioinnilla saadaan lasten ja nuorten kokemusasiantuntijuus valmistelijoiden ja päätöksentekijöiden käyttöön.

Viime ajat ovat osoittaneet, että myös koulumaailmalta vaaditaan nopeaa reagointi- ja mukautumiskykyä. Vanhan rakennuksen remontointi ei korvaa uudisrakennuksen tuomia mahdollisuuksia, joita nykypäivän velvoitteet edellyttävät. Jo pelkästään uusi opetussuunnitelma sekä uusi teknologia ovat muuttaneet koulumaailmaa niin valtavasti, että vanha rakennus ei taivu niihin edes uudistettuna. Uusi rakennus mahdollistaisi myös toimivan aamu- ja iltapäivätoiminnan.

Uudesta koulutalosta tulisi suunnitella koko Pohjois-Hervannan yhteinen harrastus- ja kokoontumispaikka. Uusi rakennus tulisi suunnitella siten, että se mahdollistaisi runsaan käytön kouluajan ulkopuolellakin, niin sisällä kuin ulkona. Uusi rakennus toisi uusia harrastusmahdollisuuksia alueen asukkaiden käyttöön.

Uusi, ajanmukainen koulu on koko kaupunginosan vetovoimatekijä, joka houkuttelisi uusia asukkaita alueelle. Uuden koulun arkkitehtuuria voisi suunnitella Raili ja Reima Pietilän hengessä ja esimerkiksi puuta hyödyntämällä. Tavoitteena tulisi olla koulu, josta kaikki hervantalaiset voivat olla ylpeitä.

Uusi koulurakennus mahdollistaisi myös uuden tutkimustiedon hyödyntämisen koulurakennuksien suunnittelussa. Koulujen psykososiaalista ympäristöä on tutkittu paljon ja toisaalta myös oppimisteknologioita. Nyt fyysisten ympäristöjen tutkimus on alkanut nousta. On tärkeää yhdistää nämä tiedot, ja tarkastella kaikkia tekijöitä yhdessä. Kun opettajat ja oppilaat otetaan mukaan tilojen suunnitteluprosessiin, se lisää hyvinvointia. Kuullut epäkohdat on sitten otettava huomioon myös toteutuksessa. Jos vain kuunnellaan, pettymys on kova.

Uusissa oppimisympäristöjen suunnittelun malleissa otetaan huomioon esimerkiksi yhteisöllisyys ja toisaalta yksilöllisyys, mukavuus ja toisaalta terveellisyys, uudenaikaisuus ja toisaalta perinteisyys. Näiden pariin avulla suunnitellaan toimivia ja muokkautuvia tiloja, niin että kumpaakaan päätä ei unohdeta. Suunnittelun pääosassa ovat tilojen käyttäjät.

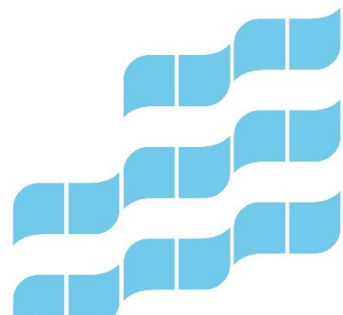
SDP:n valtuustoryhmä katsoo, että uuden koulurakennuksen suunnittelu ja rakentaminen on oppimisympäristön, kolmiportaisen tuen, pedagogiikan sekä alueellisen eriarvoistumiskehityksen vähentämisen näkökulmasta selkeästi perustellumpi ja vetovoimaisempi vaihtoehto kuin vanhojen tilojen peruskorjaus. Näin myös liikuntatilat koulussa saataisiin suuremmiksi ja paremmin koko Hervannan aluetta ja liikuntapalveluiden tarpeita palveleviksi. SDP:n valtuustoryhmä tiedostaa, että uudisrakennus on kalliimpi vaihtoehto, mutta pitää sitä kuitenkin perusteltuna satsauksena alueen lasten ja nuorten hyvinvointiin, harrastusmahdollisuuksiin sekä alueen asukkaiden ja yhteisöjen tarpeisiin.

Esitys: Esitämme, että saneerauksen sijaan Pohjois-Hervantaan rakennetaan uusi koulutalo, joka palvelee hervantalaisten tarpeita mahdollisimman monipuolisesti.

Tampereella 25.1.2021

Tampereen SD. valtuustoryhmä

Pekka Salmi
puheenjohtaja

Valtuustoaloite Kämmenniemen koulun peruskorjauksen aikaistamiseksi –

Aila Dündar-Järvinen

Aila Dündar-Järvinen esitti 22.2.2021 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Kämmenniemen koulun sisäilmaongelmat ja tilajärjestelyt selvitetään ja korjataan välittömästi, sekä että peruskorjausta tulee aikaistaa. Yhteistyötä ja tiedottamista tulee lisätä henkilökunnan, vanhempien ja vanhempainyhdistyksen kanssa.

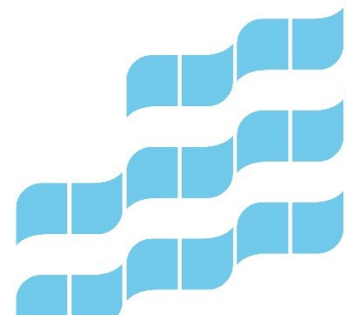
Kämmenniemen koulussa on tehty korjauksia tutkimusten perusteella kesien 2019 sekä 2020 aikana. Näiden lisäksi lukuvuosien aikana on toteutettu sellaisia korjaustoimenpiteitä sekä rakennuksen sisä- että ulkopuolella, joita voidaan toiminnan aikana sen häiriintymättä tehdä. Ennen korjauksia hyviä sisäolosuhteita on ylläpidetty mm. käyttämällä ilmanpuhdistimia. Tehdyissä korjauksissa on joko poistettu tutkimuksissa havaitut epäpuhtauslähteet, tai asumisterveysasetusta noudattaen estetty ilmayhteys vaurioituneesta rakenteesta sisäilmaan. Korjausten onnistumista on varmennettu sekä korjausten aikana, että niiden jälkeen. Korjauksista on laadittu kaupungin uuden toimintamallin mukainen korjaushankkeen loppudokumentti, johon kuuluu myös seurantasuunnitelma tuleville vuosille. Korjausten onnistumista arvioitiin myös teettämällä sekä henkilökunnalle, että oppilaille (3. – 9. lk) sisäilmakyselyt keväällä 2021. Henkilökunnan Pirteskooppi-sisäilmakyselyn vastausprosentti jäi alhaiseksi (58 %), mutta saatujen vastausten perusteella sisäilmaan erikoistunut lääkäri teki johtopäätöksen, että tulokset eivät viittaa sisäilmaongelmaan. Oppilaiden kyselyt teki THL ja niiden vastausprosentti oli hyvä sekä alakoulun (3.-6. lk), että yläkoulun (7.-9. lk) osalta. Kyselyn perusteella annetussa lausunnossa todettiin, että koulussa koettu oireilu on tavanomaisella tasolla verrattuna kyselyn viiteaineiston kouluihin. Näiden tietojen ja kyselyiden perusteella voidaan todeta, että Kämmenniemen koulussa tehdyt korjaukset ovat onnistuneet eikä teknisesti tarvetta perusparannuksen aikaistamiselle ole.

Oppilailta on tullut ilmoituksia kouluterveydenhoitajalle mahdollisesta sisäilmaan liittyvästä oireilusta. Tarkemmassa tarkastelussa suurin osa oireilmoituksista (39/59 kaikista ilmoituksista ja 39/209 eli n. 17 % koko yläkoulun oppilasmäärästä) oli yläkoululaisten ilmoittamaa päänsärkyoireilua. Valtakunnallisiin kouluterveyskyselyyn tuloksiin verrattuna Kämmenniemen koulun oppilaiden oireilu ei vaikuta poikkeavalta. Vuonna 2019 tehdyssä kouluterveyskyselyssä vanhemmilla oppilailla on päänsärkyä jopa 35 %:llä. Henkilökunnalta ei ole tullut oireilun takia yhteydenottoja työterveyteen kevään 2020 jälkeen.

Kämmenniemen koulun huoltajia ja henkilökuntaa tiedotetaan säännöllisesti sisäilmastotyöryhmän kokousten jälkeen tiedottein ja aina tarvittaessa infotilaisuuksin. Tällä hetkellä työryhmän 2,5-vuotisen uran aikana tiedotteita on lähetetty 13 kappaletta ja infotilaisuuksia on ollut seitsemän. Lisäksi kaikilla on ollut mahdollisuus olla yhteydessä sisäilma-asiantuntijaan, terveydensuojeluviranomaiseen, työsuojeluvaltuutettuun ja muihin sisäilmastotyöryhmän tahoihin lisätietojen saamiseksi. Pyydyt tiedot ja vastaukset on työryhmän toimesta toimitettu viivyttämättä.

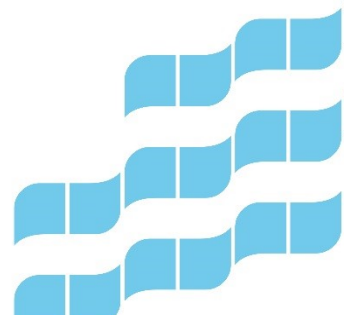
Kämmenniemen koulussa on tehty tilajärjestelyitä liittyen vuonna 1969 rakennetun osan luokkatilojen käytön lopettamiseen. Tässä yhteydessä poistui viisi tilaa koulun käytöstä. Poistuneet tilat korvattiin viidellä uudella tilalla tilajärjestelyjen avulla.

Kämmenniemen oppilasmäärä on ollut hyvin tasainen viimeisen viiden vuoden ajan. Koulussa oli päättyneenä lukuvuonna n. 30 oppilasta vähemmän kuin lukuvuonna 2019-2020. Väestösuunnitteen (2020) mukaan Kämmenniemen koulupolulla lasten määrä on jatkossakin hieman vähenevä.

Kasvua on Olkahisen tilastoalueella, johon kuuluu uusi Ojalan alue ja kasvu tulee Ojalan alueelta. Ojalan alueelle on suunniteltu valmistuvaksi pienten lasten yksikkö vuonna 2024 sekä Lamminrahkan yhtenäiskoulu yhteishankkeena Kangasalan kanssa vuonna 2023. Ojala alueen oppilaat ohjataan Ojalan pienten lasten yksikköön ja Lamminrahkan yhtenäiskouluun kolmannelta luokalta alkaen. Alueen oppilasmäärien kasvu ei ole siten tulossa Kämmenniemen kouluun.

TPE: 1495/10.00.01/2021

Valtuustoaloite Kämmenniemen koulun peruskorjauksen aikaistamiseksi

Kämmenniemen koulun sisäilmaongelmat ja tilojen riittävyys ovat puhuttaneet ja huolestuttaneet jo useita vuosia. Olen saanut lukuisia yhteydenottoja jo liki kolmen vuoden ajan koulun oppilaiden vanhemmilta, henkilökunnalta ja vanhempainyhdistykseltä. Olen tehnyt valtuustokyselyjä koulun tilanteesta (18.2.2019 ja 27.1.2020). Useita keskusteluja, vetoamuksia ja pyyntöjä näiden vuosien aikana on käyty ja tehty Kämmenniemen koulun tilanteesta. Myös korjauksia koululla on suoritettu, mutta ne eivät ole olleet riittäviä.

Taustaa koulun tilanteelle, minulle annettujen tietojen mukaan:

Lukuvuosi 2016 – 2017

Syyskuusta 2016 lähtien silloisen kolmosluokan huoltajat ottivat esille koulun ja tilapalveluiden kanssa luokkahuoneen tilaongelmat, sisäilman laadun ja oireilun. Luokkatiloissa tehtiin lukuvuoden aikana ainoastaan ilmanvaihdon riittävyyteen liittyviä tutkimuksia. Syksyllä tehdyistä tutkimuksista tiedotettiin vasta (huoltajan painostuksesta) keväällä 2017. Yhteydenotoista huolimatta asiaa ei viety eteenpäin kunnan toimintamallin mukaisesti, eikä oireilijoista pidetty kirjaa tai toimitettu eteenpäin tietoa oireilijoiden määrästä.

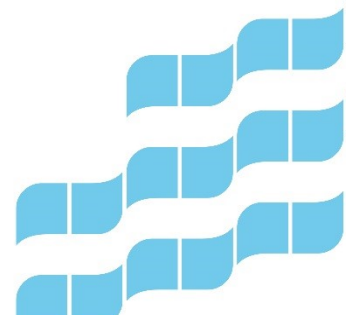
Lukuvuosi 2017 – 2018

Asia nostettiin uudelleen esille, kun 4. luokka sai uuden opettajan, joka toimi aktiivisesti luokan sisäilman suhteen. Loppusyksyllä 2017 lisättiin luokkakohtainen lisäilmanvaihto ko. luokkatilaan. Koulun muita tiloja ei tutkittu. Oppilaiden oireita ei edelleenkään viety eteenpäin, oireilijoista ei pidetty kirjaa, tietoja ei toimitettu eteenpäin eikä tiloissa tehty hiilidioksidimittausten lisäksi muita tutkimuksia.

Lukuvuosi 2018 – 2019

Syksyllä 2018 vanhempainillan jälkeen useampi huoltaja totesi saaneensa oireita luokkatilassa, ja useamman lapset olivat myös oireilleet, osa lievemmin ja osa rajummin. Sisäilmatyöryhmä perustettiin ja se kokoontui ensimmäisen kerran 7.9.2018. Tutkimuksia ei kohdistettu koko rakennukseen, vaan ainoastaan koulun 1969 ja 1988 rakennettuihin osiin. Tutkimuksissa todettiin virheellistä ilmanvaihtoa, virheellisesti toimivia ja epätiivitä rakenteita, iv-kanavien epäpuhtauksia (betonipöly, mineraalivilla), mikrobivaurioita sekä merkittäviä puutteita siivouksessa.

Silloinen vitosluokka oireili erittäin paljon, ja rehtorille ja aluerehtorille esitettiin useita vetoamuksia siitä, että ryhmä sijoitettaisiin välittömästi turvallisempaan tilaan, tuloksetta. Oppilaat työskentelivät luokissa, joissa oli ilmanpuhdistimet, joiden käyttö oppilaiden mukaan oli vaihtelevaa. Muita korjauksia ei lukuvuoden aikana tehty. Luokkatilat tyhjennettiin kesän tiivistyskorjauksia varten.

Vanhin rakennusosa poistettiin kesällä käytöstä ja luokkatilat sinetöitiin ja ylipaineistettiin. Vuoden 1988 tilassa tehtiin tiivistyskorjauksia ja ilmanvaihdon säätöjä, joilla pyrittiin estämään epäpuhtauksien kulkeutuminen sisäilmaan. Alakoulun luokat sijoitettiin muualle koulun tiloihin, mukaan lukien yläkoulun tilat, joita ei tutkittu. Voimakkaasti oireillut viidesluokka mm. sijoitettiin tilaan, jossa myöhemmin todettiin sisäilmaongelma.

Lukuvuosi 2019 – 2020

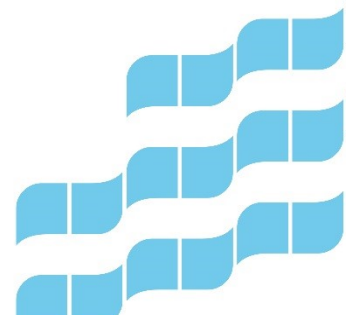
Vanhempien painostuksesta tutkittiin yläkoulu, ruokala, auditorio ja hallintotilat, joista löydettiin useita ongelmia. Tilojen korjaus ajoitettiin koulun loma-aikoihin. Tiloissa oli yläkoulun oppilaiden lisäksi alakoulun käyttökieltoon laitetuista tiloista siirrettyjä oppilaita. He työskentelivät siis edelleen sisäilmaongelmaisissa tiloissa. Tutkimuksissa todettiin kohonneita kosteuspitoisuuksia, säädökset ylittäviä kuitupölylähteitä (mineraalivilla), virheellistä ja puutteellista ilmanvaihtoa, kohonneita

kosteuspitoisuuksia, merkittäviä puutteita siivouksessa ja mikrobivaurioita. Tilassa tehtiin ilmanvaihdon säätöjä, kuitulähteiden pinnoitusta sekä tiivistyskorjauksia. Vuoden 1988 rakennusosan tiivistyskorjauksissa todettiin puutteita, joten niitä uusittiin. Kesken lukuvuoden vaihtui sekä koulun rehtori, terveydenhoitaja, kohdeisännöitsijä että vastaava isännöitsijä.

Lukuvuosi 2020 – 2021

Piharakennus Tähtelä tutkittiin ilmeisesti henkilökuntaan kuuluvan aloitteesta ja siellä todettiin useita sisäilmaongelmia. Tilassa sijaitsee koulukuraattorin ja koulupsykologin työ- ja vastaanottotilat. Liikuntahallin päädyssä tehdyn julkisivuremontin todettiin aiheuttaneen useita uusia vesivahinkoja ja olleen virheellisesti tehty, sellaisilla rakennevirheillä, jotka altistavat sisäilmaongelmille. (Väärin asennetut ja puutteelliset eristeet, vesikaton vauriot, puutteellinen vedenohjaus katolta).

Oireilmoituksia syksyn 2020 aikana oli joulukuuhun 2020 mennessä tullut hieman alle 50 oppilaasta, tammikuun aikana vielä noin viidestä oppilaasta. Yhteensä lukuvuoden oireilmoituksia on siis tullut noin 55. Useille oireileville oppilaille on edelleen tarjottu ratkaisuksi koulunvaihtoa, joka on vähintäänkin ongelmallista alueella, jossa lähimpään seuraavaan kouluun on runsaasti matkaa, ja päivittäiset koulumatka-ajat ylittävät suositukset. Sisäilmaprosessiin liittyen myös useampi perhe on vaihtanut koulua, eli oppilasmäärään on tullut noin 20 oppilaan laskua. Myös oireileville työntekijöille työterveys on suosittanut työpisteen vaihtoa. Vaihtuvuus Kämmenniemen koulun henkilökunnassa on ollut suurta, ja useampi opettaja on valittanut sisäilmaoireista. Tähän liittyen jotkut koulun entiset ja nykyiset opettajat ovat ottaneet yhteyttä vanhempiin, koska kokevat, että tilanne ei korjaannu virallisia kanavia pitkin.

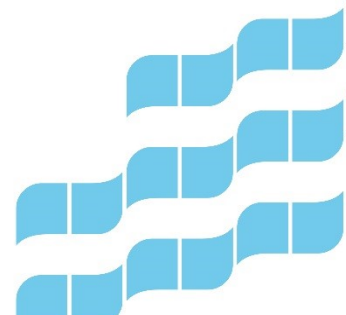
Koulun tilatarve

Tällä hetkellä koulun tilat on jaettu siten, että vuosiluokat 3 sekä 5-9 opiskelevat yläkoulun eli vuonna 2001 rakennetun osan tiloissa. Terveystieteiden toimipiste on siirretty Kämppiin terveysaseman tiloihin. Esikoulu ja vuosiluokka 2 opiskelevat parakkirakennus Viipaleessa, jonka tarkoituksena on olla väliaikainen tila. Vuosiluokilla 1 ja 4 on luokat 1988 rakennetuissa tiloissa (joista ensimmäisellä sisäänkäynti kuitenkin käytöstä poistetun 1969-osan käytävästä) ja yhdistelmäluokka 4-5 opiskelee Nuokun tiloissa 1988 käytävällä. Pienryhmä 0-6 toimii 1988 rakennetun osan tiloissa. Vuoden 1969-osan käytöstä poisto ja purku vievät samalla tilat, joihin on aiemmin ollut sijoitettuna ainakin luokat 1-6, erityisopettajat ja terveydenhoitaja. Syksyllä annettiin tieto, että tilapalvelut käynnistää tarveselvityksen tilojen riittävydestä. Kuitenkin syksyn 2020 aikana viranhaltijat ovat todenneet, että tilantarpeen riittävyys on todennettu kasvatus- ja opetusviranomaisten toimesta. Marraskuussa 2020 lähetettiin tietopyyntö perusopetusjohtajalle, aluerehtorille sekä rehtorille; pyydettiin toimittamaan tilantarpeen arviointiin liittyvät asiakirjat, työryhmän kokoonpano ja perusteet. Vastauksia toimitettiin tammikuussa 2021. Niiden mukaan tilantarvetta ei oltu syksyllä arvioitu, eikä asiasta oltu tehty päätöstä, koska kyse oli tilojen uudelleen järjestelystä. Pohjatietoja ei toimitettu. Tilantarpeen arviointi on tehty vasta tammikuun lopulla 2021. Tilantarpeen arvioinnista ei ole vielä toimitettu pöytäkirjaa tai kirjallisia tietoja. Selvää on kuitenkin se, ettei tiloja oltu syksyllä arvioitu, vaikka siihen pohjattiin päätöksentekoa. Lausuntoa siitä, mihin tilantarpeen arvio perustuu tai miten se on arvioitu, ei ole toimitettu. Koulun tilantarpeessa ei ole kuultu koulun käyttäjiä tai arvioitu tilojen toiminnallisuutta ottaen huomioon turvallisen ja terveellisen koulunkäynnin vaatimukset. Päätöstä jättää rakentamatta purettavan tilan osalle uudisrakennusta ei ole tehty asianmukaisissa lautakunnissa.

Tulevat tilajärjestelyt eivät tuo lisää tilaa opetukseen. Auditoriotilassa tehdään muutoksia, jotka tekevät tilasta toimivamman, eivät lisää opetustilaa, mutta palauttavat hallintotilojen neliömäärää sisäilmaprosessia edeltävälle tasolle. Hallintotilojen neuvotteluhuone on ollut 1.-6. erityisluokan käytössä, mutta se palautetaan neuvottelutilaksi. Erityisluokka sijoitetaan nuorisotiloihin.

Nuorisotiloista on jo aiemmin lohkottu väistötilaa päivittäiseen opetuskäyttöön, ja nyt tilaa menetetään lisää. Oppilaille tehdään erillinen ryhmätyötila keskelle nykyistä aulatilaa. Muutos heikentää oppilaiden vapaa-ajanvirikkeitä ja koulun viihtyisyyttä. Erityisesti taito- ja taideaineiden käytössä olevia tiloja on supistettu väistötilojen vuoksi merkittävästi. Väistötiloista kaikki eivät täytä hyvän oppimisympäristön kriteerejä, tilan, ääneneristykset tai toiminnallisuuden suhteen.

Terveystieteiden toimipiste on edelleen terveyskeskuksen tiloissa, joka aiheuttaa keskeytyksiä opetustoimintaan ja venyttää vastaanottoaikoja mm. pienempien oppilaiden saattotarpeen johdosta. Kämppiin koulun tilannetta ei voida tarkastella pelkän kerrosalan tai oppilasmäärän perusteella. Kerrosala ei kerro tilojen toiminnallisuudesta ja on myös syytä muistaa, että koulu toimii jo nykyisellään kolmessa eri rakennuksessa, joissa kaikissa on ollut ongelmia. Vuoden 1969 rakennusosa, jonka purku (mutta ei uudelleenrakennusta) on suunniteltu, sijaitsee keskellä nykyistä koulurakennusta. Purkamisen jälkeen koulu toimii siis neljässä erillisessä rakennuksessa, viidentenä vielä terveyskeskus, jossa toimii kouluterveydenhoitajan vastaanotto.

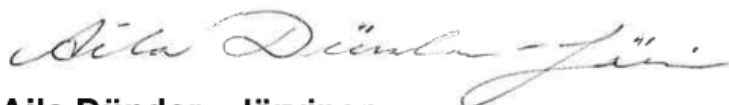

Oppilasmäärästä valtaosa on koulukuljetuksen varassa. Monella koulumatkat ovat jo nyt Kämmenniemeen pitkiä, eikä koulunvaihtoa tai väistötilaa keskustassa voida pitää realistisena tai kohtuullisena vaihtoehtona.

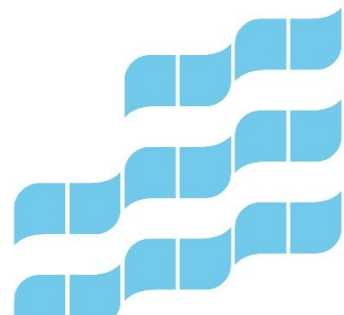
Mielipide-erot ja kokemukset koulun sisäilmaongelmista ja tilojen riittävydestä vanhempien, oppilaiden ja vanhempainyhdistyksen sekä kaupungin viranomaisten välillä huolestuttavat. Tilanne on kestävä johtuen ristiriitaisuuksista. Tampereen kaupunki suunnittelee koulun perusparannuksen alkavan vasta v. 2028-29. Vanhempainyhdistys on laittanut myös alulle kansalaisadressin koulun perusparannuksen aikaistamiseksi. Siihen on tullut useita satoja allekirjoituksia. Adressissa pyydetään päättäjiä kiirehtimään koulun peruskorjausta. Kuntalaisten lisäksi adressin ovat allekirjoittaneet mm. Kämmenniemen koulun Vanhempainyhdistys ry, Terälähdän koulun Vanhempainyhdistys ry, Olkahisten koulun Vanhempainyhdistys ry, Sorilan koulun Vanhempainyhdistys ry, Viitapohjan kyläyhdistys ry, Kaanaan kyläyhdistys ry, Kulttuurikeskus Perttulan Navetta ry, Teiskon kylätalo ry, Teiskon Urheilijat ry, MLL Aitolahden paikallisyhdistys ry, Teisko-Partio ry, Pohtolan ja Vattulan kyläyhdistys ry, Kämmenniemen Tennis ry, Kämmenniemen Omakotiyhdistys ry, Terälähdän seutu ryK, Kämmenniemen Kalastuskunta, Teiskon seudun Yrittäjäyhdistys ry ja Teiskon työväenyhdistys ry.

Esitän edellä mainittuihin tietoihin perustuen, että Kämmenniemen koulun sisäilmaongelmat ja tilajärjestelyt selvitetään ja korjataan välittömästi. Peruskorjausta tulee aikaistaa. Yhteistyötä ja tiedottamista tulee lisätä henkilökunnan, vanhempien ja vanhempainyhdistyksen kanssa.

Tampereella 22.2.2021

Aila Dünder - Järvin
Kaupunginvaltuuston 1.varapuheenjohtaja (sd)

Valtuustoaloite Järvensivun koulun säilyttämiseksi, remontoimiseksi ja

kunnostamiseksi – Aila Düндar-Järvinen

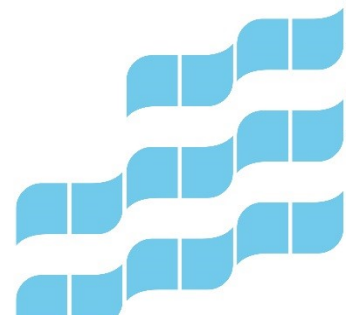
Aila Düндar-Järvinen esitti 22.2.2021 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Järvensivun koulun peruskorjauspäätökset toteutetaan välittömästi. Koulu tulee säilyttää ja peruskorjaus ja kunnostus tulee aloittaa mahdollisimman pian. Yhteistyötä ja tiedottamista tulee lisätä koulun vanhempainyhdistyksen kanssa.

Vuonna 2016 hyväksytyssä etelän palvelualueen lasten ja nuorten palvelujen selvityksessä 13.10.2016 on hyväksytty, että Järvensivun koulu perusparannetaan/uudisrakennetaan. Oppilaat siirtyvät väistötilaan remontin ajaksi. Hankkeen tarvesuunnitelmavaiheessa selvitetään Järvensivun koulun muuttamisen mahdollisuus pienten lasten yksiköksi (0-2 lk.).

Vuonna 2018 päiväkotij- ja kouluverkko-suunnitelman hyväksymisen yhteydessä päätettiin, että Järvensivun koulu muutetaan pienten lasten yksiköksi. Pienten lasten yksikkö pitää sisällään päiväkodin, esiopetuksen sekä luokkien 1-2 tilat.

Koulu on suljettu sisäilmaongelmien vuoksi ja se siirtyi väistötiloihin Sairaalankatu 6:n tiloihin syksyllä 2017. Tämänhetkisen suunnitelman mukaan koulu muutetaan 120 lapsen päiväkodiksi ja 1-sarjaiseksi esi- ja alkuopetuksen kouluksi. Järvensivun koulu on investointiohjelman mukaisesti esitetty perusparannettavaksi ja laajennettavaksi vuosien 2026-2027 aikana. Kohteen tarveselvitys käynnistyy vuosien 2023-2024 aikana.

Valmisteluvaiheessa tutkitaan mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja ja nykyisten rakennusten käytettävyyttä. Selvitysvaiheessa huomioidaan myös rakennuksien kuntoon ja toteutettavuuteen vaikuttavat reunaehdot siten, että mahdollinen sisäilmariski pystytään minimoimaan. Hankkeelle on esitetty rahoitus vuosille 2025-2027.

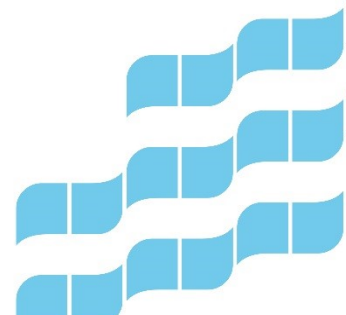

TAE: 1496/12.00.01/2021

Valtuustoaloite Järvensivun koulun säilyttämisestä, remontista ja kunnostuksesta

Tampereen kaupungin koulujen tilanne puhuttaa ja huolestuttaa, erityisesti sisäilmaongelmat, väistötilat ja uusien koulurakennusten rakentamisaikataulu. On selvää, että tarpeita on paljon ja priorisointia pitää tehdä. Erityisen paljon yhteydenottoja on tullut Kämmenniemen koulun sisäilmaongelmista ja Järvensivun koulun remontista. Julkisuudessa käyty keskustelu Sammon koulun uudesta koulurakennuksesta on tuonut esille huolen ja kysymyksiä, milloin Järvensivun koulun remontti tehdään. Tämänhetkinen tieto on, että Järvensivun lapset esikouluikäisistä lähtien siirretään Sammon koulun rakenteilla olevaan lisärakennukseen vuonna 2023. Järvensivun koulun remontista on päätetty vuosina 2010, 2016 ja 2018. Siis kolmella vaalikaudella, lautakunnan päätöksellä, on päätetty Järvensivun koulun perusparannuksesta, lautakunnan sitovista päätöksistä huolimatta perusparannus ja remontti ei ole edennyt. Järvensivun koulu on Järvensivun, lidesrannan ja Palvaanniemen lasten lähikoulu. Järvensivun koulun alueella asuvien lasten on useampien vuosien ajan pitänyt käydä koulua Sairaalkadun koulutiloissa. Sammon koulun Sairaalkadun toimipisteessä toimii lukuvuonna 2020–2021 neljä yleisopetuksen luokkaa Järvensivun koulutalosta.

Järvensivun koulun ja päiväkodin perusparannus on suunniteltu tehtävän vuosien 2025–2027 aikana. Kannan huolta Järvensivun koulun kohtalosta. Monet meistä päättäjäistä kävi pari vuotta sitten tutustumassa mm. hankalaan ja vaaralliseen koulumatkaan, joka vie Kalevantien yli. Vanhemmat ja vanhempainyhdistys ovat taistelleet vuosia Järvensivun koulun ja turvallisen koulumatkan puolesta. Koulumatka Järvensivulta Sammon koululle on vaarallinen ja vaikea. Koulumatkan vaarallisuutta Sammon koululle lisää nelikaistaisen Kalevantien lisäksi Sammonkadun ylitys, jossa vaarakerrointa lisää myös raitiotie. Reitti kulkee harjun yli ja talvikunnossapitoa ei juuri ole. Kalevantien ylitys pienille koululaisille on vaarallista ja pelottaa sekä koululaisia että vanhempia. Koululaisten vanhemmat ovat eläneet useita vuosia epävarmuudessa koulun kohtalosta ja useana vuonna tehty koulun peruskorjauspäätös, joka ei ole toteutunut, huolestuttaa ja harmittaa useita asukkaita. Lähikouluperiaate tulee koskea kaikkia oppilaita ja kouluja, tasa-arvoisesti.

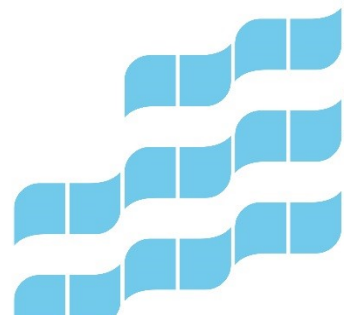
Esitän, että Järvensivun koulun kolmena eri vuonna lautakunnissa tehdyt peruskorjauspäätökset toteutetaan välittömästi. Koulu tulee säilyttää ja peruskorjaus sekä kunnostus tulee aloittaa mahdollisimman pian. Yhteistyötä ja tiedottamista tulee lisätä koulun vanhempien ja vanhempainyhdistyksen kanssa.

Tampereella 22.2.2021

Aila Dünder - Järvinen

Kaupunginvaltuuston 1.varapuheenjohtaja (sd)

Valtuustoaloite verovapaan työsuhdepyörän käyttöönottamiseksi Tampereella – Henri Backman ym.

TRE:6143/08.00.01/2020

Henkilöstöjohtaja Niina Pietikäinen:

Vihreiden valtuustoryhmän valtuustoaloitteessa (16.10.2020) esitetään selvitettäväksi, miten työsuhdepolkupyörän työsuhde-etu voitaisiin ottaa käyttöön kaupungin henkilöstölle. Lisäksi esitetään, että tämän jälkeen tulisi laatia käytäntö, jolla työsuhdepolkupyöräetu saadaan tasapuolisesti kaikkien työntekijöiden ulottuville.

Työsuhdepolkupyöräetuudessa työnantaja antaa omistamansa tai leasing-sopimuksella hankkimansa polkupyörän myös työntekijän henkilökohtaiseen käyttöön vapaa-ajalla. Työsuhdepolkupyöräetu on tullut verovapaaksi eduksi 1 200 euroon asti tämän vuoden alusta.

Yleisin toimintamalli työsuhdepolkupyöräetuudessa on järjestää se erikseen kilpailutettavan palveluntuottajan kanssa leasing-mallilla. Tässä mallissa työnantaja maksaa hallinnollisten kustannusten lisäksi palveluntuottajan kulut, katteen ja pyörän kustannukset sisältävän leasingmaksun ja pidättää pyöräetuun kohdistuvan verotusarvon (enintään 100 euroa/kuukausi) työntekijän bruttopalkasta kuukausittain. Kun työntekijän verollinen tulo pienenee, myös verojen osuus laskee. Säästö pyörän hankintahinnasta on käytännössä 5-30 prosenttia riippuen pyörän hinnasta ja palkan määrästä.

Koska työsuhdepolkupyöräedun verovapauden tuoma taloudellinen hyöty on työntekijälle merkittävä, voisi etuuden käyttöönotto kannustaa henkilöstöä siirtymään ilmastoystävälliseen ja terveyttä edistävään liikkeitapaan. Pyöräilyn tukeminen olisi työnantajalta konkreettinen ilmastoteko, joka samalla parantaisi kaupungin työnantajamielikuvaa. Odotettavissa on, että usea kaupungin työntekijä hyödyntäisi työsuhdepolkupyöräetuutta.

Kaupungille koitua kustannus riippuisi siitä, kuinka moni työntekijä hyödyntäisi etuutta. Mikäli 500 työntekijää ottaisi edun käyttöönsä, olisi kaupungille koitua kustannus arviolta noin 100 000 euroa vuodessa. 2 000 työntekijän ottaessa edun käyttöönsä olisi vuosittainen kustannus kaupungille noin 400 000 euroa vuodessa. Leasing-mallista ei koituisi merkittäviä sivukulusäästöjä kaupungille. Vaikka kyseessä on verovapaa etu, tulee sekä työnantajan että työntekijän maksaa siitä kunnallisen eläkejärjestelmän mukainen (KuEI) maksu.

Mikäli työsuhdepolkupyöräetuus otettaisiin kaupungilla käyttöön, tulisi siihen liittyviin kustannuksiin varautua talousarviossa. Tällöin valtuustoaloitteen mukainen työsuhdepolkupyöräetuus voitaisiin kilpailuttaa ja ottaa käyttöön leasing-mallilla aikaisintaan vuonna 2022.

TRE:6143/08.00.01/2020

VALTUUSTOALOITE

16.10.2020

Valtuustoaloite verovapaan työsuhdepyörän käyttöönotosta Tampereella

Suomalaisten fyysisen aktiivisuuden kokonaismäärä on pudonnut historiallisen alhaiselle tasolle. Liikunnan puute näkyy kunnissa suorina ja epäsuorina kansantaloudellisina kustannuksina, kuten mm. sairaanhoitomenoina, tuottavuuden laskuna ja työkyvyttömyytenä (LVM 2018). Työmatkapyöräilyn edistäminen on eräs tapa lisätä säännöllistä arkiliikuntaa, joka vaikuttaa myönteisesti niin terveyteen kuin myös työhyvinvointiin.

Sähköpyörien yleistymisen on tuonut työmatkapyöräilyn luontevasti yhä useamman ulottuville niin lyhyillä kuin myös pidemmällä työmatkoilla. Sähköavusteisuus keventää työmatkaa viemättä kuitenkaan pois liikunnan tuomia hyötyjä, jolloin kynnys pyöräillä töihin laskee. Monelle esteeksi muodostuukin lähinnä laadukkaan sähköpyörän korkeahko hinta.

Maan hallitus esitti budjettiriihessään, että vuodesta 2021 työsuhdepyörä on verovapaa luontoisetu 1200 euroon asti. Tähän asti etua on verotettu täydestä arvostaan, jolloin sen houkuttelevuus on ollut merkittävästi pienempi. Käytännössä työsuhdepyörän hankinnasta vastaa työnantaja, joko hankkimalla pyörän omistukseensa tai hankkimalla sen leasing-sopimuksella. Polkupyöräedun arvo määräytyy käyvän arvon periaatteen mukaisesti, jolloin esimerkiksi leasing-sopimuksessa edun arvoksi katsottaisiin työnantajalle koitua kustannus eli leasing-maksu vähennyksineen (Pyöräliitto 2020).

Etu madaltaa merkittävästi esimerkiksi laadukkaan sähköpyörän hankkimisen kynnystä, kun pyörän saa käyttöönsä ilman suurta pääomaa. Laadukkaan pyörän myötä myös kynnys aloittaa pyöräily tai lisätä liikkumista laskee. Liikunnan lisäämisellä voidaan vaikuttaa työntekijöiden terveyteen ja lisätä työhyvinvointia. Lisäksi pyöräetua voidaan käyttää myös palkitsemisen välineenä. On syytä huomata, että myös työasioita voidaan hoitaa nopeasti ja kätevästi työsuhdepolkupyörällä liikkuen.

Allekirjoittaneet valtuutetut esittävät että Tampereen kaupungin tulisi selvittää mahdollisimman pikaisella aikataululla, miten työsuhdepyörä voidaan ottaa käyttöön Tampereen kaupungin työntekijöille. Kaupungin tulisi laatia tämän jälkeen käytäntö, jolla pyöräetu saadaan tasapuolisesti kaikkien työntekijöiden ulottuville.

Tampereella 16.10.2020,

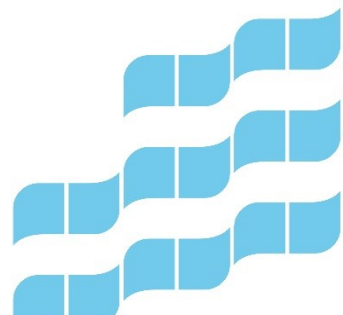
Henri Backman / Kaupunginvaltuutettu (vihr.)

Maija Kajan
Oras Tynkkynen
Jaakko Stenhäll
Jaakko Mustakallio
Juhana Suoniemi
Olga Haapa-aho
Petri Siuro
Iiris Suomela
Merve Caglayan

Liite: Sivistys- ja kulttuurilautakunta 16.9.2021

Talousarvioesityksen 2022 yhteydessä käsiteltävä kuntalaisaloite

Liikuntakortin myöntäminen 65 vuotta täyttäneille tamperelaisille (TRE:1644/12.00.01/2020)

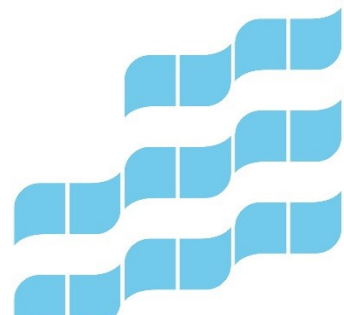

Liikuntakortin myöntäminen 65 vuotta täyttäneille tamperelaisille

Aloitteessa esitetään liikuntakortin myöntämistä kaupungin liikuntapalveluihin kaikille 65 vuotta täyttäneille.

Liikuntakortin myöntäminen 65 vuotta täyttäneille kuntalaisille on positiivinen ja kannatettava asia. Kysymys on kuitenkin merkittävästä kustannusvaikutuksesta liikunnan ja nuorison palveluryhmän maksutuotoissa, jotka kertyvät mm. ikäihmisten sisäänpääsy- ja ohjausmaksuista heidän käyttäessään kaupungin liikuntapalveluja. Mikäli liikuntakortti toteutettaisiin, tulisi maksutuottojen alenema kompensoida vastaavasti liikunnan ja nuorison palveluryhmän talousarviossa talouden tasapainon saavuttamiseksi. Liikuntakortin vuoden kustannusvaikutus on vuoden 2019 toteutumaan perustuen noin 800 000 euroa, mikä muodostuu uimahallien sisäänpääsymaksuista (300 000 euroa), erityisuimakorttituloista (180 000 euroa) ja liikunnanohjauksista kerättävistä ohjausmaksuista (320 000 euroa).

Vuoden 2022 talousarviossa ei ole varauduttu liikuntakortin käyttöönottoon.

Tampere
Vanhusneuvosto**Ote pöytäkirjasta**
11.03.2020

3/2020

1 (2)

Asiakirja on sähköisesti hyväksytty päätöksentekojärjestelmässä.

§ 24**Liikuntakortin myöntäminen 65 vuotta täyttäneille tamperelaisille**

TRE:1644/12.00.01/2020

Valmistelija / lisätiedot:
Kirsi Nurmio KIRSNURM**Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin

Päätösehdotus

Tampereen vanhusneuvosto esittää kaupungille, että 65 vuotta täyttäneille tamperelaisille myönnetään liikuntakortti.

Vanhusneuvosto myös toivoo, että aloite ja sen vastaus annetaan tiedoksi sivistys- ja kulttuurilautakunnalle.

Perustelut

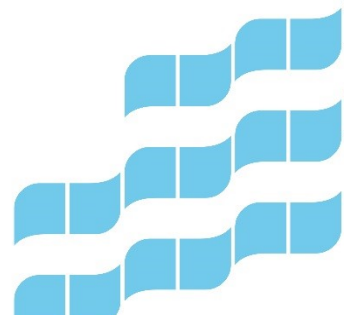
Kaupunki toteaa juuri hyväksytyssä Tukea vanhenemiseen – suunnitelmassa miten tärkeää ennaltaehkäisy ikääntyvien ihmisten osalta on. Ennaltaehkäisyllä parannetaan ikäihmisten elämänlaatua ja vähennetään kustannuspaineita kaupungille ikäihmisten viimeisinä vuosina.

Tampereella on kuitenkin paljon pienituloisia ikäihmisiä, joille harrastusmahdollisuudet ovat liian kalliita. Myös monen parempituloisen ikäihmisen osallistumista erityisesti liikuntaharrastuksiin parantaisi jos palvelut olisivat heille maksuttomia.

Tampereelaiset eläkeläisjärjestöt ehdottivat muutama vuosi takaperin kaupungille ikäihmisten virikekorttia, jolla ikäihminen saisi maksutta niin kaupungin liikunta- kuin kulttuuripalvelutkin. Tähän ei silloin katsottu olevan varaa vaikka eläkeläisjärjestöt perustelivat aloitteessaan miten ikäihmisten toimintakykyyn sijoittaminen pitemmällä tähtäimellä säästää myös kaupungin rahoja.

Lopullinen tavoite vanhusneuvostollakin on yhä kaikille ikäihmisille kokonaan maksuton virikekortti. Tärkeintä on kuitenkin päästä asiassa alkuun nykyisten resurssien rajoissa. Siksi vanhusneuvosto esittää tässä alkuvaiheessa 65 vuotta täyttäneiden ikäihmisten liikuntakorttia. Espoossa on käytössä sporttiranneke 68 vuotta täyttäneille ikäihmisille. Tällä rannekkeella ikäihminen saa liikuntapalvelut täysin maksutta.

Mikäli – pitemmän tähtäimen säästö huomioidenkin – tämäkin investointi on kaupungille tässä tilanteessa liikaa, voidaan liikuntakortti ottaa aluksi käyttöön tulosidonnaisena. Tulosevaluus voi olla sama kuin palvelukeskuskortissa – jonka myös pitäisi jollain aikavälillä siirtyä takaisin kaikkien ikäihmisten oikeudeksi tuloista riippumatta, kuten vanhusneuvosto on monesti todennut.

Tampere
Vanhusneuvosto

Ote pöytäkirjasta
11.03.2020

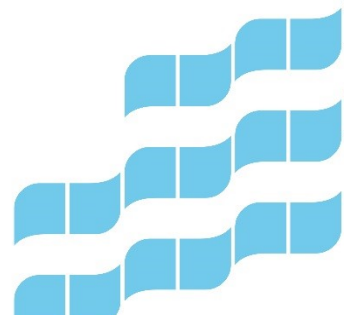
3/2020

2 (2)

Asiakirja on sähköisesti hyväksytty päätöksentekojärjestelmässä.

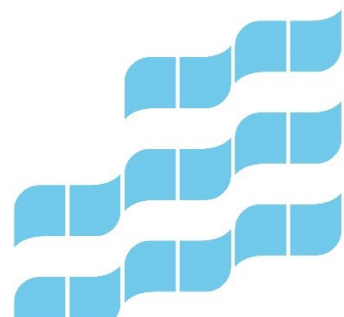
Ennaltaehkäisy ja toimintakyvyn ylläpito ei saa jäädä juhlapuheiden ja ylätason suunnitelmien asiaksi vaan sitä täytyy toteuttaa konkreettisilla toimilla kuten tämä vanhusneuvoston liikuntakortti.

Liite: Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.9.2021

Talousarvioesityksen 2022 yhteydessä käsiteltävä kuntalaisaloite

Maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen alle 25-vuotiaille tamperelaisille (TRE:6491/06.00.01/2020)

Maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen alle 25-vuotiaille tamperelaisille

Kuntalaisaloitteessa esitetään maksuttoman ehkäisyn tarjoamista kaikille alle 25-vuotiaalle tamperelaisille.

Maksuttoman raskauden ehkäisyn tarjonnan kattavuutta on Tampereen kaupungissa laajennettu vähittäin viime vuosien aikana. Viimeisimpänä vuoden 2020 alusta alkaen ehkäisyvälineiden maksutonta jakelua Tampereella ja Orivedellä laajennettiin siten, että aiempaa kattavampaan maksuttomaan raskauden ehkäisyyn ovat oikeutettuja kaikki alle 22-vuotiaat tamperelaiset ja orivesiläiset nuoret sekä alle 22-vuotiaat ulkokuntalaiset toisen asteen opiskelijat. Raskauden ehkäisyyn liittyvät vastaanottokäynnit lääkärillä tai hoitajalla ovat kaiken ikäisten osalta kaupungin terveystalveissa aina maksuttomia.

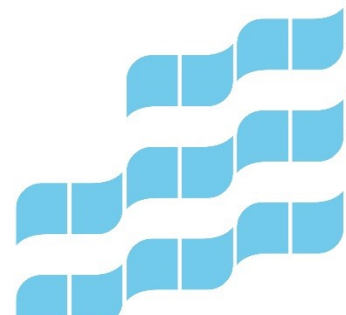
Maksuttomassa jakelussa on keskitytty erityisesti menetelmiin, joiden ilmaisjakelun vaikuttavuudesta raskaudenkeskeytysten vähenemisessä on tutkimusnäyttöä. Ehkäisyä aloitettaessa on kuitenkin mahdollista valita mikä hyvänsä käytettävissä olevista ehkäisymenetelmistä. Raskauden ehkäisyyn on tarjolla useita eri vaihtoehtoja, kuten ehkäisytabletit ja muut hormonaaliset ehkäisyvalmisteet sekä pitkäkestoisen ehkäisyn välineinä kierukat ja ehkäisykapseli. Tarkoituksena on varmistaa nuorten mahdollisuus ehkäisyyn parhaalla mahdollisella tavalla ja edistää myös seksitaudeilta suojautumista.

Kun kyseessä on ensimmäinen raskauden ehkäisyn aloitus tai synnytyksen tai raskaudenkeskeytyksen jälkeinen ehkäisy, alle 22-vuotias nuori voi saada hormonaalisen ehkäisyvalmisteen (ehkäisytabletit, -laastari ja -rengas) maksuttomana yhteensä 12 kuukaudeksi, kuitenkin enintään siihen asti, kun hän täyttää 22 vuotta.

Pitkäkestoisen ehkäisyn alle 22-vuotias nuori voi saada maksuttomana riippumatta siitä, onko hän käyttänyt ehkäisyä aikaisemmin. Pitkäkestoisessa ehkäisyssä (hormoni- tai kuparikierukka, ehkäisykapseli) ehkäisimen käyttöaika on useita vuosia riippuen siitä, mikä ehkäisy on kyseessä. Pitkäkestoisen ehkäisyn valitessaan nuori saa ehkäisyn siis jo nyt ainakin 25 ikävuoteen asti.

Myös kondomiehkäisy on alle 22-vuotiaille maksutonta. Se on tarkoitettu kaikille ikäryhmään kuuluville nuorille seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuolesta riippumatta. Kondomeja on saatavilla opiskelu- ja kouluterveydenhuollon terveydenhoitajien vastaanotoilla, nuorisoneuvolassa sekä terveysasemilla. Lisäksi kondomeja on jaettu nuorille suunnattujen tapahtumien, ryhmien yhteydessä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (nuorisotoimi, seurakunnan nuoristyö). Muutoin ehkäisyn aloitus tapahtuu joko opiskeluterveydenhuollossa (toisen asteen opiskelijat), nuorisoneuvolassa (perusopetuksessa olevat ja muut kuin opiskeluterveydenhuollon piirissä olevat alle 22-vuotiaat nuoret) tai ehkäisyneuvolassa (22 vuotta täyttäneet). Synnytyksen jälkeen maksutonta ehkäisyä tarjoavat äitiys- ja lastenneuvolat.

22 vuotta täyttäneet saavat hormonaalisen ehkäisyn (ehkäisytabletit, -laastari tai -rengas) kuudeksi kuukaudeksi maksutta, kun raskauden ehkäisy aloitetaan ensimmäistä kertaa, sekä synnytyksen ja

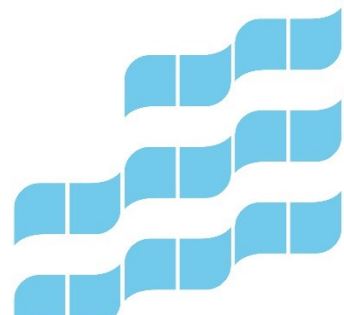
raskaudenkeskeytyksen jälkeen. Keskeytyksen jälkeen on lisäksi mahdollisuus saada maksutta pitkäaikainen ehkäisy (hormoni- tai kuparikierukka tai ehkäisykapseli). Myös kondomeita jaetaan muun muassa terveystarkastusten yhteydessä sekä ehkäisyn aloituksessa vaihtoehtona muille menetelmille ja kondomeja on tarjolla esimerkiksi opiskeluterveyden-huollossa ja sukupuolitautilien poliklinikalla iästä riippumatta.

Ajankohtaisena haasteena Tampereella on kaupungin palvelujen ruuhkautuminen, kun Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön (YTHS) asiakasmäärän kasvun ja siitä seuranneiden palveluhaasteiden myötä tamperelaiset opiskelijat käyttävät myös Tampereen palveluja. YTHS ei myöskään voi enää toteuttaa tuottamansa opiskeluterveydenhuollon piiriin kuuluvien tamperelaisten ja orivesiläisten nuorten maksutonta ehkäisyä aiemmalla yhteistyömallilla, vaan nämäkin nuoret hakeutuvat kaupungin palveluihin maksutonta ehkäisyä saadakseen. Muutos on ruuhkauttanut siinä määrin erityisesti nuorisoneuvolan palveluita, että jo tämänhetkisen maksuttoman ehkäisyn toteuttaminen edellyttää henkilöstöresurssin vahvistamista. Esitetty maksuttoman ehkäisyn laajentaminen 25 ikävuoteen ei ole mahdollista ilman henkilöstö- ja lääkehoidon määrärahojen lisäyksiä.

Nuorten aikuisten ikäryhmän seksuaaliterveyspalveluiden ja maksuttoman ehkäisyn tarpeisiin vastaaminen on erittäin tärkeää. Toinen keskeinen vaihe kohdentaa maksutonta ehkäisyä raskaudenkeskeytysten vähentämiseksi on synnytyksen jälkeinen pitkäaikainen ehkäisy (kierukat, kapselit), joihin panostamista tulisi harkita.

Hallitusohjelmassa on kirjaus alle 25-vuotiaiden maksuttoman ehkäisyn edistämisestä, mutta tarkempia tietoja sen toteuttamisesta ei ole ollut käytettävissä. Tampereen tilanne on muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna ollut raskaudenkeskeytysten osalta varsin hyvä, mutta kehittämistarpeita on yhä. Valtakunnallisesti olisi tärkeää saada yhtenäiset toimintamallit kansalaisten tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen kohtelun varmistamiseksi. Myös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tulisi voida toteuttaa maksutonta ehkäisyä osana opiskeluterveydenhuollon lakisääteisiä seksuaaliterveyspalveluita.

Nykymallisen maksuttoman ehkäisyn laajentaminen koskemaan kaikkia alle 25-vuotiaita lisäisi kustannuksia karkean arvion mukaan 60 000 euroa vuodessa. Mikäli ehkäisyvälineet olisivat kokonaisuudessaan maksuttomia 25 ikävuoteen asti, olisi varauduttava tämän lisäksi ainakin noin 100 000 euron lääke- ja materiaalikuluihin. Asiakas- ja kontaktimäärän kasvun ja ikäluokan laajentumisen aiheuttaman ehkäisyvälineiden monipuolistumisen myötä tarvittaisiin lisää ehkäisyasioihin allokoitua lääkäriresurssia (n. 50 000 €) sekä kaksi uutta terveydenhoitajan vakanssia (n. 100 000 €). Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ei ole varauduttu maksuttoman ehkäisyn laajentamiseen koskemaan kaikkia alle 25-vuotiaita nuoria.

Kirjaamo

Lähetäjä: Kuntalaisaloitepalvelu <noreply@kuntalaisaloite.fi>
Lähetetty: tiistai, 3. marraskuuta 2020 12:06
Vastaanottaja: Kirjaamo
Aihe: Kuntalaisaloite: Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille tamperelaisille
Liitteet: Kuntalaisaloite_2020-11-03_2,628_osallistujat.pdf
Luokat: Vihreä luokka

Saate kunnalle
Vanhentunut aloite

Kuntalaisaloite

Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille tamperelaisille
Tampere

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 8.4.2016

Aloitteen julkaisupäivämäärä 13.4.2016

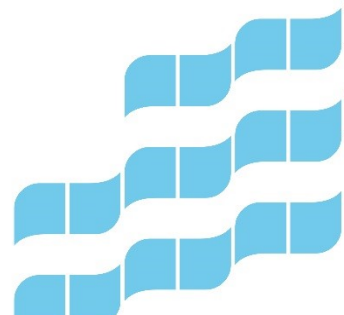
Me äänioikeutetut tamperelaiset esitämme, että Tampereen kaupunki alkaa tarjota maksutonta ehkäisyä kaikille alle 25-vuotiaille tamperelaisnuorille. Nuorille tulee tarjota maksuttomasti kondomeja tai hormonaalista ehkäisyä nuoresta ja hänen elämäntilanteestaan riippuen.

Tässä aloitteessa ehkäisyllä ymmärretään sekä ei-toivottujen raskauksien ehkäiseminen että seksitautien ehkäisyä. Turvaseksistä huolehtiminen on tärkeää, sillä seksitartuntojen määrä on kasvanut. Nuorilla oli todettu Pirkanmaalla vuonna 2015 klamydiatartuntoja yli 600 kappaletta. Tippiuri-, kuppa- ja hiv-tartunnoista suhteellisesti suurin osuus on tullut miesten välisessä seksissä.

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ovat suosituksissaan esittäneet, että kunnat tehostaisivat nuorten seksuaali- ja lisääntymisterveyden palveluita. THL:n suosituksen mukaan seksuaaliterveydestä tulee huolehtia nuoren seksuaalisesta suuntautumisesta ja sukupuoli-identiteetistä tai muusta taustasta riippumatta yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien mukaisesti. Ehdotuksiin on kuulunut maksuton ehkäisy alle 20-vuotiaille, mutta toistaiseksi vain muutama kunta toimii suosituksen mukaisesti.

Maksuttoman ehkäisyn on todettu lisäävän ehkäisyn käyttöä. Maksuttoman ehkäisyn tarjoavissa kunnissa nuorten tekemien raskaudenkeskeytysten määrä on laskenut merkittävästi ja sukupuolitauditartuntojen määrä on vähentynyt. Esimerkiksi Raumalla alle 20-vuotiaiden klamydiatartuntojen määrä on laskenut kolmanneksella. On arvioitu, että Rauma säästää ilmaisella ehkäisyllä vuosittain 100 000 euroa. Myös Vantaalla nuorten maksuttoman ehkäisyn käytön on todettu vähentäneen raskaudenkeskeytysten määrää. Tampereella Hatanpään sairaala on arvioinut kokonaiskustannuksien olevan kaupungille 19 995 euroa vuodessa.

Vaikka maksuttoman ehkäisyn tuoma taloudellinen säästö terveydenhuoltokustannuksissa on merkittävää, tärkeintä on, että nuoret pysyvät terveinä ja hyvinvoivina eivätkä joudu läpikäymään henkisesti hyvin kuormittavaa aborttiprosessia. Eniten raskaudenkeskeytyksiä tehdään 20-24-vuotiaiden ikäluokassa. Tämän ikäluokan nuoret ovat usein vähävaraisia opiskelijoita, joille ehkäisyn hankkiminen voi olla kohtuuttoman kallista. Myös Tampereen

Lasten ja nuorten terveystalouden ylilääkäri Tuire Sannisto ja suunnittelija Outi Kaljonen ovat maksuttoman ehkäisyn valtuustoaloitteeseen vastanneet, että suurin säästöpaino kohdistuu 20-29 -vuotiaisiin nuoriin.

Tampereella toimii kaupungin opiskelijaterveydenhuolto, joka pitää huolta ammattikorkeakoulun, ammattiopiston ja lukion opiskelijoista. Tampereen Nuorisoneuvola huolehtii opiskelijaterveydenhuoltoon kuulumattomien alle 22 -vuotiaiden raskauden ehkäisystä. Tällä hetkellä kaikille ehkäisyn aloittajille tarjotaan maksuton hormonaalinen ehkäisy kuudeksi kuukaudeksi. Ehkäisyn pitkäaikaismenetelmät (ehkäisykapselit ja kierukat) eivät kuulu maksuttoman jakelun piiriin.

Syksyllä 2015 ilmestynyt valtakunnallinen Käypä hoito -suositus raskauden ehkäisystä on ohjeistanut tarjoamaan nuorille ehkäisypalveluja mahdollisimman matalalla kynnyksellä ja suositellut (hormoni)kierukoita sekä ehkäisykapseleita erityisesti nuorille tarjottavaksi. Syyinä tähän on näiden ehkäisytapojen helppous, varmuus sekä vähäiset käyttövirheet. Aloite ehdottaakin, että Tampereen kaupunki tarjoaa maksutta ensimmäisen pitkäaikaisen hormonaalisen ehkäisymenetelmän.

Ehdotus

Vaadimme Tampereen kaupunkia tarjoamaan kaikille alle 25-vuotiaille maksuttoman ehkäisyn. Kaupungin tulisi tarjota kondomeja hormonaalisen ehkäisyn rinnalla, jotta seksitaudit ehkäistäisiin tehokkaammin, ja vastuu ehkäisystä jakautuisi tasaisemmin eri sukupuolille. On todettu, että kondomit tavoittavat nuoret parhaiten siellä, missä he luonnollisesti liikkuvat. Kondomeja tulisi jakaa nuorisotaloilla, nuorten tapahtumissa, kouluterveydenhuollossa, oppilaitoksissa, kutsunnoissa ja armeijassa.

Lisäksi vaadimme, että Tampereen kaupunki tarjoaa nuorille monipuolisia matalan kynnyksen ehkäisy palveluita, joissa nuoria opastetaan seksuaalisesta turvallisuudesta ja väkivallasta sekä seksiin liittyvistä terveydellisistä riskeistä. Ensisijaista on ottaa huomioon nuorten yksilöllisyys ja taustojen moninaisuus. Nuorille tulee kertoa erilaisista seksitavoista ja niihin liittyvistä seksitautiriskeistä. Seksitaudit tarttuvat myös suu- ja anaaliseksiä.

Joissakin kunnissa maksutonta ehkäisyä tarjotaan alle 20-vuotiaille. Me pidämme perusteltuna asettaa ikäraja 25 ikävuoteen 20-24-vuotiaiden korkeiden raskaudenkeskeytyslukujen takia. Samaa vaatimusta on esitetty myös Helsingissä ja Turussa.

Aloitteen lisätiedot

Aloitetta varten on haastateltu Suomen Nuorisolääkärit ry:n puheenjohtajaa Marjo Kuorttia sekä myös konsultoitu Tampereen kaupungin epidemiologia Sirpa Räsästä.

Lisätiedot

Aloitetta varten on haastateltu Suomen Nuorisolääkärit ry:n puheenjohtajaa Marjo Kuorttia sekä myös konsultoitu Tampereen kaupungin epidemiologia Sirpa Räsästä. Edistä, ehkäise, vaikuta - Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020:
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-174-7> Nuorten seksuaaliterveyttä ei edistetä vain reseptein: <http://www.hs.fi/mielipide/a1458444721510> Rauman tilanteesta uutinen osoitteessa:
http://yle.fi/uutiset/ilmainen_ehkaisy_kaansi_rauman_aborttiluvut_laskuun/7811041
Aloitteen takana olevat järjestöt: Tampereen YK-nuoret Tampereen Demarinuoret Tampereen vihreät nuoret Tampereen vasemmistonuoret Tampereen kokoomusopiskelijat Pirkanmaan keskustanuoret Pirkanmaan Seta Suomen Nuorisolääkärit ry Tamy (Tampereen yliopiston ylioppilaskunta) Tampereen HIV - tukikeskus Tampereen Lääketieteen Kandidaattiseura (TLK)

